

Møte onsdag den 21. november 2007 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 18):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Representanten Odd Einar Dørum vil fremsette et representantforslag.

Odd Einar Dørum (V) [10:01:03]: På vegne av representantene Trine Skei Grande, Gunvald Ludvigsen og meg selv har jeg gleden av å framsette et forslag om å oppnevne en kommisjon for å gjennomgå drapssaker med bakgrunn i vold i nære relasjoner.

Presidenten: Representanten Per Sandberg vil fremsette et representantforslag.

Per Sandberg (FrP) [10:01:37]: På vegne av representantene Bård Hoksrud, Arne Sortevik og meg selv er det en glede og med store forventninger jeg fremmer forslag om omorganisering av etaten Jernbaneverket til statlig selskap for å sikre forutsigbar og langsiktig finansiering til nødvendig opprusting og utbygging av eksisterende jernbanenett i Norge.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- Kristin Halvorsen
- Erik Solheim
- Sylvia Brustad

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med det første hovedspørsmålet, fra representanten Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:03:05]: Jeg vil få lov til å stille et spørsmål til helse- og omsorgsministeren.

Vi har i den senere tid sett mange eksempler på at eldreomsorgen i norske kommuner ikke fungerer tilfredsstillende. Vi har en rekke eksempler som her kan nevnes,

og som tidligere har vært oppe. Hver eneste gang man tar opp disse sakene, får man til svar at dette er kommunenes ansvar, og at man fra Regjeringens side har sørget for at kommunesektoren har fått tilført svært mange milliarder kroner.

Man må jo si at man har satt ny rekord i Sula kommune. Der åpnet man et eldrecenter på fredag, og på tirsdag sier rådmannen i sitt budsjettforslag at dette senteret skal legges ned, eventuelt at andre tiltak innenfor omsorgssektoren må reduseres for finansiering av kommunebudsjettet. Dette er svært alvorlig, og det er et stort problem for kommunene.

Jeg har følgende spørsmål til statsråden: Hvorfor er det slik at virkelighetsforståelsen av hva man har tilgjengelig til eldreomsorg i kommunene, er så vidt forskjellig fra det som regjeringsmedlemmer gir uttrykk for? Når det gjelder de mange nye milliarder man viser til, ser det ikke ut til at kommunene har tilgang til de samme milliardene som Regjeringen hevder at den tilfører. Kan statsråden gi en begrunnelse for dette?

Videre har jeg følgende spørsmål: Hvorfor kan det ikke være slik at man også innenfor eldreomsorgen kan være villig til å se på finansieringssystemet? Hvorfor er det slik at man til enhver tid sier at finansieringssystemet skal ligge fast – vi vil prøve å flikke på et allerede eksisterende system?

Statsråd Sylvia Brustad [10:05:01]: La meg først få si at noe av det som er blitt avdekket gjennom media den siste uka om at eldre er plassert på lager, i trimrom osv., er uverdig, og det er sjølsagt uakseptabelt. Jeg syns det blir enda verre når det faktisk er slik at det står ledige rom på samme institusjon. Dette skjønner jeg nå blir rettet opp, og det skulle bare mangle!

Når det så gjelder spørsmålet om hva Regjeringa gjør generelt i forhold til eldreomsorgen, er det slik at denne regjeringa sa én ting veldig klart da vi overtok regjeringsmakta, og det var at vi ville slutte å gi skattelettelse til de rikeste menneskene i landet, fordi vi heller ville styrke fellesskapsløsningene. Noen av de fellesskapsløsningene er ikke minst i kommunene, ikke minst med hensyn til eldre, og derfor har vi så langt i den tida vi har hatt ansvaret, styrket kommuneøkonomien. Det er faktisk beviselig at svært mye av de pengene – heldigvis – er kommet de eldre til gode.

Men vi skal videre, for sjøl om mye er bra, er ikke alt bra. Det betyr at vi må gjøre mye mer med innhold, kvalitet og kompetanse, men vi må også bygge flere plasser. Det er grunnen til at Regjeringa fra neste år – som representanten kjenner til – foreslår et nytt øremerket tilskudd for å bygge flere sjukehjem og omsorgsboliger som det er svært stort behov for.

Når eldre mennesker trenger heldøgns pleie og omsorg, har de rett til det, og da er det kommunenes plikt å sikre det, enten i sjukehjem, hjemme hos dem sjøl eller i omsorgsbolig. Jeg vil heller ikke utelukke at det er behov for å tydeliggjøre det lovverket vi har, i enda større grad, og derfor arbeider også Regjeringa nå med en ny, felles helse- og sosiallov.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:06:52]: Nå hørte vi den samme svarfrasen som man hører veldig ofte.

Da stiller jeg meg spørsmålet: Hvorfor skal det være annerledes når det bl.a. gjelder finansiering av barnehage-sektoren, enn det skal være når det gjelder finansiering av omsorgssektoren, for at syke mennesker skal kunne ha rett til en plass når de faktisk har behov for det? Nå er det jo slik – i hvert fall så vidt man har kunnet se i media – at man sender på høring et forslag om at man skal ha en juridisk rett til barnehageplass. Jeg har ikke sett et eneste sted at helse- og omsorgsministeren har tatt initiativ til øremerkede tilskudd innenfor eldreomsorgen til en juridisk bindende rettighet, slik at dersom man har behov for en sykehjemsplass, skal man få det. For her slår faktisk kommuneøkonomien inn, og man har ikke de gode rettighetene som gjør at man får det når man har behov for det.

Jeg vil stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren: Vil helse- og omsorgsministeren nå i hvert fall ta et initiativ til å sørge for at samtlige kommuner i dette land har en skikkelig liste som viser hvor mange det er i den enkelte kommune som har behov for en sykehjemsplass?

Statsråd Sylvia Brustad [10:08:00]: Fylkesmenne- ne i hvert fylke har etter sitt beste skjønn foretatt en gjennomgang i forkant av den omsorgsmeldinga som Regjeringa la fram, av hvilke behov det er når det gjelder sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Det er bakgrunnen for at Regjeringa har foreslått at det fram til 2015 må bygges om lag 12 000 flere slike plasser, og vi kommer til å følge den utviklinga nøye.

Så er det jo ikke slik som representanten Nesvik sier, at vi bare svarer med fraser. Nei, vi gjør noe. Vi gjør veldig mye på denne sektoren. Jeg har sagt veldig tydelig fra om at eldre som trenger heldøgns pleie og omsorg, har rett til å få det etter dagens lovverk. Jeg har også på vegne av Regjeringa sagt veldig klart: Vi vil gjøre det lovverket enda tydeligere. Men vi gjør enda mer, for vi gir penger. I motsetning til den regjeringa som representanten Nesvik og hans parti støttet, har vi angitt en helt annen retning når det gjelder penger til kommunene, og det er faktisk de som må gi tilbudet til hver enkelt i kommunene. Derfor er kommuneøkonomien så veldig viktig.

Så er det heller ikke riktig som representanten Nesvik sier, at vi ikke øremerker tilskudd. Jo, vi foreslår nettopp et eget øremerket tilskudd for å få bygd flere plasser fra neste år.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Inge Lønning.

Inge Lønning (H) [10:09:22]: Jeg vil anta at diskusjonen om kommuneøkonomi, skattepolitikk og finansieringssystemer er til liten glede for de eldste blant de eldre som har akutte behov her og nå.

Derfor vil jeg gjerne stille et helt konkret spørsmål. Vi vet at det er én lege pr. 180 sykehjemspasienter i Norge. Det er én lege for annenhver pasient i alminnelige syke-

hus. Hittil har ikke statsråden kommet opp med noe annet svar på dette enn å sette de aller yngste og mest uerfarne legene til å ta ansvaret for de eldste og aller mest vanskeligstilte pasientene. Vil statsråden ta et initiativ i forhold til Kommunenes Sentralforbund når det gjelder å tilrettelegge lønns- og arbeidsvilkår for leger i sykehjem, slik at det blir tilnærmet det samme som den karrieren man kan regne med hvis man velger å jobbe i høyspesialiserte sykehus? Egentlig burde man gå mye lenger og gjøre det mer attraktivt, men det kan jo være en begynnelse å likestille de to.

Statsråd Sylvia Brustad [10:10:29]: Jeg er helt enig med representanten Lønning i at det er en stor utfordring å skaffe nok leger til våre sykehjem. Det er ingen tvil om at når situasjonen er slik at om lag 80 pst. av våre brukere som i dag bor på sykehjem, er demente og i gjennomsnitt har mellom seks og sju ulike diagnoser, så trengs det mer utdannet personell, ikke minst leger.

Det er også bakgrunnen for at Regjeringa har foreslått at vi må høyne innsatsen når det gjelder leger, med over 50 pst. i løpet av kort tid. Så er det flere måter å gjøre det på. Vi har nær dialog med KS og Legeforeningen om det, og vi skal ha flere møter, men jeg mener at det forslaget, som jeg skjønner representanten Lønning er uenig i, nemlig det at vi pålegger leger som er i turnus, også å ha praksis ved sykehjem, er et av flere virkemidler for å få flere leger til å søke jobb ved sykehjem etterpå.

Når det gjelder spørsmålet om lønnsvilkår, vet jo representanten Lønning veldig godt at det er det ikke vi som står her og bestemmer. I hvert fall ønsker ikke Regjeringa å mene sterke ting om det. Det er en sak mellom partene i arbeidslivet. Men det vi er opptatt av, er sjølsagt rammebetingelser for øvrig, som dreier seg om arbeidsvilkår, veiledning mv.

Presidenten: Laila Dāvøy – til oppfølgingsspørsmål.

Laila Dāvøy (KrF) [10:11:46]: Jeg har også i de senere ukene fått flere henvendelser fra ulike kommuner om reduksjon i helsetilbudet til eldre, og om reduksjoner på en del sykehjem. Det bekymrer meg, for det er de sykeste syke eldre dette vil gå ut over. De sykeste eldre har mellom seks og syv diagnoser hver, og de har behov for kompetansepersonell i stor grad. Like fullt er det 300 kommuner i Norges land som mangler kompetanseplaner med hensyn til hvordan de skal løse problemet med kvalifiserte ansatte. Og kun én av fem kommuner har i det hele tatt noen som helst tanker om hvordan dette skal gjøres. Det må settes konkrete mål, etter min mening, for hvordan kompetanseproblemet skal løses i sykehjemmene og i hjemmetjenesten.

Statsråden viser til nye årsverk i kommunene. Hvor mange av disse vil bli kvalifiserte, og hvordan vil statsråden sikre at disse nye kompetansepersonellstillingene treffer de sykeste syke eldre?

Statsråd Sylvia Brustad [10:12:53]: Denne Regjeringa lovet at vi skulle få 10 000 nye årsverk inn i denne

sektoren i løpet av 2009. De tallene vi har så langt, viser at vi – hvis det ikke skjer noe helt spesielt – sannsynligvis kommer til å overoppfylle det målet. Vi har sagt en ting som også er veldig viktig, og det er at det i hovedsak skal være med utdanning. Det er nettopp ut fra de ting som representanten Dāvøy her beskriver. Vi har jo sagt veldig klart at vi vil utdanne enda flere. Vi vil helt konkret kvalifisere 12 000 av dem som allerede er i sektoren, til f.eks. å bli fagarbeidere, for vi trenger mange flere fagarbeidere, sjukepleiere og leger i denne sektoren.

Representanten Dāvøy, som representerer Kristelig Folkeparti, og regjeringspartiene er nå også i en dialog om hvordan vi kan konkretisere dette enda mer, og hvor også alle de andre partiene er invitert. Jeg har forventninger til at vi også gjennom det samarbeidet skal komme til enda mer konkrete ting også når det gjelder kompetanse, til beste for de sjukeste eldre i vårt land.

Presidenten: Gunvald Ludvigsen – til oppfølgings-spørsmål.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:14:01]: Krisa i eldreomsorga har vi jo blitt mint på til stadigheit i den siste tida, og statsråden var sjølv inne på det tidlegare. Ekstra ille er det når vi nokre stader eigentleg ikkje manglar pasientrom, men kommunane har ikkje råd til å ta dei i bruk, og det finst ikkje folk. Det er ei utfordring å skaffe nok personell til dei stadig fleire eldre.

Eg vil berre slå fast at Venstre ikkje trur på at øyremerking og lovfesting er saliggjerande for å få ei skinande eldreomsorg. Vi har øyremerkt barnehagesatsinga, noko eg trur er eit godt eksempel på at det kan bli for mykje øyremerking, og då ender det med, som vi har sett no, at eldreomsorga taper.

Det er slik at sjukehusa er pressa økonomisk, og ofte skriv dei ut pasientar, ikkje minst eldre, for tidleg, vi får altså for tidlege utskrivingar og for raske returar – vi får skytteltrafikk mellom statleg og kommunalt omsorgsnivå. Så eldreomsorg er eit samansett problem – noko er kommunens ansvar og noko er statens. Kor er det statsråden vil bruke den moglegheita ho har til styring, for å gjere situasjonen betre?

Statsråd Sylvia Brustad [10:15:12]: Regjeringa har på flere områder varslet at vi vil styrke innsatsen, og vi har allerede vært inne på en del av det. Det dreier seg om innholdet, altså kvaliteten, det å ha nok mennesker som har tid til å ta seg av dem som trenger pleie og omsorg, enten det er i sjukehjem, i omsorgsboliger eller hjemme hos seg sjøl. Det dreier seg om å styrke dagtilbudet, det som også er med på å gjøre livet verdt å leve, som i mange kommuner gjennom en del år dessverre er blitt kuttet kraftig. Det dreier seg om å øke kompetansen, slik at vi greier å ta høyde for at flere faktisk er sjukere og sjukere, bl.a. fordi vi lever lenger – og det siste er jo veldig bra. Og det dreier seg om plasser, og der har Regjeringa, som sagt, fremmet forslag om et nytt tilskudd.

Så mener jeg at representanten Ludvigsen peker på en veldig viktig utfordring, og det er samhandlingen mellom

sjukehus og sjukehjem. Der jobber vi veldig tett med Kommunenes Sentralforbund. Bare ett konkret eksempel: Akershus universitetssykehus har opprettet en telefon som alle sjukehjem i Akershus kan ringe til når de er usikre på om en pasient bør inn på sjukehus eller ikke. Det viser seg at mange av dem vil få hjelp ved å være på sjukehjemmet, og dermed slipper å bli lagt inn på sjukehus. Det betyr at det også er ganske enkle grep som skal til for å forbedre samhandlinga.

Presidenten: Vigdis Giltun – til oppfølgings-spørsmål.

Vigdis Giltun (FrP) [10:16:34]: Vi hører nok en gang statsråden forsvare den målsettingen som Regjeringen har om kun å bevilge rammeoverføringer til kommunene. Vi hører nok engang at hun snakker om at det skal bygges 12 000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger til eldre. Det er helt feil. Regjeringen har sagt at tilskuddet til sykehjemsplasser og boliger skal gå til eldre, men det skal også gå til psykisk utviklingshemmede, til boliger innen psykiatrien og rusomsorgen og til andre typer boliger. Det er kun 6 000 av de 12 000 plassene som er beregnet på eldre.

Når det snakkes om 10 000 nye stillinger til eldreomsorgen i kommunene, er det også direkte feil. En veldig stor andel av de stillingene går til helt andre brukere enn eldre. Det er en kjensgjerning at eldre i dag har ganske alvorlige problemer med å få den hjelpen de skal ha av kommunene. Hvordan vil statsråden sørge for å skille ut det som går til eldre, og det som går til andre pleietrengende, så vi kan se hvor stort behovet er for sykehjemsplasser og mer omsorgstjenester til de eldre?

Statsråd Sylvia Brustad [10:17:42]: Det er ingen tvil om at mange av de nye årsverkene som har kommet i kommunene siden vi overtok, vil komme eldre mennesker til gode. Det samme gjelder antallet plasser. Men jeg er noe overrasket over at Fremskrittspartiet ikke i det hele tatt ser ut til å være opptatt av at det også finnes mennesker i vårt land med psykiske lidelser, kreft og annet som gjør at de også trenger et sted å bo, og som også gjør at de trenger pleie og omsorg. Men det får vi bare ta til etterretning.

Så har jeg når det gjelder Fremskrittspartiets ordning, som skal være så mye bedre, lyst til å si: Vi har ikke tru på en ny byråkratisk ordning som gjør at vi må ha vedtak på vedtak. Slik jeg forstår at Fremskrittspartiet ønsker å ha det, betyr det f.eks. at har du vært inne på kontoret og fått et vedtak om hva slags hjelp du trenger, og er så uheldig å falle på veien ut, så må du inn igjen for å få et nytt vedtak om mer hjelp. Dette er et utrolig byråkratisk system, og det vil overhodet ikke, slik vi ser det, bli noe bedre for dem som faktisk trenger hjelp, enten det er eldre eller yngre brukere. Vi har tru på et system der det beste tilbudet blir til i samarbeid med brukeren og de ansatte i hver enkelt kommune.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:19:00]: Mitt spørsmål går til finansministeren.

Det er mye som går bra i Norge, også innenfor det økonomiske området. Samtidig vet vi at innenfor mange sektorer står det norske samfunn overfor store utfordringer. Vi har akkurat hørt om svikt og mangler innen eldreomsorgen. Vi vet at helsekøene nå har begynt å vokse. Det er utfordringer innen barnevernet, veibyggingen og også skole- og kunnskapssektoren. Oppgavene er så store at det er viktig å mobilisere både offentlig sektor, privat sektor og frivillige og ideelle organisasjoner. Dette er innenfor finansministerens ansvarsområde, fordi det dreier seg om hvordan vi utnytter ressursene i samfunnet vårt.

Nå skal jeg ikke anklage finansministeren for å bryte sine løfter, for på dette området ser vi at Regjeringen og de rød-grønne partiene gjør akkurat hva de har lovt, nemlig konsekvent å velge offentlige løsninger og langt på vei velge bort private løsninger og frivillige og ideelle organisasjoner. Dette gir brukerne et dårligere tilbud. Vi ser at Regjeringens ideologiske briller, eller ideologiske skylapper, gjør at brukerne må betale en pris. Helsekøene vokser, bl.a., ifølge Helsedirektoratet, fordi Regjeringen velger bort private løsninger. Vi ser innen barnevernet at barnevernsinstitusjoner er truet av nedleggelse eller må legges ned, fordi Regjeringen konsekvent velger å prioritere offentlige løsninger. Vi ser at Regjeringen øker skatten på privat kapital, samtidig kommer de løpende med et statlig fond. Er det slik at Regjeringens ideologiske skylapper og dogmatiske holdning på dette området gjør at man er villig til å betale en pris, nemlig et dårligere tilbud til pasientene, til dem som trenger omsorg og et bedre tilbud?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:21:14]: Det er riktig, som representanten Sanner sier, at vi har tro på at de viktigste både velferds- og utdanningsoppgavene skal skje i regi av offentlig sektor. Det er fordi vi mener vi har bedre styring med og bedre tilgang til den type tjenester hvis de ikke privatiseres. Det er et klart skille mellom den forrige regjeringen og vår regjering på det. Men det betyr ikke at vi mener at f.eks. frivillige organisasjoner og ideelle organisasjoner ikke har en plass i forhold til det tilbudet som skal gis. Tvert imot tror vi at veldig mange kommuner har mye mer å hente ved å samarbeide mer med frivillige organisasjoner enn det de har gjort, og at – la meg ikke kalle det anbudshysteri – det ideologiske valget av anbuds løsninger i mange kommuner nettopp har ført til at den type samarbeid har blitt skviset. Men den viktigste utfordringen vi har, er arbeidskraft. Uansett hvordan vi snur og vender oss, er det det som er den største utfordringen når det gjelder oppgavene i både offentlig sektor og privat sektor. Derfor er det en veldig viktig del av dette årets statsbudsjett, og det vi må bestrebe oss på å få til enda bedre framover.

Jan Tore Sanner (H) [10:22:38]: Selvsagt er det slik at også en rød-grønn regjering gir noe plass til frivillige og ideelle organisasjoner. Men mitt poeng er at plassen blir mindre fordi Regjeringen har gått fra den mer pragmatiske holdningen Høyre har til samarbeid mellom of-

fentlig og privat sektor. Høyre ønsker ikke en storstilt privatisering verken innenfor kunnskap, helse eller omsorg. Vi ønsker et samarbeid mellom offentlig og privat sektor for å mobilisere alle gode krefter. Det er der vi ser at Regjeringen har tatt på seg sine ideologiske skylapper.

La meg ta to helt konkrete eksempler. Innenfor helsevesenet ser vi nå at helsekøene vokser, bl.a. fordi Regjeringen velger bort private alternativer. Dette er ikke mine ord, men det sier en direktør i Helse- og sosialdirektoratet. Vi ser at veibygging har gått raskere der man satser på OPS, Offentlig Privat Samarbeid. Men også det har Regjeringen lagt på is fordi man ikke ønsker å trekke private inn. Man ønsker utelukkende å satse på offentlige løsnings-

Statsråd Kristin Halvorsen [10:23:46]: La meg gå til det siste først. Vi har en stor mulighet til å gjennomføre veiutbygging og store infrastrukturprosjekter mer effektivt enn det som har vært gjort, bl.a. under tidligere regjering, og det er samferdselsminister Navarsete klart i gang med. Men vi har ikke behov for å lage privatiserte låneprosjekter i forbindelse med samferdsel, fordi det i utgangspunktet ikke er penger vi mangler. Det er i utgangspunktet arbeidskraft vi mangler for å få gjennomført de prosjektene vi gjerne vil, og det betyr også at kostnadene blir betydelig høyere.

Når det gjelder helsesektoren, er det også der kamp om arbeidskraften. Nå er jo lengden på køene ett spørsmål, et annet spørsmål er hvor lenge folk står i de køene. Det viktige for oss er å sikre at vi har et offentlig helsevesen som har den arbeidskraften man trenger, og som kan tilby de tjenestene som pasientene har behov for, så raskt som mulig. Det er ingen tvil om at en storstilt oppmuntring til flere private løsninger vil bety at mye av den kompetansen som vi trenger for å få et offentlig helsevesen til å gå rundt, går andre steder.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først representanten Christian Tybring-Gjedde.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:25:13]: Behov for arbeidskraft i privat sektor burde være en kjærkommen mulighet til å foreta strukturendringer i offentlig forvaltning.

Venstresiden oppfattet vekst i offentlig sektor som et middel til å bøte på arbeidsledighet på 1960-, 1970- og 1980-tallet. I dag er problemstillingen motsatt. Hvorfor velger ikke Regjeringen da å redusere antall ansatte i offentlig administrasjon og byråkrati, slik at man kan frigjøre arbeidskraft som privat sektor trenger, og som vil medføre en verdiskaping? Det kan jo være at privat sektor kan gjøre ting bedre, og kanskje det er ting offentlig sektor overhodet ikke burde gjøre. Konsekvensen av dagens politikk er jo at stadig færre sysselsatte i privat sektor må finansiere stadig flere ansatte i offentlig sektor. Vil Regjeringen foreta seg noe med dette? Budsjettet som er fremlagt, viser nemlig at det blir stadig flere ansatte i offentlig byråkrati og administrasjon.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:26:17]: Jeg synes dette er en veldig ensporet måte å se offentlige ansatte på.

Nå la jeg jo merke til hva som var Fremskrittspartiets angrep på Regjeringen i forrige spørsmål, der det dreide seg om å få nok hender til å gjøre jobben innenfor eldreomsorgen. Hva er det? Det er offentlig ansatte. Det er folk vi trenger. Det er ikke byråkrati – det er nettopp folk vi trenger for å gi de eldre i Norge et skikkelig tilbud.

Jeg er helt uenig i Fremskrittspartiets inngangsport her, nemlig at man ser det slik at det er privat sektor som bærer resten av Norge. Privat sektor er avhengig av å ha en offentlig sektor som fungerer. Den er avhengig av barnehageplasser, den er avhengig av folk som kan være på jobb uten å være bekymret for foreldre som ikke får den pleien de trenger. Vi har et sterkt ønske om å bygge ut den delen av tjenestetilbudet. Så er det selvfølgelig sånn at vi hele veien skal se på om det er ting vi kan gjøre på lurere måter, og om det er unødvendig byråkrati. Men å ha som en overskrift at man ønsker å redusere antall ansatte i offentlig sektor, er jeg helt uenig i. Det er dårlig for næringslivet.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfonn – til oppfølgings-spørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:27:34]: Me er verkeleg bekymra, for me ser kimen av dårlegare vilkår for frivillig sektor, og me treng frivillig sektor. Me treng denne floraen av både frivillige aktørar, private bedrifter og offentlege verksemder. Dette treng me òg i næringslivet, for omtrent to av tre norske bedrifter er familiebedrifter. Dei står for ca. 40 pst. av den samla verdiskapinga. Men denne floraen kan lett forvitra, for mange av desse bedriftene står framfor eit generasjonsskifte, og det er for mange ei økonomisk kneik å koma over. Dette er kvardagsbedrifter som ikkje badar i luksus.

Kristeleg Folkeparti har i lang tid arbeidd for fritaking av arveavgift ved generasjonsskifte i familiebedrifter viss neste generasjon driv i minst ti år. Det er òg sett fram eit Dokument nr. 8-forslag om dette.

Mitt spørsmål til finansministeren, viss ho eit augneblikk legg retorikken til sides, er: Kan dette vera eit nøkternt, treffsikkert og praktisk utgangspunkt for å løysa ei krevjande utfordring, ei utfordring som òg er beskriven i Soria Moria-erklæringa?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:28:43]: Vi har jo kommet denne problemstilling som Sørfonn tar opp her, noe i møte, fordi vi har laget en gunstig ordning for hvordan man ved overtakelse av familiebedrifter skal få betalt arveavgiften. Det er en ordning med rentefrihet over sju år – en mulighet som vår regjering har gjennomført. Så ser jeg at Kristelig Folkeparti ønsker å gå lenger.

For oss har det vært viktig å få til en mye mer rettferdig innretning av formuesskatten. Det er bl.a. derfor vi i neste års statsbudsjett foreslår at aksjer skal verdsettes 100 pst. og ikke ha den rabatten som vi har nå. Så bruker vi de pengene vi får inn der, til å lette formuesskatten i bunnen. Det

betyr at 180 000 personer slipper å betale formuesskatt neste år – i forhold til dem som betalte i år. Halvparten av dem er pensjonister. Det synes vi er en fornuftig framgangsmåte når det gjelder den generelle overskriften over formuesskatten, en mye mer rettferdig fordeling. Så jeg mener vi har kommet denne problemstillingen med å overta familiebedrifter godt i møte. (Presidenten klubber.) Jeg tror det kan ha veldig uheldige fordelingsvirkninger om vi skulle gå videre etter det som Kristelig Folkeparti foreslår. (Presidenten klubber igjen.)

Presidenten: Presidenten minner om at når den røde lampen slukker, da bør munnen lukkes!

Statsråd Kristin Halvorsen [10:29:58]: Ikke hvis man er engasjert, president, men jeg skal skjerpe meg!

Presidenten: Dessverre er det slik at reglementet tilsier at da skal man avslutte sitt svar.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:30:05]: Jeg lover å slukke engasjementet!

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings-spørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:30:08]: Finansministeren er også leder i Sosialistisk Venstreparti, og kommer til Stortinget som finansminister og blir møtt av en borgerlig opposisjon som beskylder henne for å statliggjøre Norge. Staten overtar flere produksjonsmidler, fellesskap blir stat, det blir mindre frivillige og private fellesskap, osv. Svarene er ikke veldig klare.

Dette undrer meg: Hvorfor skinner ikke finansministeren og SVs leder som en sol, retter ryggen og sier: Jeg lykkes med å sosialisere Norge sakte, men sikkert. Hvorfor gjør ikke finansministeren og SVs leder det?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:30:47]: Jeg skinner som en sol!

Det har aldri vært SVs politikk at staten og det offentlige skal overta alt – og alt eierskap. Det har vært SVs politikk at vi skal ha en balanse, men at vi selvfølgelig skal bruke den muligheten vi har som statlig eierskap gir, til å sørge for at vi har nasjonal forankring av viktig verdiskaping i Norge. I en stadig mer globalisert og internasjonalsert økonomi er eierskapet nøkkelen. Derfor er det bra at vi har et stort innslag av offentlig og statlig eierskap i norsk næringsliv, men det har aldri vært SVs politikk at all næringsvirksomhet skal eies av det offentlige. Så vi er veldig godt fornøyd med denne balansen. Sponheim kan føle seg helt trygg på at det fortsetter å være en balanse i dette!

Presidenten: Inge Lønning – til oppfølgings-spørsmål.

Inge Lønning (H) [10:31:44]: Hvis presidenten tillater meg å gi et godt råd når det gjelder å få statsråder til å

holde taletiden, kunne presidenten overveie å ta i bruk samme språkbruk som den spanske kongen pleier å bruke ved slike anledninger!

Jeg hadde egentlig tenkt å rette oppfølgingsspørsmålet til helseministeren, men skal la nåde gå for rett og rette det til finansministeren.

Jeg la merke til at finansministeren nevnte barnehagene som eksempel på offentlig sektor. Det forbløffet meg litt. Dette er det eneste området hvor både SV og hele Regjeringen har oppgitt sin allergi mot private og satser alt remmer og tøy kan holde, på private utbyggere og drivere av barnehager. Det er muligens fordi finansministeren har gjort sitt politiske liv avhengig av akkurat det.

Hvorfor fortsetter man da med allergien når det gjelder f.eks. – for å ta et nærliggende eksempel – de 600 mill. kr som skal bringe folk raskere tilbake i arbeid? I går hørte vi en krangel mellom NAV-sjefen og NHO-sjefen om hvem som har skylden for at de pengene ikke blir brukt. Skylden har ganske enkelt Regjeringens allergi mot å bruke den private kapasitet i helsevesenet.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:32:55]: Jeg vet ikke om Inge Lønning vil være spanskekongen eller anbefaler presidenten å være spanskekongen, og at jeg skal være Chavez ...

Inge Lønning (H) [10:33:02]: Det var det siste!

Statsråd Kristin Halvorsen [10:33:03]: Ja, jeg kan prøve å komme i samme oppildnede stemning!

For det første må jeg si om barnehagesektoren: Privat og privat – det er ikke et ideologisk korstog for å privatisere barnehagene. Det er rett og slett slik at man gjennom statlige bevilgninger også har benyttet seg av privat sektor for å få til full barnehagedekning. Jeg har selv vært med på å sette i gang en privat barnehage – ikke av ideologiske grunner, men fordi kommunen aldri var i stand til å tilby meg den plassen som mine unger trengte. Så vi har ikke noen allergi mot dette, men vi mener at det ikke er spesielt hensiktsmessig. Vi mener at det viktigste er at vi klarer å få til en opprusting av den offentlige velferden. Kommunene bruker ca. 58 milliarder kr av sine penger til eldreomsorg. Det er veldig bra. Den økningen vi har hatt i omsorgen, har stor betydning. Det betyr også at vi må fortsette med dette.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Laila Dævøy (KrF) [10:34:12]: Jeg har et spørsmål til helseministeren.

De private ideelle sykehusene står i fare for å gå konkurs på grunn av en pensjonsbombe. Ett eksempel blant mange nevner jeg: For Haraldsplass Diakonale Sykehus i Bergen vil kostnadene bli så uholdbare at styret for sykehuset vil måtte reise spørsmål om det er grunnlag for videre drift. 120 000 innbyggere som dette sykehuset betjener, kan miste sitt helsetilbud.

De offentlige sykehusene kan drive videre ved å unnta uforutsette pensjonskostnader fra resultatkravet, noe de private ideelle sykehusene ikke kan gjøre. Bondevik II-regjeringen fant en løsning for 2003 da tilsvarende problemer oppstod, nemlig en ordning med likviditetslån fra regionale helseforetak til de private ideelle sykehusene. Løsningen den gangen ble godt mottatt av sykehusene. Men det har vist seg at disse lånene som sykehus fortsatt betaler på, er meget tunge å håndtere innenfor driftsbudsjettet. Å gjenta dette nå blir helt feilslått.

Som aksjeselskaper må private ideelle sykehus drive ansvarlig. Å ta opp ytterligere likviditetslån, slik Regjeringen foreslår i salderingsproposisjonen, er rett og slett ikke mulig. Sykehusene har heller ikke egenkapital nok til å håndtere dette selv, og konkursfaren er altså overhengende.

Hva vil statsråden gjøre for å forhindre konkurser i 2007?

Statsråd Sylvia Brustad [10:35:57]: Det er ingen tvil om at det er en alvorlig og – jeg vil også si – bekymringsfull situasjon ved en del av de private ideelle sykehusene. Det er også en grunn til at vi allerede har hatt møter med representanter for dem, for å se på hvordan situasjonen egentlig er. Det er møter vi skal videreføre – la meg uttrykke meg på den måten.

Så er det slik at vi med den tida vi har til disposisjon nå før jul, har lagt inn det som representanten Dævøy viser til, at vi gir dem adgang fra neste år til å ta opp likviditetslån for å håndtere situasjonen neste år. Det er også viktig å si at vi er klar over situasjonen, og at vi også har varslet i den samme proposisjonen at vi fra Regjeringas side vil komme tilbake til dette, senest i revidert nasjonalbudsjett. Det gjelder situasjonen både i de regionale helseforetakene og sjølsagt også i de private ideelle sykehusene. Vi er, som sagt, oppmerksom på dette, jeg er klar over det, og vi jobber veldig raskt med denne saken. Det er det svaret vi har å gi pr. i dag.

Laila Dævøy (KrF) [10:37:06]: Statsråden svarer egentlig ikke på hvordan hun har tenkt å løse dette. Den økonomiske situasjonen for de private ideelle sykehusene er helt annerledes i 2007 enn den var tidligere, da man fant denne løsningen første gang.

Det er helt avgjørende at denne saken nå løses på kort sikt. At de må ta opp uholdbare likviditetslån i 2007 og så gå inn i 2008 uten å vite hvordan de økte utgiftene skal håndteres videre, er etter min mening en svært dårlig behandling av sykehus som gjør en offentlig tjeneste. De kan ikke vente til revidert nasjonalbudsjett, slik jeg har forstått det, før de finner en løsning. Og det Regjeringen foreslår i salderingsproposisjonen, er absolutt ingen løsning.

Mitt spørsmål til oppfølging er: Er Regjeringen, på bakgrunn av de møtene man har hatt og skal ha, villig til å finne en reell løsning for de private ideelle sykehusene ved behandlingen av salderingsproposisjonen, som nå ligger i Stortinget?

Statsråd Sylvia Brustad [10:38:13]: Jeg registrerer at det som Regjeringa har foreslått i vår proposisjon i dag, ikke er egnet, ifølge representanten Dåvøy, men var egnet da Dåvøy selv satt i regjering. Men det er nå så – la nå det ligge.

Jeg vil bare gjenta: Jeg tar denne situasjonen, Regjeringa tar denne situasjonen, på det største alvor. Det er klart at vi er avhengig av de private ideelle sykehusene i vårt totale helsevesen for å gi pasientene et best mulig tilbud og for at de skal vente kortest mulig tid, men det har ikke vært mulig å gi helt klare svar på hva vi kan gjøre, i løpet av den korte tida vi har hatt til disposisjon. Derfor har vi allerede innledet møter, og jeg vil understreke at Regjeringa sier at vi kommer tilbake *senest* i revidert nasjonalbudsjett. Jeg kan ikke si når vi kommer tilbake, men jeg vil forsikre at vi jobber veldig raskt og nøye med denne saken.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:39:11]: Hvis presidenten tillater det, vil jeg gjerne stille oppfølgingsspørsmålet til finansministeren i denne saken.

Vi har nå sett at det ikke bare er de private ideelle sykehusene som sliter med økte pensjonskostnader, men også de offentlige sykehusene, helseforetakene, får en ekstraregning neste år på 2,2 milliarder kr. Jeg håper at finansministeren ikke ble overrasket da disse tallene kom, for de kommer som en konsekvens av både lovverk og det som skjer i helseforetakene.

Spørsmålet mitt til finansministeren er følgende: Hvorfor har man ikke tatt dette med pengebruken med i statsbudsjettet for neste år, både når det gjelder de private og de offentlige? Og: Når man har fått denne regningen, hvorfor har man ikke kommet til Stortinget med en egen proposisjon om saken, slik at man kan se den reelle pengebruken for neste år, og at man ikke fordekker disse utgiftene?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:40:18]: Grunnen til at Stortinget ikke tidligere er orientert om denne situasjonen, er at denne kunnskapen og disse opplysningene har kommet til oss nå, og vi har orientert Stortinget så fort vi hadde oversikt over situasjonen, nemlig i forbindelse med nysalderingsproposisjonen.

Nå er dette en situasjon som er utløst av hvordan regnskapsloven er å forstå i forhold til Stortinget, sånn at det i utgangspunktet ikke påvirker driften av sykehusene, men det er selvfølgelig noe som vi må løse i forhold til hvordan vi håndterer sykehusenes regnskapsmessige situasjon. Dette har vi nå lagt fram i forbindelse med nysalderingsproposisjonen, og vi kommer til å følge opp den situasjonen.

Presidenten: Inge Lønning – til oppfølgingsspørsmål.

Inge Lønning (H) [10:41:19]: Det hadde nå vært fristende å stille oppfølgingsspørsmålet til bistandsministeren, men det blir nok til helseministeren.

Helse- og omsorgskomiteen var i fjor på besøk ved Lovisenberg Diakonale Sykehus. Det er et sykehus som har meget god orden i sin økonomi, og som har klart også å finansiere sin egen utbygging på en forbilledlig måte. Et av komiteemedlemmene stilte direktøren spørsmålet: Hvordan henger det sammen at dette privatdrevne sykehuset, som formelt er et heleid aksjeselskap med en stiftelse bak, alltid klarer å holde orden på økonomien, mens de offentlige sykehusene nesten aldri klarer det? Han svarte: Det har en meget enkel forklaring: Vi kan gå konkurs – det kan ikke de.

Nå er situasjonen meget prekær, slik som Laila Dåvøy skisserte, for noen av de store private sykehusene. Derfor er mitt spørsmål til statsråden: Vil statsråden – jeg hadde nær sagt – kunne garantere at hun vil avklare dette spørsmålet overfor disse sykehusene tidligere enn mai måned til neste år, altså i revidert nasjonalbudsjett? Hun sa «senest i revidert nasjonalbudsjett», og jeg håper at hun kan bekrefte at avklaringen vil skje tidligere.

Statsråd Sylvia Brustad [10:42:39]: Jeg gjentar at jeg er klar over at dette er en alvorlig situasjon. Vi trenger disse sjukehusene som gjør en stor innsats for mange pasienter. Jeg er klar over at det også for en del av dem er en ganske prekær situasjon. Det ligger i det at vi sjølsagt jobber med det, med det som utgangspunkt. Vi jobber hurtig, men jeg kan ikke i dag si noe annet enn det jeg har sagt, og som Regjeringa har varslet i den proposisjonen som kom forrige fredag: Vi kommer tilbake til Stortinget når vi har forslag til en løsning, og det er senest i revidert nasjonalbudsjett.

Presidenten: Gunvald Ludvigsen – til oppfølgingsspørsmål.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:43:18]: Vi er jo vane til store tal når det gjeld sjukehussektoren, og vi er etter kvart blitt vel vane med stadige meldingar om enorme underskot i helseforetaka.

Vi har fått ein rapport frå Riksrevisjonen for 2006 som slår fast at det er milevis mellom dei politiske signala frå statsråd Brustad og departementets evne til å styre økonomien i dei statsatte helseforetaka.

Sist torsdag opplyste helse- og omsorgsministeren i ei opa høyring at helseforetaka, inklusiv dei private ideelle institusjonane med avtale med helseforetaka, ville gå på ein kjempesnell på 3,2 milliardar kr i år og 2,2 milliardar kr neste år i auka pensjonskostnader. Opplysningane blei altså gitt den 5. november, ein og ein halv måned før året 2007 ebbar ut. Dessutan veit vi at driftsbudsjetta til helseforetaka vil sprekke med minst 1 milliard kr i forhold til balansekravet i år.

Spørsmålet til statsråd Brustad er: Betyr desse milliardoverskridingane i 2007 at helseforetaka framleis er utan økonomisk styring?

Statsråd Sylvia Brustad [10:44:31]: Jeg tar sterk avstand fra at våre sjukehus skal være uten økonomisk styring. Vi snakker altså her om beløp på over 80 milliarder kr.

Så er det ingen tvil om at det er noen utfordringer knyttet til å komme i balanse, slik Stortinget har bestemt. For neste år vil det dreie seg om om lag 1 milliard kr. Regjeringa har foreslått et av historiens aller beste sjukehusbudsjett for neste år. Vi snakker altså om om lag 1 pst. av det totale budsjettet som sjukehusene har, som da er, kan vi si, underskudd som de må gjøre noe med neste år. Men det tar vi på alvor, og det vil også by på en del utfordringer.

Når det så gjelder pensjonskostnadene, er dette noe som ligger utenfor vårt herredømme, fordi det handler om at sjukehusene må følge regnskapsloven – på lik linje med andre. Vi presenterte dette for Stortinget så fort vi hadde oversikt nok til å kunne gjøre det, i en åpen høring forrige torsdag, og la fram proposisjonen på fredag. De 3,2 milliarder kr i økte utgifter for inneværende år har vi foreslått holdes utenfor. Det er ikke mulig å ta inn det fra nå og til jul. Når det gjelder de 2,2 milliarder kr som det er snakk om for neste år, har vi sagt at det jobber vi med, og det kommer vi tilbake til senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:45:50]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren.

Regjeringen hadde strategikonferanse i går, og konkluderte med at miljøtrusselen er mye mer åpenbar og omfattende enn den framstod som da Soria Moria-erklæringen ble laget for to år siden. Regjeringen har derfor konkludert med at det er bruk for en mer offensiv klimapolitikk. Det er synd at ikke den strategikonferansen ble holdt før en laget klimameldingen, men jeg håper at erkjennelsen av at det er behov for en mer offensiv klimapolitikk, vil gi seg utslag når vi skal forhandle om et klimaforlik på Stortinget.

Da Soria Moria-erklæringen ble laget for to år siden, feiret SV som en stor seier at det står der at gasskraftverket på Kårstø skal renses i 2009. Nå vet vi at det løftet ikke vil bli holdt. Det er høyst uklart når gasskraftverket på Kårstø vil bli renses – imens står det for et årlig utslipp på 1,2 millioner tonn CO₂. Regjeringen skal nå ta stilling til hvem som skal betale for disse utslippene, for noen må betale. Det er fornuftig, for gjennom å sette en pris på utslippene gjør en det også mer lønnsomt å renses. SV og Venstre har vært tilhengere av og samarbeidet for å styrke forurenser betaler-prinsippet.

Og mitt spørsmål til bistandsministeren er: Kan han garantere og forsikre Stortinget om at når en nå skal legge rammevilkårene for gasskraftverket på Kårstø, som øker de årlige utslippene av CO₂ i Norge med 2 pst., vil Regjeringen legge til grunn forurenser betaler-prinsippet?

Presidenten: Statsråd Erik Solheim – i egenskap av miljøvernminister – vær så god!

Statsråd Erik Solheim [10:47:39]: La oss nå først ikke glemme at det denne regjeringen gjør når det gjelder Kårstø, er å rydde opp i de problemer som er skapt av en tidligere regjering hvor hr. Kvasheim hadde meget gode kontakter – for å si det på den måten. Vi vil sende ut et høringsnotat om kvoteresserven i nær framtid, i løpet av meget, meget kort tid, men jeg kan ikke forskuttere nå hva det vil innebære.

Når det gjelder det litt større bildet, er det riktig, etter min oppfatning, at vi gikk inn i en miljøpause hvor alle partier i bunn og grunn sov – jeg mener Fremskrittspartiet sov fullstendig, noen partier var slumrende, og SV og Venstre var vel de mest våkne. Alle partier var inne i en lang pause hvor altfor lite skjedde, fra Gro-epoken tidlig på 1990-tallet, utover 1990-tallet og fram til denne regjeringen overtok. Selv Soria Moria-erklæringen var ikke tøff nok på dette punktet. Det har kommet en masse ny erkjennelse nå, videre. Den erkjennelsen lå til grunn for klimameldingen, men det er kommet ny erkjennelse også etter klimameldingen, senest denne uken, da FN's klimapanel la fram sin sluttstatusrapport. På basis av dette har vi en absolutt åpen holdning til en dialog med opposisjonen i Stortinget. Den dialogen kan ikke være på basis av at vi har rett i alt og opposisjonen tar feil i alt. Det må være en dialog på basis av gi og ta. Men selv når klimaforlik forhåpentlig er etablert, betyr ikke det sluttstreken for dette. Klimaspørsmålet er nå etablert som den internasjonale hovedsak de nærmeste årene, som en svær sak i norsk politikk. Det vil komme masse ny forskning og kunnskap også i årene som kommer. Dette er noe som må skje fortløpende, rullerende og forbedret på basis av den stadig nye kunnskapen som kommer inn.

Gunnar Kvasheim (V) [10:49:35]: Det vi trenger i klimaarbeidet, er mindre historiefortelling og mer politisk handling. Men statsråden tar feil når han klistrer Venstre til Kårstø-anlegget. Venstre var med i en regjering som gikk av fordi en ikke ville bygge gasskraftverk på Kårstø. Det ble initiert av Stoltenberg I-regjeringen, altså statsrådens sjef, i hans nye regjering.

Så til det som var hovedspørsmålet mitt, som statsråden ikke kommenterer, nemlig om han kan garantere at forurenser betaler-prinsippet skal legges til grunn for utslippene på Kårstø-anlegget. Statsminister Stoltenberg sa til Kanal 24 at gasskraftverkene skal betale for hvert gram CO₂ de slipper ut. Jeg hadde forventet at en statsråd fra SV var like tydelig og kunne konkludere på samme måte i Stortinget. Kan vi risikere at den første store beslutningen som den nye miljøvernministeren tar, er å gi gasskraftverket på Kårstø gratis utslipp, og at staten tar regningen, i motsetning til det man gjør for mye annen industri?

Statsråd Erik Solheim [10:50:41]: Det vi arbeider med her, er å finne en overgangsordning for hvordan et gasskraftverk, som både representanten Kvasheim og jeg har vært skeptisk til hele tiden, skal innpasses i et nytt og, tror jeg, mye tøffere kvotesystem i årene framover. Hvorvidt det er gratiskvoter eller man kjøper disse kvotene, er

ikke det avgjørende spørsmålet sett fra en miljøsynsvinkel, i og med at det uansett er en sterk tilskyndelse til å redusere. Kvotene kan jo omsettes på en børs og gi inntekt. Men la nå det spørsmålet ligge.

Vi skal legge fram en høringsuttalelse om dette i nær framtid. Da blir det rik anledning til å diskutere det. Så er jeg enig med representanten Kvasheim i at vi nå må få diskusjonen over på hva vi gjør framover. Det må være på basis av den nye synteserapporten fra klimapanelet, som gir – hva skal man si – den autoritative, vitenskapelige, internasjonale oppsummering av hva som er status. Det bør være en vekker for storting, for regjering, for det norske sivile samfunn, for Kirken – for alle.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:52:03]: Jeg vil gjøre oppmerksom på at det er ingen her som stiller spørsmålet ja eller nei til FNs klimapanel. Det er ikke det denne debatten går på, og det var ikke det Gunnar Kvasheim ønsket å få vite. Spørsmålet her er: Hva er den konkrete politikken som skal føres i Norge, tatt i betraktning at Kristin Halvorsen på Soria Moria sa at 15 års strid om gasskraftverk var avsluttet med den rød-grønne regjeringen? Hva består da politikken av? Det er seks uker til nyttår. Direktørene ved gasskraftverket på Kårstø vet ennå ikke hva slags rammebetingelser de har å forholde seg til etter 1. januar. Får de en ekstraregning på 200 mill. kr ved at de må betale for alle kvotene selv, eller får de konkurransebetingelser lik dem man har i EU, slik Fremskrittspartiet mener? Man må ha likeverdige rammebetingelser. Men spørsmålet er: Hva sier Regjeringen? Klimakvoteloven forutsetter at kvoterereserven som avsettes, skal tildeles gasskraftverk som baserer seg på CO₂-rensing, eller som er høyeffektive varmekraftverk. Kårstø er ikke et høyeffektivt varmekraftverk. Vil statsråden si at det er basert på CO₂-rensing?

Statsråd Erik Solheim [10:53:08]: Jeg kan bare gjenta det jeg sa i svaret til Gunnar Kvasheim, at vi vil sende ut på høring et forslag til presisering av klimakvoteloven på dette punkt i meget nær framtid. Da vil vi kunne ta den debatten. Vi kan ikke ta debatten før dette har vært ute på høring.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:53:34]: Forurensere betaler-prinsippet er et grunnleggende prinsipp for Kristelig Folkeparti. Regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti er enige om at kvoterereservene bare skal gå til nye gasskraftverk med CO₂-håndtering. Det prinsippet ble fastsatt i denne sal i vår. Det prinsippet må vi se igjen i høringsnotatet som Regjeringen nå jobber med.

Det som er viktig, er at vi går fra prinsippene over til konkret handling. Det er slik at CO₂-utslippene fra Kårstø

tilsvare utslipp fra 460 000 biler fram til vi får på plass en CO₂-rensing. Det er sådd tvil om framdrift og også om oppstart av fullskala rensing på Kårstø og Mongstad. Mitt spørsmål er: Når vil Kårstø og Mongstad ha CO₂-rensing?

Statsråd Erik Solheim [10:54:35]: Som representanten sikkert forstår, er det ikke mulig for meg å gi en eksakt dato for når dette vil skje, men målsettingene som er gitt av Regjeringen på dette området, er meget klare, og vi vil ha absolutt fullt trykk for å nå dem.

Hvis representanten tillater en kommentar til forurenser betaler-prinsippet: Problemet med det notatet som opposisjonen leverte til Regjeringen for bare noen få uker siden, var at det ikke var spor av forurenser betaler-prinsippet i notatets 61 punkter. Jeg tror at en viktig del av dialogen om klimameldingen i Stortinget må være at vi i større grad får det slik at de som forurenser, betaler for å rydde opp i forurensingene. Det er en rekke områder der det vil være potensial for den diskusjonen i debatten mellom opposisjon og regjering om et klimaforlik. Vi kan ikke bare pøse ut penger til alle gode formål, heller ikke til miljøområdet, selv om det ligger mitt hjerte nær å gi mye til alt riktig når det gjelder miljø. Vi må også ha penger inn igjen, og da er det rimelig at forurenser betaler for oppryddingskostnadene.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:55:49]: Vi får ta klimaforhandlingene når den tid kommer. Jeg mener jo at det er forurenser betaler-prinsippet som bærer disse kravene.

Siden dette også er litt miljø- og klimahistorie, husker jeg godt tilbake til midt på 1990-tallet da daværende representant Solheim og jeg gikk rundt og var meget sinte – for å si det slik – på Naturkrafts planer bl.a. om å bygge Kårstø. Jeg husker at daværende leder Auke Lont var en kar vi iallfall i den sammenhengen ikke likte så veldig godt. Han sier i dag om dette:

«I min periode fra 1994-1997 stod jeg for at den som forurenser, skal betale. Ut fra det må en forurenser kjøpe kvoter. Jeg så det heller ikke som noe problem. Lønnsomheten går ned, men strømprisene ville gått opp fordi kullkraftverkene måtte kjøpe enda mer kvoter.»

Selv om de betaler for disse kvotene, vil det også være slik at konkurrentene deres betaler enda mer for kvotene. Jeg vet helt sikkert at statsråden slåss alt han kan for dette miljøstandpunktet internt i Regjeringen. Men så må han vise noen prosedyresvar her i dag. Så mitt spørsmål er ganske enkelt: Trenger jeg å ønske statsråden lykke til?

Statsråd Erik Solheim [10:56:58]: Ja!

Lars Sponheim (V) [10:57:01]: Takk! Jeg trenger ikke mer, president.

Statsråd Erik Solheim [10:57:05]: Jeg ønsker alltid at Stortinget skal ønske meg lykke til i de miljøstridene jeg tar. Det er bare gledelig.

La meg legge til: Selv om Sponheim godt forstår at jeg ikke har noe mer å si om kvoteresserven akkurat nå, er det én ting vi kan være stolte av i fellesskap, og det er den kampen vi i mange år førte mot gasskraftverk. Vi ville ha vært i en mye bedre situasjon hvis dette ikke hadde skjedd. Jeg er stolt av de leirene jeg deltok på i Naturvernforbundets og Natur og Ungdoms regi. Sponheim kan være stolt av en del av de standpunkt som ble tatt av Bondevik I-regjeringen på dette området. Vi ville ha vært i en bedre situasjon hvis dette ikke hadde skjedd. Nå har det skjedd. Det vi nå står overfor, er å finne et nasjonalt kompromiss om hvordan vi løser den umiddelbare situasjonen her og nå. Men det avgjørende er at vi etter 2012 kommer inn i et langsiktig, forpliktende, internasjonalt kvotesystem der prinsippet må være at den som forurenser, betaler, og at det etter den tid ikke er unntak og overgangsordninger.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:58:18]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren.

Regjeringen presset gjennom en klimakvotelov ved utgangen av sommeren, sågar hadde de så mye hast at Stortinget måtte forlenge sin sesjon.

Førrige spørsmålsrunde viste at Regjeringen på ingen måte har avklart hva klimakvoteloven faktisk skal inneholde, når man seks uker før den skal tre i kraft, ikke kan si hvilket prinsipp som skal ligge til grunn. Jeg forstår at statsråden ikke kan si i detalj hva lovverket vil si ord for ord, men at han ikke klarer å avklare prinsippene, sier sitt om at dette egentlig er dårlig forberedt. At høringsutkastet ikke engang er ferdig seks uker før ikrafttredelse, sier litt om hvor liten forutsigbarhet det er i den næringspolitikken som føres.

Loven vil likevel utvilsomt gi norsk industri en betydelig ekstraregning. Tidligere miljøvernminister Bjørnøy anslo ca. 560 mill. kr i året, eller 2,5 milliarder kr i virkeperioden. Bedrifter står i fare for å bli nedlagt. NorFraKalk i Sør-Trøndelag er ett eksempel. Kårstø kan være et annet eksempel hvis ikke Regjeringen tar til fornuft.

Det er ikke bare kvotekostnadene som vil påvirkes. Strømprisene vil også bli betydelig påvirket av den klimakvoteloven som både Norge og EU skal gjennomføre. Energianalytikere antar at strømprisene vil øke med minst 10 øre pr. kWh som følge av CO₂-kostnader for kullkraftverk. For kraftforbrukere i Norge vil det bety en ekstraregning på minst 12 milliarder kr årlig. Prisøkningen skyldes altså CO₂-kostnader ved utenlandske kullkraftverk. Dette er jo et paradoks og oppleves unektelig som urimeelig for norske strømkunder, som stort sett baserer seg på vannkraft – altså CO₂-fri kraft. Det er litt kullkraftimport, men med en mer effektiv energipolitikk kunne en unngått dette. Strømkundene blir da ofre for en feilslått energipolitikk og en misforstått miljøpolitikk.

Vil statsråden gjøre noe for å hindre at norske strømforbrukere får denne sjokkøkningen i strømpris som følge av CO₂-utslipp fra kullkraftverk i Europa?

Statsråd Erik Solheim [11:00:26]: Hvis Solvik-Olsen skulle holde et innlegg for å begrunne hvorfor Fremskrittspartiet ikke er en aktuell partner i det forhåpentlige klimaforliket, så kan han holde akkurat det innlegget som ble holdt her nå. Det er å finne den ene begrunnelsen etter den andre for hvorfor man ikke bør gjøre noe på dette området, og det stikk motsatte av hva Kvasheim og Sponheim tidligere anbefalte at vi skulle gjøre. Det er ikke mulig å føre klimaforhandlinger med noen som resolutt vil gjøre klimaet verre og går imot ethvert fornuftig tiltak i praksis på dette området, og med en borgerlig opposisjon av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre som har kommet med en del konstruktive forslag til hvordan vi kan utvikle politikken på dette området. Det er ikke mulig å tilfredsstille begge disse, og vi ønsker en dialog nettopp med den konstruktive borgerlige opposisjonen, ikke med Fremskrittspartiet.

Så toucher representanten inn på en rekke spørsmål. NorFraKalk er en sak som nå ligger i ESA, og vi vil avvente konklusjonen der.

Hvis jeg kan avslutte med å glede Solvik-Olsen, siden vi hadde en disputt i går om biomembran, så har vi nå vært i kontakt med gründeren bak denne oppfinnelsen. Vi vil forsøke å møte vedkommende i nær framtid og se om det er noe vi kan gjøre for å hjelpe han gjennom systemet. Den første tilbakemelding vi fikk, var at det ikke så mye er spørsmål om penger som om andre ordninger han kan trenge for å komme videre. Jeg håper i hvert fall det kan være en gladnyhet til Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:01:49]: Jeg stod egentlig her og ventet på svar på spørsmålet. Dette var jo ikke et argument mot klimakvoteloven som sådan. Spørsmålet er: Hvordan skal vi hindre de utilsiktede effektene som kun er en utgift for de norske strømkundene – en utgift på 12 milliarder kr – når en tross alt bruker CO₂-fri kraft? Det var det spørsmålet handlet om.

Statsråden burde visst at Fremskrittspartiet har lagt fram en omfattende tiltaksplan med over 30 punkter om hvordan vi ønsker å innfri Kyoto-avtalen, men jeg tror ikke han har lest dokumentet. Dette er altså ikke en debatt for eller imot Kyoto-avtalen, det er ikke en debatt for eller imot å gjøre noe for å redusere CO₂-utslipp, men det er en debatt om å gjøre det på en smartere måte enn bare å lempe kostnader over på forbrukerne, slik som Regjeringen gjør ved å innføre en lov som flagger utslippene ut av landet, men ikke reduserer dem globalt, fordi man gjør det umulig å drive dette i Norge.

Så jeg spør en gang til: Vil statsråden prøve å gjøre noe for å hindre de utilsiktede konsekvensene, at norske strømkunder må betale for at det er CO₂-utslipp på kontinentet?

Statsråd Erik Solheim [11:02:57]: Hvis vi nå får til det vi alle ønsker, nemlig et velfungerende internasjonalt

kvotesystem for karbon og utslipp som har karbon i seg, vil det føre til en høyere pris også på noe så verdifullt som norsk strøm. En økt karbonpris internasjonalt vil simpelthen gi en av Norges største ressurser, vannkraft, større verdi. Det er i og for seg en utilsiktet virkning, men det er ikke nødvendigvis negativt. Det kan bidra til at vi også, nettopp fordi dette er en så stor verdi for oss, begynner å husholde bedre med den. Vi har vent oss til i Norge – det gjelder meg selv, og jeg vil tippe det gjelder Solvik-Olsen også – ikke å være så veldig nøye på bruken av vår vannkraftressurs, vår elektrisitetsbruk, fordi den har hatt en veldig lav pris. Så om prisen på denne veldig verdifulle positive norske ressursen da skulle stige noe, ja, da er det en utilsiktet virkning av det som skjer internasjonalt, men det er i bunn og grunn også positivt, for det vil få oss til å verdsette den høyere og redusere bruken av den.

Presidenten: På grunn av tiden blir det to oppfølgingsspørsmål – først Svein Flåtten.

Svein Flåtten (H) [11:04:17]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til finansministeren.

Solvik-Olsen var opptatt av strømsprisen, som jo er en funksjon av hva som ble bygget ut av vannkraft. Det har vært en strøm av småkrafteiere i finanskomiteen denne høsten som har fortalt at de nye reglene for grunnrente-beskatning vil ødelegge lønnsomheten for eksisterende småkraftverk og hindre utbygging av ny småkraft.

Hvis det er slik at man er opptatt av strømpris, at man er opptatt av å bygge ut fornybar energi, miljøvennlig energi, hvorfor er da det rette grepet å sørge for betydelige skatteøkninger som gjør denne virksomheten ulønnsom?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:05:14]: Hvis vi først skal si noen ord om strømprisen, vil det jo være slik at de som ønsker å bygge ut småkraftverk, som en virkning av det som tidligere spørsmål gikk inn på, er i nærheten av prosjekter som kan gi enda bedre avkastning enn det de så for seg tidligere.

Så til det forslaget som ligger i statsbudsjettet. Nå legger finanskomiteen fram sin innstilling i dag, og jeg vet at flertallet der ber om at man skal se nærmere på rammebetingelsene for ny og fornybar energi. Men det er altså ikke slik at disse forslagene til beskatning når det gjelder småkraftverk, gjør at tidligere lønnsomme investeringer blir ulønnsomme. Grunnrentebeskatningen er innrettet mot en ekstraordinær høy avkastning, fordi man benytter en felles naturressurs, nemlig vannkraft. Og det er jo slik en grunnrentebeskatning skal innrettes.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:06:27]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til miljøvernminister Erik Solheim.

Med FN's klimapanel's siste delrapport friskt i minne er Kristelig Folkeparti opptatt av at vi i Norge må bli flinkere til å effektivisere bruken av strømmen vår. Vi har i en årrekke vært velsignet med mye ren kraft, noe som gjør at vi har sløst mye.

Det at strømprisene som følge av CO₂-avgiftene i Kyoto-avtalen nå vil øke fra 1. januar, vil forhåpentligvis bidra til at vi blir flinkere til energieffektivisering i husene våre, i næringslivet og i det offentlige. Det er bra, og det har vi allerede sett tendenser til. Men det er samtidig slik at de økte strømprisene vil føre til økte inntekter hos energiselskapene og deres eiere, som for det meste er staten og kommunene. For å motvirke en eventuell misnøye hos folk flest når prisene blir høyere, mener jeg at satsingen på klimatiltak må være tilsvarende høy som den merinntekten staten nå vil få.

Da er mitt spørsmål: Vil statsråden arbeide for at den forventede inntektsøkningen fra offentlig eide energiselskap neste år går til klimatiltak?

Statsråd Erik Solheim [11:07:48]: Jeg vet ikke om det er hensiktsmessig med den typen direkte øremerking, men de to grunnleggende resonnementene i representantens innlegg deler jeg fullt og helt. Det å få en gradvis økt pris på energi, selvsagt inkludert en så miljøvennlig energiform som vannkraft, vil bare være positivt. Enhver som har hatt en person fra Italia, f.eks., på besøk hjemme, vet jo at vedkommende løper rundt i leiligheten og skrur av hver eneste bryter før hun går ut, for det er de vant til, mens vi har vært vant til, også midt på sommeren, å la det hele bare stå på fordi strømprisen har vært historisk veldig, veldig lav hos oss.

Det er en fordel hvis vi venner oss til å spare, og energieffektivisering er globalt sett et av de aller, aller, aller viktigste tiltakene mot klimatrusselen. Det er en tragedie at mange fattige land oppfatter dette som noe vi rike har funnet på for å tyne dem. Det har kommet fram på flere FN-konferanser. Energieffektivisering har et enormt potensial. Da Kinas statsminister var i Japan kort tid tilbake, kom det fram at Japan er seks-åtte ganger så energieffektivt som Kina. Det viser hvilket enormt potensial det er globalt i energieffektivisering.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Inge Lønning (H) [11:08:23]: Mitt spørsmål går til helse- og omsorgsministeren. Etter min virkelighetsoppfatning er helse- og omsorgstjenester, og det gjelder også velferdstjenester, til for brukernes skyld. Den overordnede forpliktelse for oss politikere er å sørge for at brukerne får kvalitativt gode tjenester på det tidspunkt de har bruk for tjenestene.

Tidligere i dagens spørretime hørte vi finansministeren levere et glitrende forsvar for det private initiativ og for markedsmekanismen når det gjelder omsorg for barn. Det satte jeg meget stor pris på. Men da er det gåtefullt hvorfor den regjering finansministeren er finansminister i, har skrevet inn i sin Soria Moria-erklæring at når det gjelder helse- og omsorgssektoren, ønsker man å bygge ned bruken av private tilbydere. Da må man jo spørre: Hva er grunnen til det? Er det hensynet til brukerne? Det kan det umulig være. Det må være hensynet til noen ganske bestemte ideologiske prinsipper, nemlig at disse tjenestene

er til så å si for offentlig sektors egen skyld og for det byråkratiske system som administrerer offentlig sektor.

Vi har det siste året sett tallrike eksempler på at innenfor rehabiliteringsområdet arbeider private rehabiliterings- og opptreningsinstitusjoner tyngre og tyngre fordi de ikke får lov til å bruke kapasiteten sin. Vi har sett at helsekøene det siste året øker for første gang siden sykehusreformen, med 20 000 der hvor de de foregående årene i snitt har minket med 20 000 – altså i realiteten en differanse på 40 000 i løpet av ett kalenderår. Vil helse- og omsorgsministeren ta konsekvensen av den tallenes tale som nå er overtydelig, og begynne å legge til grunn at også innenfor helse- og omsorgssektoren er det hensynet til brukerne som skal veie tyngst?

Statsråd Sylvia Brustad [11:11:12]: Sjølsagt er det hensynet til brukerne og pasientene som teller mest innad i helsepolitikken. Det skulle bare mangle.

Så til representanten Lønnings utsagn om at køene vokser. Ja, det er riktig at flere står i kø, men det er jo ikke hovedproblemet. Den tida de står i kø, er faktisk kortere nå enn da vi overtok regjeringsmakta etter den regjeringa Høyre satt i. En grunn til at flere står i kø, er jo at vi stadig får flere behandlingsmuligheter, som gjør at ting vi ikke kunne behandle før, kan vi behandle i dag. Utfordringa er at mennesker skal stå der i kortest mulig tid.

Så er det ikke riktig, det bildet som representanten Lønning og andre representanter fra det samme partiet prøver å skape om at vi skal ha en allergi eller noe liknende mot private. Nei, vi har et utstrakt samarbeid – og et godt samarbeid, vil jeg si – med private ideelle. Det gjelder sjukehus – vi har nettopp hatt en runde om det – og det gjelder også private rehabiliteringsinstitusjoner, som jeg er en iherdig tilhenger av. Ikke minst vil ordninga Raskere tilbake føre til at vi greier å fylle opp mange flere av dem også.

Det vi derimot har sagt, er at når det gjelder private kommersielle, som vi også har et godt samarbeid med, og som vi nå utnytter enda mer, ikke minst gjennom ordninga Raskere tilbake, er det viktig at vi også utnytter kapasiteten i det offentlige. I Hedmark har vi nå et forsøk med noe vi kaller pasienthjelpere. Det er rett og slett folk som i fire utvalgte kommuner er ansatt for å hjelpe folk med å komme fortere inn på sjukehus. Bare ved det grepet kommer folk raskere inn. Det er først og fremst i offentlige sjukehus. Det viser, sammen med mye annen dokumentasjon, at det i deler av landet fortsatt er ledig kapasitet, også ved en del offentlige sjukehus. Det må vi utnytte. Så skal vi i tillegg ha et godt samarbeid, et utstrakt samarbeid, med private ideelle – det har vi mye av – men også med private kommersielle. Der kjører vi også noe mer på nå, ikke minst i forhold til ordninga Raskere tilbake.

Inge Lønning (H) [11:13:08]: Det skulle bare mangle, sa statsråden, og det er jeg hjertens enig i, men da må man jo spørre nok en gang: Hvorfor har man da skrevet inn den setningen man har skrevet inn i Soria Moria-erklæringen, og sagt i påleggs form til de regionale helseforetakene, at de skal trappe ned bruken av den kapasitet

som faktisk finnes både i private helseinstitusjoner og rehabiliterings- og opptreningsinstitusjoner? Er dette budskapet Regjeringens budskap fremdeles, eller har Regjeringen nå skiftet budskap, noe jeg mener å kunne høre ut av statsrådets svar, hvor hun nærmest omfavnet både private ideelle og private kommersielle tjenesteytere? Regjeringen må bestemme seg: Mener den alvor med å pålegge nedtrapping av bruken av privat kapasitet, ja, så kommer sykehuskøene til å fortsette å øke. Det er bombesikkert, og det har statsrådets egen fagetat sagt offentlig. Det er ikke troverdig å påstå at det er det siste kalenderåret den medisinske vitenskap har gjort så enorme fremskritt. Det fremskrittet har pågått i alle år.

Statsråd Sylvia Brustad [11:14:21]: Jeg hører at representanten Lønning nå sier at jeg skal ha påstått at det er det siste kalenderåret at teknologien har skutt fart. Det har jeg da aldri noensinne sagt. Jeg har sagt at i løpet av veldig kort tid går teknologien framover.

Jeg skjønner at det er leit for representanten Lønning å høre at ventetida nå er kortere enn da vi overtok etter at Høyre satt i regjering. Det er faktisk også slik at ventetida innafor svært mange områder fra andre tertial i fjor til andre tertial i år også er gått ned. Men vi er ikke fornøyd med det, for vi skal videre. Så igjen: Problemet er ikke at folk står i kø, for vi kan behandle enda flere. Utfordringa er at de skal stå der i kortest mulig tid.

Så vil jeg si: Vi har ikke gitt noe styringsbudskap om at en ikke skal bruke private rehabiliteringsinstitusjoner. Det står det ikke noe sted. Det vi har gitt et styringsbudskap om, er at en når det gjelder sjukehus, først og fremst skal utnytte de offentlige sjukehusene. I det ligger også de frivillige, de ideelle, for der er det i deler av landet ledig kapasitet. Så har vi sagt at når det er gjort, skal en sjølsagt også benytte private, kommersielle i den grad det er nødvendig av hensyn til at pasientene skal komme raskest mulig til. Det er det som ligger i det. Men det er kapasitet i det offentlige, og den bør med respekt brukes, slik at vi utnytter de offentlige midlene på best mulig måte.

Presidenten: Nå blir det bare to oppfølgingsspørsmål, av hensyn til tiden – først Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:15:45]: Det er riktig at fram til 2006 gikk køene ned, men problemet til statsråden er selvfølgelig det som har skjedd fra 2006 til 2007. Da har den positive trenden en var inne i, snudd, og køene øker alvorlig i Helse-Norge. Videre henvises det stadig nettopp til perioden 2005–2007. Man kan med fordel nå begynne å bruke 2006–2007. Da ser man at køene har økt, og ventetiden har økt.

Så sier statsråden noe som det er lystelig å høre på, og så får vi se hvorvidt det er riktig. Statsråden sa følgende: Man skal først se hvilken kapasitet man har i det offentlige, og hvis man ikke har kapasitet der, skal man kunne bruke også kommersielle, private sykehus. Da stiller jeg følgende spørsmål til statsråden: Hva er akseptabel ventetid for en pasient? Hvis en pasient står nærmere tre måneder i kø, må det være fordi det ikke er kapasitet i det of-

fentlige helsevesenet. Vil helseministeren sørge for at man da kan bruke private?

Statsråd Sylvia Brustad [11:16:53]: La meg først gjøre oppmerksom på at 66 pst. av alle pasienter kommer inn på øyeblikkelig hjelp, altså de kommer inn på dagen og på timen hvis det er nødvendig. De som står i kø, er gjerne pasienter som venter på planlagte operasjoner. Hvor lenge det er akseptabelt å vente, vil sjølsagt avhenge av hvilken lidelse det er. Det som er gledelig, er at oversikten nå viser at det er de sjukeste menneskene – og det skulle bare mangle – som nå kommer raskest til. Det er jo slik vi ønsker at det skal være.

Så kan jeg gjerne, som representanten Nesvik sier, holde meg til tallene fra 2006 til 2007. Da er det faktisk galt det som representanten Nesvik her sier, at ventetidene øker, for det gjør de ikke. Ventetidene har gått ned for de fleste, men køene øker. Men igjen: Det kan da ikke være slik at vi gjør det til et problem at når teknologien går framover, kan vi behandle flere sykdommer! Det er mange som ikke hadde stått i køen hvis vi ikke hadde hatt behandlingsmuligheter, og her kan jeg vise til mange områder. Men ventetidene skal ytterligere ned. Ikke minst har Regjeringa nå fremmet et nytt forslag om å få til en særskilt ventelistegaranti for barn og unge innenfor psykisk helsevern, for å nevne ett eksempel.

Presidenten: Laila Dávøy – til oppfølgingsspørsmål.

Laila Dávøy (KrF) [11:18:14]: Det er faktisk en realitet at Regjeringen med sin politikk sørger for at private rehabiliteringsinstitusjoner enten må avvikle eller redusere antall plasser. Hvis vi henter tall fra Regjeringens egen strategiplan for rehabilitering, står det der at det har blitt 4 500 færre opphold på disse institusjonene fra 2005 til 2006.

Så viser Regjeringen til – og statsråden har også gjort det her i sitt første svar – at ideelle private rehabiliteringsinstitusjoner har fått avtaler gjennom ordningen Raskere tilbake. Ja, det har de, men det kommer jo ingen pasienter der. Vi kjenner til rehabiliteringsinstitusjoner som har fått avtaler, men Raskere tilbake har ikke akkurat vært noen suksess. Så de står der med tomme senger. Vi trenger mye mer rehabilitering. Og om ikke pasienter som trenger rehabilitering, står i kø – det er mulig at ikke køene vokser – får de faktisk ikke rehabilitering, for den rettigheten som de har etter loven, er veldig dårlig ivarettatt, og det kjenner statsråden til.

Hva skal vi gjøre, statsråd, med dette store problemet?

Statsråd Sylvia Brustad [11:19:23]: Jeg er helt enig med representanten Dávøy i at vi trenger mer rehabilitering, vi er ikke i mål når det gjelder det. Men det er også viktig å understreke at det aller meste av rehabiliteringen i Norge i dag skjer i våre sjukehus. Så skjer det i kommunene, og mye mer må sannsynligvis også skje i kommunene, for det er der folk bor. Og så har vi de private rehabiliteringsinstitusjonene. Vi mener at de spiller en viktig rolle.

Så er det riktig at det har vært noen endringer. Det handler bl.a. om at det er mer oppmerksomhet omkring kvalitet, og jeg går ut fra at vi er enige om at det er et poeng at de som er i rehabiliteringsinstitusjoner, faktisk blir rehabilitert. Det er dessverre litt varierende kvalitet på noe av det tilbudet som har vært.

Jeg undrer meg over at representanten Dávøy nå feller en så negativ dom over ordninga Raskere tilbake, for gjennom den er det en god del mennesker som er rehabilitert. Det som også viser seg, er at det er mennesker som ofte har mer sammensatte lidelser, som en ikke kan knipse i fingrene av og gi ett tilbud. Det er ofte et tverrfaglig tilbud, som krever en mye større innsats både på sjukehus og i rehabiliteringsinstitusjoner. Men rehabiliteringsinstitusjonene er nå i ferd med å fylles mer opp, ikke minst gjennom den ordninga.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 6, fra representanten Ingebrigt S. Sørfonn til utenriksministeren, vil bli besvart av miljøvern- og utviklingsministeren på vegne av utenriksministeren, som er bortreist.

Spørsmål 19, fra representanten Robert Eriksson til arbeids- og inkluderingsministeren, blir besvart av helse- og omsorgsministeren på vegne av arbeids- og inkluderingsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 20, fra representanten Christian Tybring-Gjedde til justisministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 11.

Spørsmål 21, fra representanten Ola T. Lånke til kultur- og kirkeministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 24, fra representanten André N. Skjelstad til landbruks- og matministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 25, fra representanten Torbjørn Hansen til landbruks- og matministeren, er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1

Gunnar Kvassheim (V) [11:21:03]: Jeg har følgende spørsmål til finansministeren:

«I skatteloven settes grensen for skatteplikt til en inntekt på 140 000 kr for veldedige og allmennyttige institusjoner og organisasjoner. Dette beløpet har stått uendret i en årrekke, slik at den reelle verdien av skattefritaket for inntekter under denne beløpsgrensen gradvis er redusert.

Vil statsråden medvirke til at denne beløpsgrensen justeres opp, slik at det eksempelvis blir rom for økt dugnadsarbeid innen organisasjonslivet uten at det utløser skatteplikt?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:21:53]: Ordningen med en nedre grense for skatteplikt i veldedige og allmennyttige organisasjoner har til hensikt å komme små, lokale lag til gode gjennom å forenkle arbeidsvilkårene for denne typen organisasjoner. Målet er bl.a. å skape bedre vilkår for inntektsskaping og lønnet arbeid, f.eks. trenere, instruktører, dirigenter osv. Grensen for skatteplikt i veldedige og allmennyttige organisasjoner ble sist endret i 1998, da den ble hevet fra 70 000 til 140 000 kr. Representanten Kvasheim har altså vært i posisjon ved tidligere korsveier til å gjøre noe med dette sjøl.

Gjennom den gjeldende beløpsgrensen er frivillige organisasjoner gitt et konkurransefortrinn i forhold til ordinære næringsdrivende. En heving av beløpsgrensen vil forsterke denne konkurransevridningen. Jeg viser også til at frivillige organisasjoner allerede er gitt en rekke lettelser i forhold til de ordinære skattereglene, f.eks. knyttet til merverdiavgiften.

Samtidig minner jeg om at Regjeringen i årets statsbudsjett har foreslått en betydelig økning av grensene for betaling av arbeidsgiveravgift og lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner. Grensene for betaling av arbeidsgiveravgift er foreslått økt fra 300 000 kr til 450 000 kr for organisasjonens samlede lønnsutgifter, og fra 30 000 kr til 45 000 kr for lønnsutbetalinger til den enkelte ansatte når organisasjonens samlede utbetalinger er under 450 000 kr. Disse grensene ble sist endret i 1997. Grensen for lønnsoppgaveplikt er foreslått fordoblet i årets budsjett, fra 2 000 kr til 4 000 kr. Denne grensen ble sist endret i 1992. Regjeringens forslag bidrar til å bedre rammevilkårene for denne typen organisasjoner.

Uansett må spørsmål om endringer knyttet til skatte- og avgiftsopplegget vurderes opp mot andre tiltak og budsjettets utgiftsside i forbindelse med den ordinære budsjettprosessen.

Gunnar Kvasheim (V) [11:23:59]: Jeg takker for svaret. Jeg har ingen problemer med å forstå at en må ha en avgrensning i forhold til konkurrerende næringsvirksomhet. Når denne saken er reist, er det fordi et idrettslag i Rogaland fikk skatteplikt fordi en stod vakt på en parkeringsplass ved Vikings hjemmekamper. Det er ikke konkurranse med næringsvirksomhet. Mitt tillegsspørsmål til statsråden er: Vil hun gå gjennom lovverket for å se om en kan skape en større åpning for den type inntekter, uten at det går utover det som er hensikten med denne grensen, nemlig å skjerme konkurranse med næringsvirksomhet?

Så er jeg glad for at statsråden viser til det som er gjort når det gjelder arbeidsgiveravgift. Det var nemlig et forslag fra meg på vegne av Venstre der vi fikk klar tilbakemelding fra finansministeriet om at det var et dårlig forslag, for det ville undergrave grunnlaget for skattereformen og burde derfor avvises. Derfor er det kjempepositivt at Regjeringen så på egen kjøl kommer med dette i påfø-

gende statsbudsjett. Kan vi vente en lignende positiv nyhet når det gjelder det forslaget jeg i dag indikerer?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:24:57]: Som representanten Kvasheim har lagt merke til, har vi gjort diverse forbedringer når det gjelder frivillige organisasjoner, og endret beløpsgrenser som ikke har vært endret på veldig mange år, over 10–15 år. Det betyr at dagens regjering er positivt innstilt på å finne gode rammebetingelser for frivillig arbeid. Jeg pleier å si at det er kassereren som er den virkelige helten i det frivillige Norge, for det er kanskje det arbeidet som synes minst, som er mest trælete, og som foregår rundt kjøkkenbordene, ofte etter Kveldsnytt! Så det er viktig at en lager så enkle, oversiktlige og romslige regler som mulig.

Man har, som Kvasheim sier, også hensynet til dem som driver næringsvirksomhet, og som kan utkonkurreres av store og kanskje mer profesjonelle idrettslag. Jeg ser hele veien på om det finnes mer fornuftige avgrensninger i forhold til hvor disse konkurranseflatene går, og det kommer jeg til å fortsette å gjøre. Det er denne avveiningen vi må finne ut av hele veien.

Gunnar Kvasheim (V) [11:26:04]: Jeg takker for tilleggs svaret. Det som er min bekymring, er at det utvikler seg en type inntektsgivende arbeid i frivillig sektor som rammes av denne bestemmelsen, som ikke var tiltenkt å bli rammet av den. For meg er det da to måter å tilnærme seg det på. En måte er å klargjøre bestemmelsen, slik mange ligningskontorer har sagt det er behov for, fordi den tolkes ulikt fra kommune til kommune. Det er ingen god situasjon.

Jeg håper jeg kan oppfatte finansministerens svar slik at hun vil gå gjennom loven på bakgrunn av de eksemplene som har vært, for å se om det er rom for å gjøre justeringer som gjør at det som er utilsiktet, ikke blir rammet av denne bestemmelsen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:26:44]: Jeg ser gjerne nærmere på den problemstillingen som Kvasheim tar opp. Jeg oppfatter også at det er to måter å tilnærme seg dette på. Den ene er å heve grensene, hvilket det finnes ganske mange motforestillinger mot i forhold til selvstendig næringsdrivende, med andre ord å se på de grenseflatene som gjelder, og om de er reelle i forhold til å konkurrere når det gjelder privat næringsvirksomhet. Det skal jeg se nærmere på.

S p ø r s m å l 2

Svein Flåtten (H) [11:27:26]: Jeg har da følgende spørsmål til finansministeren:

«Med pressen på slep aksjonerte store politistyrker og skatteetaten for kort tid siden mot et navngitt entreprenørfirma i Oslo-området for deretter å sikte bedriften for omfattende lovbrudd. Ifølge Aftenposten 9. november tyder mye på at de siktede ikke har gjort noe galt, og skatteetaten har også frafalt sikringen av kravet fullstendig.

Hva vil statsråden foreta seg for å sikre at gjennomføring av nødvendig bokettersyn og regnskapskontroll i norske bedrifter ikke utarter til en offentlig gapestokk med full pressedeckning?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:28:18]: Saken som det refereres til i spørsmålet, er en straffesak. Håndteringen av denne hører inn under politiets og påtalemyndighetens ansvarsområde. Jeg kan i det videre svaret ikke komme inn på denne konkrete saken.

Bokettersyn og regnskapskontroll er en viktig del av skatteetatens kontrollvirksomhet. Denne typen kontroller kan ha ulik karakter. Skatteetaten benytter seg av både kontroller hvor de som skal kontrolleres, er varslet om dette på forhånd, og kontroller som skjer uten varsling. Videre kan kontrollene være av en slik art at hele virksomhetens regnskaper og dokumenter gjennomgås, mens andre ganger kontrolleres bare deler av virksomheten.

Skatteetatens kontrollvirksomhet reguleres av strenge taushetspliktbestemmelser. Ansatte i skatteetaten plikter å hindre at uvedkommende får adgang til opplysninger om noens formues- eller inntektsforhold eller andre økonomiske, bedriftsmessige eller personlige forhold. Dette legger sterke begrensninger på skatteetatens adgang til å informere presse eller andre om bokettersyn i bestemte virksomheter.

Ulike informasjonstiltak er av betydning for å få skattyterne til å følge skatte- og avgiftsregelverket. Erfaringer viser imidlertid at informasjon og kunnskap om hvilke plikter man har, ikke er tilstrekkelig for mange skattytere når det gjelder å følge regelverket. Skatteetatens kontrollvirksomhet er viktig for å sikre etterlevelsen. Det er klart at skatteetaten ikke har ressurser til hele tiden å kontrollere alle som driver virksomhet. Et viktig element ved etatens kontrollarbeid vil derfor være å gi generell anonymisert informasjon om de kontroller som er foretatt, eventuelt skal gjennomføres. Dette bidrar til at risikoen for å bli oppdaget blir bedre kjent. Å bruke media til slik generell informasjon er både nødvendig og legitimt.

Det er imidlertid viktig at skatteetatens informasjonsvirksomhet, med formål å arbeide preventivt, ikke går ut over de rammer som gjelder for taushetsplikt om de enkelte skattyterne. Etaten skal ikke drive med forhåndsvarsling til media om tiltak overfor navngitte bedrifter og gjør det heller ikke, etter det Finansdepartementet kjenner til.

Når det gjelder å øke den opplevde oppdagelsesrisikoen, er det også av betydning at media informerer om skattytere som er dømt for alvorlige skatte- og avgiftsunndragelser. Hvilken adgang det er til å gi opplysninger om straffeforfølgning/domfellelse, er regulert i regelverket som gjelder for politi- og påtalemyndighetene og domstolene. At skatteetaten av og til bistår politiet i en straffesak som av ulike grunner blir slått opp i media, innebærer ikke at etaten er kilde for oppslagene.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Svein Flåtten (H) [11:31:18]: Jeg takker for svaret.

Jeg var selvsagt ikke opptatt av denne spesielle saken, men jeg synes at avisoppslaget var en meget god illustrasjon på de to sidene vi har ved skatteunndragelser, nemlig at vi selvsagt skal informere og sette inn mye ressurser på å oppdage og avdekke den type ting. På den annen side må skattyterne og bedriftene ha en sikkerhet for at de er anonymiserte, at de blir behandlet på en real og fair måte. Jeg oppfatter statsrådets svar slik – selv om det ikke er helt uttalt – at man kanskje vil innskjerpe det at det skal være anonymitet, og at departementet i hvert fall ikke kjenner til at skatteetaten var kilde for dette.

Jeg tror vi må ta dette ganske alvorlig også for å få bedriftene til å følge de lover og regler som det er snakk om.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:32:27]: Jeg mener at mitt svar er slik å forstå at det holdes en veldig høy standard fra skatteetatens side når det gjelder offentliggjøring, anonymisering og vern av skattyternes rettigheter i forbindelse med kontroller. Den understrekingen som jeg også gir av hvordan man går fram, at man ikke tipser mediene i denne typen saker, og at det er to helt forskjellige regimer før og mens man gjør undersøkelser, og etter at dom er falt, tilsier at skatteetaten har en veldig høy oppmerksomhet rundt disse sakene

Den saken som er utgangspunktet for Flåtten's spørsmål, hører altså inn under politi- og påtalemyndighetenes håndtering.

Svein Flåtten (H) [11:33:14]: Jeg tror statsråden når hun sier dette, men statsråden sa også i sitt første svar at informasjon til skattyterne er viktig, kanskje ikke bare om hva de har å forholde seg til, men kanskje hadde det også vært en idé at man informerte bredere om den anonymiteten som skal foreligge, om de rettighetene som folk har. Jeg ville tro at veldig mange ville sette pris på å se f.eks. en avisartikkel, et oppslag, som gikk inn på noenlunde det samme som statsråden har sagt til meg her i dag, om hvilke rettigheter man har, og at det ikke er fritt frem, som veldig mange faktisk har fått inntrykk av.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:34:07]: Represantent Flåtten har jo nå gjort sitt til at det kan kringkastes utover det ganske land hva slags rettigheter som skattebetalerne har, hva de kan forvente seg av behandling når det gjelder anonymisering, og hvordan skatteetaten går fram i forbindelse med kontrollvirksomhet. Mitt inntrykk er at folk er godt kjent med hva slags rettigheter de har, og at det ikke er mange eksempler – om noen – på at skatteetaten har brutt dem. Jeg mener at skatteetaten holder en høy standard i disse spørsmålene.

Vi skal gå balansegangen mellom å respektere de enkelte skattyter samtidig som vi informerer om de kontrollene som vi vet at det er helt nødvendig å foreta, for at folk flest og bedriftene skal rette seg etter det som er regelverket, og oppdagelsesrisikoen er en viktig del i seg sjøl. Men dette gjøres altså ved å ta hensyn til de enkelte skattyterne og ikke ved å henge ut enkelte av dem.

Spørsmål 3

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:35:28]: «Til Trønder-Avisa 17. januar 2006 sa daværende energiminister Enoksen at Midt-Norge styrer mot en alvorlig kraftkrise, og at det hastet med løsninger. Tilsvarende erkjennelse kom fra statsråden i Romsdals Budstikke 27. oktober i år. Den rødgrønne regjeringen har styrt i over to år. Regjeringen har ikke initiert noen nye konkrete tiltak som har gitt nye kraftinvesteringer i Midt-Norge utover mobile gasskraftverk.

Vil man for nye gasskraftverk i regionen kreve at det skal være installert CO₂-rensing fra dag 1?»

Statsråd Åslaug Haga [11:36:15]: Spørsmålet fra representanten går konkret på gasskraftverk. Inn-taket til spørsmålet er imidlertid kraftkrise i Midt-Norge. Jeg tar derfor en noe breiere tilnærming i svaret enn kun å svare på spørsmålet om gasskraftverk.

Regjeringa har siden den tiltrådte, gitt høy prioritet til arbeidet med å redusere sårbarheten i den norske kraftforsyninga. Vi har spesiell oppmerksomhet på situasjonen i Midt-Norge. I løpet av det siste året er det gjort et betydelig arbeid for å få på plass tiltak for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge.

Statnett har en viktig rolle i det arbeidet som nå gjøres. Overføringskapasiteten i nettet mellom Sverige og Midt-Norge skal styrkes i 2009. Investeringsbeslutning er tatt både på svensk og norsk side. Videre arbeider Statnett med linja Ørskog–Fardal, og konsesjonsbehandling etter energiloven pågår. I tillegg har Statnett investert i flere spenningstiltak i nettet som tas i bruk i høst og neste høst for å bedre overføringskapasiteten inn til Midt-Norge. Statnett innførte videre et eget prisområde for Midt-Norge i november 2006, bl.a. for å legge til rette for maksimalimport av kraft til regionen.

Fornybarsatsinga spiller en viktig rolle i de utfordringene vi ser knyttet til ny produksjonskapasitet i regionen. Enova har en rekke tiltak for satsing på energisparing, økt produksjon av fornybar energi og informasjonstiltak. En fordobling av rammene til Enova gir mulighet for en betydelig økt satsing på dette arbeidet. En ny støtteordning til fornybar elektrisitet gjennom Enova for å realisere vind-, vann- og biokraftprosjekter i området er initiert. Videre vil fjern- og nærvarmeprosjekter kunne bidra til å avlaste etterspørselen etter elektrisitet. Det er flere planer for slike prosjekter i regionen.

Det er også viktig med en raskest mulig konsesjonsbehandling av aktuelle utbygginger i regionen. NVE har styrket saksbehandlerkapasiteten og prioriterer konsesjonssaker for vann og vind i Midt-Norge.

Det er videre lagt til rette for at området har tilstrekkelig beredskap for svært anstrengte situasjoner gjennom Statnetts investeringer i to reservekraftverk på til sammen 300 MW. Anleggene skal lokaliseres i Midt-Norge. Statnetts målsettinger er at disse vil være klargjort og i beredskap fra begynnelsen av 2008. Departementet behandler nå klagesaker på anleggskonsesjonene og utslippstillatelsene for de to anleggene på Tjeldbergodden og Nyhamna, og legger opp til en snarlig avklaring av dette.

Det foreligger flere planer for ny gasskraftproduksjon i Midt-Norge som kan bidra til å sikre en permanent og robust kraftforsyning. Jeg har nylig gjennomført møter med de tre aktuelle utbyggerne. De har presentert sine prosjekter og utfordringer knyttet til realiseringa av disse. Dette er nyttige innspill i det videre arbeidet med å realisere ny kraftproduksjon i regionen.

Når det gjelder krav om CO₂-håndtering i tilknytning til nye gasskraftverk, er Regjeringas politikk at vi gjennom økonomiske virkemidler og satsing på ny teknologi vil sørge for at nye konsesjoner til gasskraft skal basere seg på CO₂-fjerning. Dette er vi allerede godt i gang med. På testsenteret på Mongstad vil vi gjennom uttesting av teknologi søke å bidra til å redusere teknisk risiko og redusere kostnadene forbundet med fangst og lagring av CO₂. På Kårstø vil eksisterende teknologi bli oppskalert med en faktor på ti. Begge disse prosjektene er pionerprosjekter og vil være viktige bidrag til at fangst og lagring av CO₂ kan bli kommersielt tilgjengelig også utenfor Norge.

Gjennom økonomiske virkemidler og satsing på ny teknologi vil vi sørge for at nye konsesjoner til gasskraft skal basere seg på CO₂-fjerning med det utgangspunkt at det skal være rensing fra oppstart.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:40:27]: Situasjonsbeskrivelsen har vi hørt i to år, så den var for så vidt ikke nødvendig. Spørsmålet gikk på kraftkrise i Midt-Norge. Fokuset på gasskraftverk fra min side skyldes at det er den eneste realistiske løsningen der man kan få et betydelig volum innenfor en relativt rimelig tidshorison. Jeg minnes at til og med daværende statsråd Enoksen, før han gav opp, tok til orde for å stimulere til bygging av gasskraftverk i Midt-Norge, fordi han så det som den eneste realistiske løsningen.

I Romsdals Budstikke 27. oktober framkommer det at statsråden besøkte Industrikraft Møre, og det er et mulig, godt gasskraftprosjekt. Det de ønsket svar på, var CO₂-rammebetingelsene. Jeg har hørt veldig mye om at ting skal basere seg på CO₂-rensing uten at Regjeringen har villet avklare når innslagspunktet for rensingen faktisk skal finne sted. Det var jo også det en prøvde å få avklaring på i den muntlige spørretimen, i forhold til Kårstø. Kan jeg tolke den siste setningen i statsrådets svar slik at rensingen må være på plass fra dag én for at Industrikraft Møre skal få konsesjon og utslippstillatelse?

Statsråd Åslaug Haga [11:41:36]: For det første: Det skjer et kontinuerlig arbeid for å sikre kraftsituasjonen i Midt-Norge, og det går, som jeg allerede har gjort klart, gjennom ulike kanaler. Statnett gjør et viktig arbeid, Enova gjør et viktig arbeid, og NVE gjør et viktig arbeid i forhold til å få konsesjonene fram. Så dette går kontinuerlig.

Så er det spørsmål om ny produksjon i området. Det er tre aktuelle utbyggere. Jeg er i samtaler og drøftinger med alle tre. Det er klare forventninger fra de tre aktørene om betydelig statlig medvirkning for å realisere prosjektene. Vi vil tenke nøye gjennom hva som er den klokkeste sam-

funnsmessige tilnærmingen til disse tre prosjektene i forhold til å sikre økt produksjon i området.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:42:41]: Det er muligens dialekten min som gjør at statsråden ikke klarer å svare på spørsmålet. Spørsmålet går altså direkte på de prinsipielle rammebetingelsene. Jeg er fullstendig innforstått med at i alle søknader er det en konsesjonsbehandling der man skal vurdere prosjektet i forhold til det gjeldende lovverk. Men hvordan skal en utbygger av et gasskraftverk vite hva slags rammebetingelser en har når ikke Regjeringen, på Stortinget, vil si hva det å basere seg på CO₂-rensing egentlig skal forstås som? Betyr det at det holder å ha en plan om å bygge CO₂-renseanlegg en gang i framtiden? Betyr det at man fysisk må begynne å bygge CO₂-renseanlegget samtidig som man begynner å bygge gasskraftverket? Eller betyr det at CO₂-renseanlegget skal stå ferdig samme dagen som man begynner produksjonen på gasskraftverket?

Uten den avklaringen vil jo ingen seriøse selskaper bruke penger på å utrede et mulig gasskraftverk. For den politiske risikoen for at de får nei er så stor at de da heller prioriterer andre ting. Lyse Energi i Stavanger har sagt det tydelig. Med dagens rammebetingelser vil de ikke engang bruke penger på å utrede det. Kan statsråden bekrefte: Er siste setningen i første svar det som gjelder?

Statsråd Åslaug Haga [11:43:52]: Det er ingen tvil om hva som er Regjeringas politikk på dette området. Det illustreres gjennom at det foregår et betydelig arbeid i flere kretser for å komme opp med prosjekter. Vi er i dialog med flere av dem, inkludert Møre.

Vi har som utgangspunkt at vi skal ha rensing på nye gasskraftverk, og at det skal være rensing fra oppstart.

Vi har god dialog med de aktuelle produsentene i Midt-Norge, som var utgangspunktet for spørsmålet, og jeg tror ingen av dem er i tvil om hvilke betingelser Regjeringa legger til grunn.

S p ø r s m å l 4

Torbjørn Andersen (FrP) [11:45:06]: Jeg har følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«EU har signalisert ambisjoner om å bruke norsk vannkraft som regulerkraft for å nå unionens mål om 20 pst. fornybar energibruk innen 2020. Dette vil medføre et enormt press på den allerede sterkt pressede norske vannkraftproduksjonen. Rimelige strømpriser vil for all tid bli historie i Norge. Norske strømforbrukere vil altså få regningen for EUs energipolitiske målsettinger.

Hva er Regjeringens syn på, og vurderinger av, at EU nå synes å ville satse på å bruke det norske vannkraftsystemet som regulerkraft?»

Statsråd Åslaug Haga [11:45:59]: Jeg er ikke kjent med at Regjeringa har mottatt henvendelser fra EU eller EU-land som knytter Norge opp mot EUs mål for fornybar energi. EUs politikk vil imidlertid påvirke krafthandelen mellom EU-land og Norge.

Vi har i dag omfattende krafthandel mellom Norge og våre naboland. Norge inngår i det nordiske kraftmarkedet og har en omfattende overføringskapasitet til Sverige og Danmark. Det nordiske markedet er videre knytta til kontinentet og Russland. Videre knyttes vi om ikke lenge til Nederland gjennom den nye NorNed-kabelen. Dette bidrar til å styrke forsyningssikkerheten for strøm. Videre legger det til rette for en god utnyttelse av kraftressursene, siden kraftutvekslingen utnytter forskjellene mellom det vannkraftdominerte kraftsystemet i Norge og varmekraftsystemene i Europa.

Den faktiske utvekslingen med utlandet bestemmes av den løpende utviklingen i produksjons- og forbruksforholdene i Norge og i landene vi er knytta til, i tillegg til av overføringskapasiteten.

Økt bruk av norsk vannkraft som regulerkraft for Europa utover det som følger av normal kraftutveksling i dag, krever økt overføringskapasitet. Slik kapasitet er gjestand for konsesjonsbehandling i Norge og i andre land og krever at det er på plass et avtaleverk eller regelverk mellom de aktuelle landene. Jeg kjenner ikke til at EU eller enkelte EU-land ønsker å inngå noen slik avtale med Norge nå.

Jeg vil ikke avvise at det kan være interessante framtidsperspektiv knytta til et tettere samarbeid mellom Norge og EU på fornybarfeltet. Skulle det komme henvendelser fra EU eller EU-land, skal vi sjølsagt forholde oss til dem.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:48:15]: Ja, jeg synes dette var et både unnvikende og svært underlig svar fra statsråden, for det er altså veldig mye nå som tyder på at en slik henvendelse kan komme fra EU allerede i 2008, og dette burde statsråden absolutt være informert om.

Norge har jo i dag en kraftproduksjon som knapt er i stand til, selv i et normalår, å forsyne landet selv med nok elektrisk energi. Da kan en tenke seg hva konsekvensene vil være dersom vi også i perioder skal forsyne, som regulerkraft, kanskje halve EU med elektrisk strøm. Hva vil konsekvensene bli for norske strømforbrukere? Jeg holdt på å si: Er Regjeringens kraftpolitikk egentlig i stand til å møte de utfordringer som morgendagens integrerte europeiske kraftmarked vil representere for Norge? For det vet vi kommer. Statsråden sa at vi vil trolig bygge flere overføringslinjer til utlandet. Da må også Regjeringen legge om sin kraftpolitikk for aktivt å møte disse utfordringene.

Statsråd Åslaug Haga [11:49:21]: Her er det viktig å skille mellom hva det er som foreligger av konkrete henvendelser og forespørsler, og hva som kan ligge i et framtidsperspektiv. Dette er et felt der utviklingen er rivende, så vi må være åpne for at det kan skje endringer.

Vi er ufattelig heldige i Norge som har vannkraft som er regulerbar. Det er en usedvanlig verdifull ressurs, og den kommer til å bli enda mer verdifull i åra framover.

Nå er vi i en situasjon i Norge hvor vi satser mer på fornybar energi som ikke er regulerbar – type sol, som noen er opptatt av, og ikke minst vind, som vi vil få mer utbygging av. I lys av denne utviklinga i Norge må vi ha et

gjennomtenkt forhold til hvordan vi skal bruke vannkrafta vår framover. Per nå er det ingen tvil om at vi sjøl vil ha behov for å bruke den regulerbarheten som ligger i vannkrafta.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:50:34]: Da tror jeg at jeg må gjenta at det er veldig mye nå som tyder på at EU vil rette en forespørsel til Norge allerede neste år, og det bør som sagt Regjeringen forberede seg på. For saken er at EU har ambisjoner om å øke vindkraftproduksjonen, som i dag er på snaut 100 TWh, til ca. 450 TWh i framtiden. De har også et mål om å ha ca. 34 pst. av den stasjonære energiproduksjonen som fornybar energi, fordi vindkraft er såkalt periodisk kraft. Da er det klart at de vil ikke klare det uten å ha tilgang på regulerkraft, og Norge har i dag nær 50 pst. av Europas regulerkraft.

Den henvendelsen vil etter mitt syn garantert komme. Jeg synes det svaret statsråden gav nå, er så unnvikende i forhold til det som er realitetene, det som vi må se for oss vil skje, som jeg sier, kanskje allerede til neste år. Så jeg mener statsråden må ta med seg det som nå er på gang i denne saken, og ha en mye mer realistisk tilnærming til hva Norge nå er stilt overfor i forhold til å være et integrert land i det europeiske kraftsamarbeidet.

Statsråd Åslaug Haga [11:51:44]: Jeg gjør nettopp det representanten ber om, jeg forholder meg til realitetene. Og realiteten er at det ikke foreligger noen henvendelser, verken fra EU eller EU-systemet, som vi må forholde oss til nå. Det utelukker sjølsagt ikke at vi har tenkning omkring dette, en tenkning som vi skal komme tilbake til Stortinget med når det er naturlig å gjøre det. Men mitt utgangspunkt er at i dagens situasjon skal vi ta godt vare på vår regulerbare kraft og behandle den med stor forsiktighet. Vi er sjøl i en situasjon hvor vi er i ferd med å utvikle ei fornybarsatsing som ikke er regulerbar. Ergo er den regulerbare krafta også usedvanlig viktig for oss, for at vi skal få vårt kraftsystem til å gå.

Representanten kan være helt rolig for at vi skal forholde oss til henvendelser når de kommer, og det foregår sjølsagt et tankearbeid rundt disse spørsmålene.

S p ø r s m å l 5

Tord Lien (FrP) [11:53:02]: «Kraftkrisen i Midt-Norge vil nå det Statnett kaller «kritisk nivå», vinteren 2009-2010. Tidligere statsråd Enoksen lovet en handlingsplan mot denne krisen. Til tross for løftene har Regjeringen ikke gjort noen praktiske tiltak utover å bestille to meget forurensende og ineffektive mobile kraftverk, som heller ikke har fått de nødvendige utslippstillatelser.

Hvilke nye konkrete tiltak vil Regjeringen iverksette for å forhindre varig underdekning av kraft i Midt-Norge, og når vil disse bli forelagt Stortinget?»

Statsråd Åslaug Haga [11:53:52]: Regjeringa tar sårbarheten i den norske kraftforsyninga alvorlig og har siden den tiltrådte arbeidet aktivt på dette området. Mye arbeid er blitt gjort. Det er, som en vil være kjent med, gitt

flere konsesjoner til både gasskraft- og vannkraftprosjekter. Samtidig økes bevilgningene i budsjettet for 2008 til energieffektivisering, varme og elektrisitet fra fornybare energikilder. Dette er viktige bidrag for å bedre kraftbalansen.

Før jul i fjor ble hovedtrekkene i handlingsplanen for Midt-Norge lagt fram. Regjeringas plan for å styrke kraftsituasjonen i regionen er basert på tiltak for økt overføringskapasitet, økt satsing på energiomlegging og ny produksjon, samt andre tiltak som skal sikre forsyningssikkerheten i Midt-Norge.

Flere større nettinvesteringer konkret knyttet til utvidelsen av Norsk Hydros aluminiumsverk på Sunndalsøra og Ormen Lange-utbygginga er utført. Statnett har investert i spenningsstøtte i nettet. Dette vil bedre overføringsmulighetene i og inn i Midt-Norge i høst og neste år. Statnett har også besluttet å investere i økt overføringskapasitet mellom Midt-Norge og Sverige. Ledningen skal etter planene idriftsettes høsten 2009. Departementet har denne uka vært i kontakt med Statnett, som kan bekrefte at prosjektet er i rute. Dette bidrar isolert sett til å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge fra vinteren 2009–2010. Videre har Statnett oversendt konsesjonsøknad for ny overføringsforbindelse mellom Sogn og Møre til NVE.

Å legge til rette for ulike typer ny kraftproduksjon og satsing på energieffektivisering er viktig for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. I statsbudsjettet for 2008 er det lagt opp til en betydelig økning i satsingen på energiomleggingstiltak i regi av Enova. Den samlede rammen utgjør om lag 1 450 mill. kr for 2008. Dette er en økning på 660 mill. kr fra 2007. Samtidig styrker NVE saksbehandlerekapasiteten og prioriterer konsesjonsaker for vann- og vindkraft i Midt-Norge. NVE har videre en sterk fokusering på effektiv konsesjonsbehandling av produksjons- og overføringsanlegg i regionen.

Norge har et godt grunnlag for å kunne øke den miljøvennlige energiproduksjonen betydelig, og vi må bruke energien mer effektivt enn vi gjør i dag. Økningene i budsjettet for 2008 til energieffektivisering, varme og elektrisitet fra fornybare energikilder vil være viktige bidrag for å oppnå dette.

Det er blitt presentert planer for flere gasskraftprosjekter i Midt-Norge. Regjeringa arbeider for å legge forholdene best mulig til rette for realisering av nye gasskraftprosjekter med CO₂-håndtering. Jeg har nylig gjennomført møter med aktuelle utbyggere i Midt-Norge. Jeg vurderer nå de ulike prosjektene og jobber videre med å få realisert et gasskraftverk i regionen.

Det gjøres en betydelig innsats for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. Det iverksettes et bredt spekter av tiltak, som økt overføringskapasitet, økt satsing på energiomlegging og ulike typer ny produksjon, samt andre tiltak som skal sikre forsyningssikkerheten i regionen. Jeg følger situasjonen nøye, og arbeidet med å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge vil ha svært høy prioritet framover.

Stortinget vil sjølsagt bli orientert på hensiktsmessig måte om utviklinga, og som jeg har gjort rede for, skjer det ting på dette området kontinuerlig.

Tord Lien (FrP) [11:57:50]: Jeg noterer meg at også den nye statsråden har en tendens til ikke å bli veldig konkret når hun skal fortelle hva hun skal gjøre med kraftkrisen i Midt-Norge.

Det hun imidlertid sier, er at man arbeider med å løse krisen og få bygd et gasskraftverk i Midt-Norge. Men statsråden har sagt tidligere i denne spørretimen at det forutsettes å ha fullskala CO₂-håndtering fra dag én. Samtidig vet man at Regjeringen nå jobber med et prosjekt på Mongstad, som tidligst vil kunne vise til resultater fra fullskala CO₂-håndtering i 2014. Da minner jeg om tidshorisonten for kraftkrisen i Midt-Norge, som er 2009–2010. Trøndelag tåler sikkert noen år med kraftmangel, men hvis investeringsbeslutninger blir tatt i 2014, er jeg stygt redd for at industrien har flyttet derfra.

Når tror statsråden at investeringsbeslutning for gasskraftverk i Midt-Norge kan bli tatt, hvis man legger til grunn fullskala rensing fra dag én?

Statsråd Åslaug Haga [11:59:00]: Med all mulig respekt for representanten Tord Lien er mitt inntrykk at man totalt sett ikke er så opptatt av kraftkrisen i Midt-Norge som spørsmålet kan gi inntrykk av, men at man er mest interessert i å rette oppmerksomheten mot gasskraftverk og produksjon basert på gasskraftverk i området.

Det spørsmålet har jeg svart på i flere omganger. Jeg har nylig hatt samtaler med alle de tre aktuelle produsentene i området. Vi jobber aktivt med å få realisert prosjekter i regionen, og vi vil komme tilbake til spørsmålet om gasskraftverk i området når vi er rede til det.

Vår målsetting er, som jeg har sagt gjentatte ganger, at det skal være CO₂-rensing knyttet til nye konsesjoner, og utgangspunktet er rensing fra oppstart.

Tord Lien (FrP) [12:00:12]: Så da får vi gasskraftverk i Midt-Norge i 2020.

Det er sjelden jeg lar meg provosere når jeg er i debatter i stortingssalen, men det gjorde jeg nå.

Det er altså ikke Fremskrittspartiet som har laget en strategi for skattlegging av minikraftverk, som Senterpartiet 31. oktober i Nationen sier er for dårlig – som Senterpartiet 23. oktober i Nationen sier er for dårlig – og Småkraftforeningen sier i dag at de føler seg sviktet av Senterpartiet. Det er ikke Fremskrittspartiet som har sørget for at man ikke vil få bygd ut vannkraft i Midt-Norge! Det er ikke Fremskrittspartiet som har sørget for at en av de største vindparkene i Vest-Europa, nemlig Ytre Vikna, ikke blir realisert. Det er det skatteregimet, skatteregimet til Regjeringen, som har sørget for.

Er det da slik at statsråden er enig i at småkrafteierne rundt omkring i Norges land, og ikke minst rundt elven Gaula som alene kunne ha levert 0,8 TWh i løpet av tre-fire år i Midt-Norge, har rett når de sier at de føler seg sviktet av Senterpartiet?

Statsråd Åslaug Haga [12:01:17]: Når det gjelder småkraft, ligger det en del beskatningsforslag inne i budsjettet for 2008. Det er riktig. Og jeg er sjølsagt den første

til å erkjenne at det har vakt reaksjoner, bl.a. hos Småkraftforeningen og andre.

Det det ligger an til, er at det vil bli vedtatt en merknad i budsjettssammenheng som innebærer at vi skal ha en full gjennomgang av alle sider ved utviklingen av småkraft fram mot revidert nasjonalbudsjett. Da skal man gjennomgå de miljømessige sidene ved utbygging av småkraft, de næringsmessige sidene og de skattemessige sidene med det utgangspunkt at man ønsker å ha en utvikling og en større produksjon av el fra småkraft. Det vil være et viktig tema for regjeringspartiene i månedene framover, og man kommer tilbake til saken i revidert nasjonalbudsjett.

S p ø r s m å l 6

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Ingebrigt S. Sørfonn til utanriksministeren, vil bli svara på av miljø- og utviklingsministeren på vegner av utanriksministeren.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [12:02:46]: Lat meg innleiingsvis seia at eg er takksam for at statsråd Solheim ville svara på spørsmålet i utanriksministeren sitt fråvær. Dette er faktisk eit spørsmål det hastar med å få avklart. Spørsmålet lyder slik:

«Fleire norske organisasjonar samlar inn klede og medisinsk utstyr som så vert sendt inn i Russland. Hjelpa er viktig, og vert sett stor pris på. Mykje av transporten går via Finland. No har Finland teke til med å krevja toll når ein norsk trailer med hjelpesendingar kryssar grensa. Dermed kan heile dette viktige hjelpearbeidet stansa opp.

Kva vil utanriksministeren gjera for å hindra at dette viktige hjelpearbeidet ufrivillig vert stansa?»

Statsråd Erik Solheim [12:03:30]: La meg først si at både utenriksministeren og jeg selv setter stor pris på at representanten Sørfonn tar opp denne typen spørsmål på vegne av frivillige organisasjoner, som gjør en veldig viktig innsats, og som fortjener at det ikke legges byråkratiske eller andre hindringer i veien for dem.

Hjelpesendinger til Russland har spesielt i tidligere tider vært et veldig viktig innslag i de norsk-russiske forbindelser. Frivillige organisasjoner og enkeltpersoner har gjort en stor og fortjenstfull innsats. Særlig mot slutten av 1990-årene var det stort behov for humanitær bistand utenfra, og i disse årene ble det gitt betydelige summer til ulike tiltak over Utenriksdepartementets budsjetter. Nå er situasjonen bedre i Russland med hensyn til organisasjon/økonomi. Det er vel også en av grunnene til at president Putin har en så sterk stilling i landet. Mye er kommet i gjenge igjen på en måte det ikke var tidligere. Men det er fortsatt stor fattigdom blant deler av Russlands befolkning, og det er mange som faller utenfor det velferdssystemet som eksisterer. Den velstandsveksten som mange russere har tatt del i, har ikke alle tatt del i, og den har vært ujevnt fordelt. Men det russiske samfunnet er nå i stand til å hjelpe seg selv og svake grupper i større grad enn det som var tilfellet hvis vi går f.eks. ti år tilbake i tid. Det er

derfor heller ikke det samme behovet for humanitær bistand som tidligere. Dette er grunnen til at Utenriksdepartementet ikke lenger bidrar økonomisk til hjelpesendinger.

Det er likevel en fin ting at enkeltpersoner i Norge ønsker å gjøre en innsats for å nå den fattige delen av den russiske befolkningen. De eksemplene som her gis, at grenseplassering gjennom Finland skal vanskeliggjøre det, er beklagelig.

Fra Utenriksdepartementets side har vi tatt opp denne saken med finsk tollvesen og med finske utenriksmyndigheter. De viser til at det etter finske regler ikke skal kreves toll for hjelpesendinger i transit til Russland. Dersom det likevel har skjedd, kan det ifølge finske myndigheter bero på misforståelser eller feiltolkning av regelverket. For at saken skal kunne undersøkes, må det framskaffes detaljerte opplysninger om den eller de transporter det gjelder. Og for å være veldig praktisk og avvike et sekund fra det manuset jeg har her, la meg bare foreslå, rett og slett, at representanten i kontakt med de hjelpeorganisasjonene det gjelder, får satt opp i en e-post eller på annen måte en detaljert gjennomgang av de problemene de har møtt. Send den til meg, så skal jeg sørge for at dette blir forsvarlig behandlet i Utenriksdepartementet, og at vi skal få tatt det opp med finske myndigheter og se om vi kan være hjelpelige.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [12:06:04]: Dette var veldig godt å høyra. Eg set pris på ein slik uformell tone, for det er jo på den måten slike saker må løysast. Eg kan berre bekrefte at sjølv om situasjonen er betre i Russland, er det eit veldig stort behov for desse hjelpesendingane. Det er stor etterspørsel, så presset frå Russland for å få tak i sendingane er veldig stort.

Eg kjenner til at det er ein konvensjon mellom Finland og Noreg om tollfridom for hjelpesendingar. Dette har dei hjelpeorganisasjonane som kryssar grensa, òg sagt til tollmyndighetene, men dei er på ein måte ikkje villige til å ta omsyn til det. Så dersom dette kan verta skjerpa inn, er det veldig bra. Hjelpesendingane har gått føre seg ei stund, og det er litt av eit apparat som er etablert. Det er transittlager i Finland, det er i samarbeid med finsk diakoni osv., så dette er eit apparat som fungerer.

Eg er veldig glad for dei positive signala som er gjevne her, slik at me kan satsa på at dette finn si løysing på ein god måte.

Statsråd Erik Solheim [12:07:07]: Vi har felles interesse, representanten Sørfonn og Regjeringen, av å finne løysing på dette, dels fordi det fortsatt er mange hjelpetrengende i Russland – selv om det økonomisk går bedre, er det et stort antall russere som trenger hjelp – og dels for å gi et praktisk håndslag til norske borgere som gjør en fortjenstfull, idealistisk innsats av en type vi ønsker mer av, og ikke mindre av. De fortjener også assistanse og hjelp.

Det er selvsagt slik at om vi får tatt opp en sak med finske myndigheter, vil det – som i alle andre land – alltid være et sprang derfra til den konkrete håndhevingen av

tollere på bakken. Vi skal gjøre det vi kan, for å ta saken opp. Den praktiske måten er at disse organisasjonene da gir en detaljert gjennomgang av de problemene de har møtt, og så skal vi se om finske myndigheter responderer positivt på det og gjør noe med det.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [12:08:00]: Det er alltid litt farleg å takka med atterhald, men eg vågar nesten å gjera meg til talsmann for hjelpeorganisasjonane her.

Dersom dette kan løysa seg slik, vil eg takka på vegner av hjelpeorganisasjonane, for dette er eldsjeler som verkeleg brukar tid og krefter på noko som dei trur på og brenn for. Når dei kan få kjenna ein slik velvilje og ei slik hjelp frå myndighetene, er det klårt at det er med og gjev ein utruleg inspirasjon i det arbeidet dei gjer.

Det er litt unaturleg, men med visse atterhald vil eg få takka statsråden for den imøtekomande haldninga.

Statsråd Erik Solheim [12:08:37]: Jeg har mange hatter, men jeg kan ikke love noe på vegne av Finland – det er helt klart. Men jeg kan love at vi skal gjøre hva vi kan for å løse disse problemene på en fornuftig måte med Finland. Så får vi håpe at det bærer.

Takk for en fornuftig og nyttig utveksling.

S p ø r s m å l 7

Vera Lysklætt (V) [12:09:05]: Jeg har et spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Fra og med september 2007 er det innført månedlige vedtak i bostøtten. I Kommunal Rapport 22. mai 2007 hevder Kommunenes Sentralforbund at kommunene vil tape 120 mill. kr i 2007 på endringen. Husbanken bestriker i samme artikkel dette og hevder at tapet bare vil være 2 mill. kr. I avisa Hallingdølen 10. november 2007 blir det på lederplass hevdet at staten ved Husbanken inndrar over 600 mill. kr i 2007 som konsekvens av omleggingen.

Kan statsråden redegjøre for de økonomiske konsekvensene for kommunene i 2007?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:10:03]: Eg er fornøgd med at det er innført månadlege vedtak for bustønad. Omlegginga var mykje etterspurd av kommunane. Stortinget stod samla bak tiltaket. Innføringa inneber at ein no kan søkja om bustønad kvar månad, og eventuelt få utbetalt bustønad den påfølgjande månaden. Det er òg slik at ingen fell ut av ordninga etter omlegginga dersom husstanden framleis har rett til bustønad.

Innføring av månadlege vedtak sikrar at vanskelegstilte husstandar kjem raskt inn i ordninga, mens dei som ikkje har krav på bustønad, fell raskare ut av ordninga. Tidlegare fekk husstandar utbetalt bustønad i opptil fire månader etter at behovet hadde falle bort. No fell husstandar ut av ordninga etter ein månad dersom husstanden t.d. får auka inntekt som følgje av arbeidsdeltaking. Såleis er nyordninga meir treffsikker.

Ifølgje artikkelen i Kommunal Rapport i mai 2007 vart det hevda at omlegginga medførde ei budsjetteknisk mindre inntekt for kommunane på 120 mill. kr på lands-

basis. Dette hadde si årsak i rekneskapsmessige tilhøve. Desse er no løyste av Husbanken og KS. Kommunane vil etter dette ikkje tapa økonomisk på omlegginga til månadlege vedtak.

Lat meg elles opplysa at budsjettet for bustønaden for 2008 er auka med 27 mill. kr som følgje av omlegginga til månadlege vedtak. Kommunane vil ikkje tapa – i enkelte tilfelle vil dei faktisk ha økonomisk fordel av omlegginga. Årsaka til det er at mange husstandar slepp å søkja om supplerande sosialhjelp i startfasen av eit butilhøve mens dei ventar på bustønad.

Vera Lysklætt (V) [12:12:03]: Jeg takker for svaret.

Jeg har ett oppfølgingsspørsmål: Ifølge tall fra Husbanken referert i avisen Hallingdølen 10. november hadde over 100 000 mottakere bostøtte til gode for siste kvartal. For en husstand med en i utgangspunktet lav inntekt må dette både ha vært uforutsett og ha kommet ubeleilig. Hvis antallet stemmer, gjelder det langt flere enn vi har blitt forespeilet.

Kan statsråden gjøre rede for antallet som ble rammet av inndratt bostøtte i forrige kvartal, og hva konsekvensene for disse er?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:12:40]: Det eg kan seia, er at det er over 100 000 husstandar som tek imot bustønad kvar månad.

Det som er beskrive i Hallingdølen, synest å byggja på ei misforståing. Eg kjenner ikkje detaljane i berekningane, men det kan sjå ut som om beløpet er basert på at alle hushald som tek imot bustønad, før eller seinare vil falla ut av ordninga – og vil dermed mista bustønaden raskare enn ved tidlegare regelverk. Mens ein før fall ut av ordninga etter fire månader, går det no *ein* månad.

Lat meg òg minna om at det er ei årsak til at nokre hushald fell ut av ordninga. Det kan vera arbeidsdeltaking, død eller andre tilhøve.

Men det er ikkje rett at staten har inndrege 600 mill. kr.

Vera Lysklætt (V) [12:13:51]: Jeg takker for svaret. Jeg har ikke flere spørsmål.

S p ø r s m å l 8

Per Roar Bredvold (FrP) [12:14:26]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Kongsvinger festning sliter med et etterslep på vedlikeholdet. Statsråden har vært på besøk, men uten direkte å love penger ble det signalisert at man skulle se positivt på saken samt se på forlegningsbygget som også må rehabiliteres.

Hvor langt i prosessen har man kommet, og vil det bli gitt økonomiske midler til Kongsvinger festning?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:14:51]: Jeg er veldig opptatt av å ivareta og videreutvikle de nasjonale festningsverkene, fordi de representerer noen av de viktigste statlige kulturminnene som vi har i Norge. Vi har derfor et klart ansvar for at festningene forvaltes på en

god måte, gjennom bl.a. målrettet vedlikehold, slik at de framtrer med verdighet.

Departementets tilskudd til de nasjonale festningsverkene skal sammen med leieinntekter fra statlige og sivile brukere av festningene dekke Forsvarsbyggs kostnader til ivaretagelse og vedlikehold. Etter forslag fra Regjeringen vedtok Stortinget å øke tilskuddet fra 38 mill. kr i 2006 til 51 mill. kr i 2007. Stortinget godkjente også i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2007 Regjeringens forslag om bruk av ca. 20 mill. kr til prosjektet «Hele landet – nasjonale festningsverk».

Det vedlikeholdet som har vært prioritert på Kongsvinger festning i år, har i hovedsak vært videre arbeid på muren som raste ut sommeren 2005, og kalkpussarbeider på Slaveriet. Her er det til sammen brukt 1,3 mill. kr. Videre er det bl.a. utført rydding av forterrenget. Totalt er det utført vedlikehold for ca. 2 mill. kr i 2007.

Arbeidene med den utraste muren vil fullføres i 2008. Utover dette er det planlagt nødvendige helse-, miljø- og sikkerhetstiltak, vedlikehold av tekniske anlegg samt skogsrydding. Foreløpig planlegges det tiltak for ca. 1,5–2 mill. kr i 2008.

Det er Regjeringens ambisjon å ruste opp forlegningsbygget på Kongsvinger festning. Forsvarsbygg er derfor gitt i oppdrag å utarbeide nødvendig dokumentasjon for dette prosjektet. Arbeidet med å lage et tilstrekkelig dokumentasjonsgrunnlag har tatt noe lengre tid i Forsvarsbygg enn antatt. Forsvarsbygg har antydnet at de vil framsende forespurt prosjektdokumentasjon til departementet rundt juletider. Deretter vil departementet behandle Forsvarsbyggs anbefaling. På det nåværende tidspunkt er det derfor for tidlig å si noe konkret om prosjektets framdrift og om prosjektets kostnader.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:17:16]: Jeg takker statsråden for et grundig og godt svar, som for så vidt gjør meg beroliget.

Grunnen til at jeg stilte spørsmålet, er at utredningen har tatt noe lengre tid enn forespeilet. Jeg var litt urolig for at dette skulle gå i glemmeboken – og for at man også glemmer å sette av midler til dette. Kongsvinger festning er én festning, men vi har mange andre festninger også rundt omkring i Norge som man må ta vare på. Den muren som raste sammen på Kongsvinger festning – det kan kanskje skje flere steder på Kongsvinger festning – er eksempel på noe som også kan skje på andre festninger rundt omkring. Vi har et stort ansvar, og forsvarsministeren og jeg har en felles interesse av å ta vare på disse festningene.

Jeg visste at utredningen hadde tatt lengre tid enn beregnet, så jeg var bekymret. Nå lover statsråden at dette skal bli sett på rundt juletider og tatt opp igjen. Så hvis statsråden nok en gang kan bekrefte dette, er jeg fornøyd.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:18:21]: Jeg deler absolutt representanten Bredvolds bekymring for forsvarsverkene. Jeg har reist mye rundt og sett på de ulike forsvarsverkene, og det er helt riktig at murene raser mange steder. Derfor er det økt fokusering på å få tatt igjen etterslep på vedlikehold, men dette er et stort løft. Vi

har mange festninger som det er verdt å bevare. Derfor er det viktig at vi gjør et grundig forarbeid, selv om det tar noe lengre tid. Disse festningsverkene skal tross alt overleveres til våre etterkommere i framtiden.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:19:07]: Jeg takker for klargjørelsen og bekreftelsen.

Det er en kjensgjerning at mange av disse festningene de senere årene har fått en annen bruk enn før, f.eks. var Kongsvinger festning senter for bl.a. Heimevernet – der var det heimevernsfolk hele tiden, og Heimevernsskolen hadde kurs der. Det var også en del soldater der – det var liv og røre. Men etter at antall heimevernsdistrikter ble redusert, ble også aktiviteten på Kongsvinger festning sterkt redusert. Man har nå bare et lite kommandantskap, og lite hjelp. Bruken av Kongsvinger festning og andre festninger er derfor en helt annen nå, og det krever større fokusering på vedlikeholdet. Samtidig drives det litt utleievirksomhet, og en del ombygging i den sammenheng må også til, bl.a. på Kongsvinger festning. Det er klart at det å leie ut en festning slik den er i dag, ikke er bare, bare. Det er en del utfordringer – og en del utgifter – hvis en skal få leieinntekter.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:20:11]: Når det gjelder det med bruk av festningene i pakt med en ny tid, er dette et arbeid som drives på de fleste festningene, også i samarbeid med lokale myndigheter og interesseforeninger – for mange festninger har det. Det er veldig viktig at vi igjen kan få liv innenfor festningsmurene.

Samtidig er dette veldig krevende, fordi noen av festningene er veldig gamle, og det er vanskelig å få en hensiktsmessig og tidsmessig bruk. Det gjør også at det er ganske krevende, også kostnadskrevende, å få dette til. Men dette er noe vi fokuserer sterkt på. Jeg skal i hvert fall love at vi skal følge utviklingen på festningene videre.

Presidenten: Tord Lien har stilt eit spørsmål tidlegare i spørjetimen. Det er ikkje i tråd med forretningsordenen at han får stille eit spørsmål til, men Presidentskapet har dispensert frå regelen på grunn av ymse omstende. Difor får Tord Lien stille eit spørsmål til.

S p ø r s m å l 9

Tord Lien (FrP) [12:21:30]: Takk for det! Det kunne egentlig vært fristende å henge seg på den forrige spørsmålsstilleren, for representanten har nemlig skrevet en hovedfagsoppgave om Kongsvinger festning. (Presidenten klubber.)

Presidenten: Presidenten gjer merksam på at no skal representanten stille sitt spørsmål.

Tord Lien (FrP) [12:21:41]: Unnskyld, president!

Da stiller jeg spørsmålet: «I høst har bjørn angrepet mennesker i grensetraktene to ganger, ett angrep ble falt. Samtidig observeres det stadig oftere både ulv og bjørn i områder hvor det ikke ifølge rovdryrforliket skal

finnes bjørn og ulv. En undersøkelse offentliggjort i Nationen 29. oktober i år viser at et klart flertall ikke ønsker en firedobling av bjørnestammen.

Mener statsråden at det er realistisk å nå bestandsmålet for bjørn uten alvorlige konsekvenser for utmarksnæringene og livskvaliteten for utmarksbefolkningen?»

Statsråd Erik Solheim [12:22:14]: Jeg synes det hadde vært interessant å høre om hovedoppgaven til representanten Tord Lien og blitt bedre kjent med ham. Jeg håper det kan bli anledning til å komme tilbake til det senere. Representanten og jeg kommer til å ha mye med hverandre å gjøre framover. Da er det alltid interessant å vite litt mer om bakgrunn. La nå det være.

Målsettingen for rovviltpolitikken er at vi på sikt skal nå de fastsatte bestandsmålene for alle de fire rovviltartene, samtidig som vi har et mål om at politikken skal gjennomføres med et lavest mulig konfliktnivå.

Som jeg redegjorde for i spørretimen den 24. oktober i år, baseres dagens rovviltforvaltning på prinsippet om at rovvilt og utmarksbasert beitenæring skal gis ulik prioritet i forskjellige deler av landet og i forskjellige deler av den enkelte rovviltregion. Bruken av økonomiske og juridiske virkemidler skal anvendes forskjellig i de ulike områdene, avhengig av om rovdyr eller beitebruk er prioritert.

Miljøvernmyndighetene benytter virkemidler som skadefelling og lisensfelling for å redusere skadeområdet og konfliktnivået. Terskelen for fellingstillatelse på bjørner som opptrer nærgående, f.eks. ved at de oppholder seg nær bebyggelse og ikke lar seg skremme vekk, er i dag lav, og slik vil det fortsatt være. La meg gjenta dette én gang til, siden det er et så sentralt spørsmål for en del mennesker som har opplevd dette på nært hold: Det er altså en lav – og det skal være en lav – terskel for fellingstillatelse for bjørn når den opptrer nærgående. Da skal den skremmes vekk. Menneskene har selvsagt prioritet.

Bestandsmålet for bjørn på 15 årlige ynglinger er dessverre langt fra nådd. For å kontrollere tilveksten i den oppbyggingsfasen vi nå er inne i, kan det likevel iverksettes lisensfelling av bjørn. Fire bjørner ble felt under årets lisensfelling. Lisensfelling der alminnelige jegere slipper til, er et viktig ledd i alminneliggjøringen av rovdynenes tilstedeværelse i norsk natur. Jeg har registrert at et stort antall jegere i år har benyttet seg av muligheten til å registrere seg som lisensjegere. Over tid kan dette føre til at oppfatningen av rovdynene som en verdifull ressurs blir styrket og dermed bidra til å senke konfliktnivået.

Den siste tids møte mellom mennesker og bjørn har satt økt fokus på betydningen av kunnskap om de store rovdynene. Det er naturlig at disse hendelsene skaper frykt blant befolkningen som lever i områder med mye bjørn, herunder i områder som representanten Lien representerer. Jeg vil derfor i tiden som kommer, legge stor vekt på gode informasjonstiltak og ikke minst formidling av kunnskap om hvordan vi kan leve trygt med rovdyr.

Mitt inntrykk er at det forvaltningsregimet som nå er etablert innen rovdryrforvaltningen, fungerer godt. I tillegg er satsingen på forebyggende og konfliktdempende

tiltak økt vesentlig under den nåværende regjering. En ytterligere økning på 9 mill. kr er foreslått til dette formålet for 2008.

Med dette som utgangspunkt er det min oppfatning at det vil være mulig å nå bestandsmålene for de fire store rovviltartene, inkludert bjørn, samtidig som hensynet til beitenæring og til livskvalitet for lokalbefolkningen fullt ut innfris.

Tord Lien (FrP) [12:25:28]: Det kunne vært fristen- de å spørre statsråden om hvorvidt kunnskapsformidling, hvordan man skal leve med bjørnen, også vil involvere hvordan sauen lærer seg å leve med bjørnen. Det skal statsråden få slippe å svare på.

Nasjonen melder i dag at «de dokumenterte skadene etter bjørn er tredoblet fra i fjor» – tredoblet fra i fjor. Likevel mener statsråden og Regjeringen at bjørnebestanden i Norge bør firedobles. Er dette tapsnivået – for dette handler ikke bare om livskvaliteten til folk flest, men også om en trussel mot en hel næring – noe som bekymrer statsråden?

Statsråd Erik Solheim [12:26:12]: Dette er et område hvor det er reelle konflikter, og det er en viktig oppgave for politiske myndigheter å håndtere dette slik at vi reduserer konfliktene så mye som overhodet mulig. Det er mitt mål, og basis for Regjeringens politikk er det rovviltforliket som Stortinget inngikk. Jeg er selvfølgelig klar over at Fremskrittspartiet ikke var med på det forliket, men det var likevel et bredt forlik, som omfattet store deler av Stortinget. Og det må ligge til grunn. Hensikten med dette forliket er å forene to ting: vår internasjonale forpliktelse når det gjelder å ta vare på vår del av naturarven – vi skal verne natur, vi skal verne på mange andre områder også, men det å verne de store rovdirene er en del av vår forpliktelse – samtidig som vi skal legge til rette for bruk av utmark til beiteområde. Og vi skal selvfølgelig, så langt det overhodet er mulig, gi folk i utkantområder den absolutte trygghet for at de kan leve et liv med full livskvalitet.

Tord Lien (FrP) [12:27:11]: La meg skryte litt av Regjeringen. Det kan tyde på at forvaltningen av jerv og gaupe nærmer seg et anstendig og fornuftig nivå.

Vi i Fremskrittspartiet er helt klare på at man også må bidra til å ta vare på de store rovdirene. Statsråden sier at man ønsker å redusere konfliktnivået, og der er jo litt av kjernen. En av måtene man kunne ha redusert konfliktnivået på og samtidig vernet de store rovdirene, er å ha en felles nordisk forvaltning og en felles nordisk byrdefordeling når det gjelder rovdirepolitikken. For det er slik at verken ulv eller bjørn som art er – eller er i nærheten av å være – truet. Det er slik at vi i Norge har bestander som kanskje ikke er livskraftige, men artene som sådanne er ikke truet. Bjørnøy åpnet i teorien for en felles nordisk forvaltning. Vil også Erik Solheim åpne for en felles nordisk forvaltning og byrdefordeling?

Statsråd Erik Solheim [12:28:19]: Først vil jeg si at jeg er veldig glad for at representanten Lien så tydelig sier

at også Fremskrittspartiet ønsker at vi skal ta vare på de fire store rovdirene i Norge, og ha dem i vår natur. Det gir jo grunnlag for en ytterligere dialog om hva som er den rette måten å få det til på.

Så vil jeg også si at det er faktisk nå slik at vi har nådd bestandsmålet – eller ynglingmålet – bl.a. for jerv. Det gir grunnlag for uttak når man har nådd dette målet. Det er ikke slik at vi skal overoppfylle målet; vi skal nå opp til målet, og så skal vi stabilisere oss på det.

Når det gjelder forholdet til Sverige, er vi selvsagt kjempeinteressert i samarbeid med svenskene, i informasjonutveksling med dem. Men det er en fundamental forskjell mellom Norge og Sverige. Det er at Norge har bredt baserte utmarks næringer i distriktene, noe som Sverige ikke har – i hvert fall ikke på den samme måten.

Og hvis jeg skal komme med et stikk til slutt, så er det vel ikke Fremskrittspartiets fortjeneste først og fremst at vi i Norge har så sentrale utmarks næringer som vi har.

S p ø r s m å l 1 0

Presidenten: Presidenten vil igjen gjøre merksom på at representanten Solvik-Olsen også har hatt eit spørsmål tidlegare i dag. Det er ikkje i tråd med forretningsordenen, men Presidentskapet har på grunn av ymse omstende vedteke å dispensere frå forretningsordenen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:29:52]: Det skyldes rett og slett at statsråden ikke var til stede forrige onsdag. Derfor ble spørsmålet utsatt.

Spørsmålet er: «Regjeringen har lenge utsatt å avklare prinsippet om tildeling av CO₂-kvoter til gasskraftverket på Kårstø. Da klimavotelovent ble behandlet i juni, ble daværende miljøvernminister Bjørnøy bedt om å oppklare hva som menes med «Det settes av en kvoterreserve til nye gasskraftverk som skal basere seg på rensing, og høyeffektive kraftvarmeverk med konsesjon». I brev av 15. juni 2007 svarte hun «Jeg ønsker ikke å konkretisere denne formuleringen ytterligere».

Kan statsråden konkretisere hva formuleringen betyr for Kårstø?»

Statsråd Erik Solheim [12:30:38]: Som representanten Solvik-Olsen også nevnte, var dette oppe i en lang runde i spontanspørretimen. Jeg har selvsagt ikke et nytt svar nå, en halv time senere, det vil nødvendigvis bli en gjentakelse av det som da ble sagt. Jeg kan svare at Stortinget i juni i år vedtok lov om endringer i klimavotelovent. Loven krever at det opprettes en

«kvoterreserve til nye gasskraftverk som skal basere seg på rensing, og høyeffektive kraftvarmeverk med konsesjon».

Loven forutsetter at det fastsettes detaljerte regler om kvoterreserven i forskrifts form. Regjeringen arbeider med å konkretisere denne lovbestemmelsen og vil om kort tid sende på høring et forskriftsutkast med regler om en kvoterreserve for gasskraftverk.

På frihånd kan jeg legge til i forlengelse av den diskusjonen vi hadde, at det er to stikk motsatte innfallsvinkler

Regjeringen her kritiseres for – en spesielt fra Venstre og Kristelig Folkeparti, og en annen fra Fremskrittspartiet. Min oppfatning er at dette spørsmålet er noe overdimensjonert. Enten et gasskraftverk får en gratiskvote eller må betale for kvoten, vil dette verket uansett ha den samme tilskyndelse til å forsøke å redusere utslippene, i og med at kvotene – enten man har kjøpt dem eller fått dem gratis – er fritt omsettelige og kan omsettes i rene penger. Tilskyndelsen til å redusere utslippene bør derfor være omtrent den samme enten man velger den ene eller den andre løsningen.

Det kan likevel være grunner for det ene eller det andre standpunktet, men spørsmålet er ikke så stort som det kan virke. Kvotereserven vil også komme innenfor det samlede norske utslipp, så det påvirker ikke det samlede norske utslipp, men bare sammensetningen av det norske utslippet.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:32:21]: Jeg er fullstendig enig i de siste tankene til statsråden. Så lenge du har en gitt mengde, et gitt antall kvoter, i omløp, vil det ikke ha noen klimaeffekt om Kårstø får tildelt kvotene gratis, eller om de må kjøpe dem.

Men den vesentlige forskjellen her, som gjør at dette er et viktig prinsipp og et viktig spørsmål å få avklart, er at det vil være vesentlig for økonomien hos Naturkraft på Kårstø om de må betale for kvotene, eller om de får dem gratis. En forskjell i utgifter på 150–200 mill. kr og 0 kr er det samme om gasskraftverket skal stå og gå, eller om det skal stenges.

Næringsministeren, som er til stede i salen her, var og åpnet anlegget, og sa det var et nytt kapittel – det var ikke måte på hvor mye ros det var fordi en tok i bruk norsk naturgass i Norge. Derfor er det vesentlig for Naturkraft å vite hvilke utgifter de får med klimakvotene. Da er dette relevant i forhold til hvor store inntekter Regjeringen er villig til å frafalle ved å tildele dem gratis.

Statsråd Erik Solheim [12:33:28]: Som sagt vil jeg ikke forskuttere hva vi vil sende ut på høring. Men jeg tillater meg å stille meg noe tvilende til disse dommedags-scenarioene som her legges fram. Dette er en investering som allerede er gjort, en meget betydelig investering på Kårstø. Det mine eksperter forteller meg, er at det er veldig lite sannsynlig at valget av den ene eller den andre løsningen her vil ha vesentlig påvirkningskraft på hvor store utslippene måtte bli. Det er ikke en stor miljøpolitisk beslutning som tas. Den må tas, og den vil bli tatt. Når vårt høringsutkast blir sendt ut, vil det selvsagt være full anledning til å kommentere det. Det blir sikkert brakt opp i Stortinget i en eller annen form etter det. Men det inntrykket at dette vil være en helt sentral miljøpolitisk disposisjon de nærmeste ukene og månedene, er overdrevet.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:34:23]: Jeg tror statsråden tok feil av undertegnede og representanten Gunnar Kvassheim. Jeg er helt enig i at i forhold til Gunnar Kvassheims argument er dette helt irrelevant, fordi utslippene vil bli de samme globalt sett.

Men for Kårstø gasskraftverk er det vesentlig om de får en ekstra regning på opp mot 200 mill. kr, eller om de får en ekstraregning på 0 kr. Alle i bransjen, inkludert Naturkraft – og jeg tror de fleste arbeiderpartipolitikere også – har hatt et inntrykk av at gasskraftverket på Kårstø ville få de samme rammebetingelsene som tilsvarende gasskraftverk i Europa, ergo en kvotetildeling på rundt 75–95 pst. gratis. Det ville gitt dem en kostnad på rundt 20–50 mill. kr.

Da er det et vesentlig sprang opp til plutselig å få en regning på 150–200 mill. kr, spesielt hvis det skyldes at statsråden ikke tror at det betyr noe for økonomien i en bedrift om de plutselig får en ekstra regning på 150 mill. kr. For dem som lever av, og skal tjene penger på, det de driver med, er det faktisk bunnlinjen som teller, og da må det være lønnsomt, om de skal drive videre.

Statsråd Erik Solheim [12:35:26]: Jeg har full respekt for at Solvik-Olsen kjører videre på dette spørsmålet, men jeg håper også han har respekt for at jeg ikke kan gi noe endelig svar til Stortinget før vi legger fram høringsuttalelsen om kvotereserven. Da vil vi kunne ta den debatten, men det er allikevel viktig på dette tidspunkt å slå fast at dette ikke er det sentrale miljøspørsmålet i vår tid, slik en kanskje kan ha fått inntrykk av i debatten i spontanspørretimen. Om representanten Solvik-Olsen og jeg i det minste er enige om det, er det da noe.

S p ø r s m å l 1 1

Dagrun Eriksen (KrF) [12:36:17]: «Norge samarbeider med blant annet Sveits om handelsavtaler med utviklingsland i regi av EFTA. Sveits har i disse avtalene ønske om å inkludere strengere patentbeskyttelse av medisiner enn det praktiseres i Verdens handelsorganisasjons (WTO) TRIPS-avtale. Norge har i WTO tatt til orde for fleksibilitet i TRIPS, og vil prioritere hensynet til tilgang på billige medisiner for fattige.

Hva er Norges posisjon på dette området i EFTA-forhandlingene, og hvordan mener statsråden at han skal få gjennomslag for vår posisjon?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:36:51]: Formålet med å inkludere bestemmelser om immaterielle rettigheter i handelsavtalene er å sikre norske aktører effektivt vern av deres immaterielle rettigheter. Det er minst like viktig å sikre at vernet håndheves effektivt, som å sørge for et materielt sett høyt beskyttelsesnivå.

Norge har vært en pådriver i WTO for at det etableres en ordning der utviklingsland på visse vilkår kan produsere kopier av patentbeskyttede medisiner for å bekjempe spredning av livstruende sykdommer. Det WTO-initiativet har sitt utspring i behovet for at utviklingsland skal kunne tillates å produsere aidsmedisin selv om medisinene er patentbeskyttede.

Sveits motarbeidet i utgangspunktet disse WTO-initiativene, men da det først ble enighet om TRIPS og helse i WTO, var Sveits blant de første landene som ratifiserte og iverksatte avtalen. Sveits har også endret sine posisjoner

betydelig de senere årene, og viser i dag mer forståelse for utviklingslandenes behov.

Norges posisjon er at handelsavtaler ikke må innskrenke partenes adgang til å gi tvangslisenser etter TRIPS-avtalen. Dette gjelder overfor alle land, også land som ønsker slike bestemmelser.

Regjeringen legger til grunn at utviklingsland ikke skal presses til å godta bestemmelser som innskrenker deres handlingsrom etter TRIPS-avtalen når det gjelder patentbeskyttelse, beskyttelse av fortlørlige testdata og plante-sorbtbeskyttelse. Dette er en fortsettelse av den politikken som tidligere regjeringer har ført.

I erklæringen fra Soria Moria har vi også understreket at hensynet til billige medisiner mot livstruende sykdommer i fattige land må tillegges avgjørende vekt i internasjonale forhandlinger om patentrettigheter.

De andre EFTA-landene respekterer norsk politikk, og EFTA presser derfor ikke u-land til å akseptere TRIPS pluss-elementer i handelsavtaler.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:38:52]: Jeg takker for svaret.

Statsråden skal delta på EFTAs ministermøte i begynnelsen av desember. Jeg lurer litt på hva det er som skal diskuteres på dette ministermøtet, og om man kommer til å bli enige om hva som skal være EFTAs forhandlingsposisjon i forhold til TRIPS. Det er viktig å avklare dette før Norge eventuelt velger å inngå forhandlinger med f.eks. India, hvor vi vet at det finnes mer enn 200 millioner fattige. Vi må ikke komme i en situasjon, som statsråden også sa i sitt svar, hvor en reduserer tilgang på medisin i fattige land.

Mitt spørsmål er om dette blir en diskusjon på ministermøtet i desember.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:39:42]: Det er helt riktig. Jeg skal for så vidt ikke bare delta, men lede det møtet. Norge har nå formannskapet i EFTA, uten at det har vakt like stor oppmerksomhet som når det gjelder hvilke land som har formannskapet i EU til enhver tid.

Det er allikevel slik at handelsavtaler er et av de faste temaene på EFTAs ministermøter. Som det gikk fram av mitt første svar, ligger de prinsipper som jeg legger til grunn, allerede inne som en forutsetning i EFTA.

Det tas opp spørsmål om TRIPS pluss – som det omtales som – i noen forhandlinger med enkelte land, men det er der disse landene allerede har slike avtaler, enten internasjonalt eller bilateralt, med andre.

Vi har altså allerede fått gjennomslag i EFTA for at vi ikke tvinger land inn i den typen avtaler. Her er jeg overbevist om at holdningen til den forrige regjeringen og den nåværende regjeringen er så lik at dette er et av de områdene hvor vi ikke kan si at det har vært forandringer i politikken – i hvert fall ikke i retning av å presse fattige land hardere enn det som ellers gjøres i forhandlinger.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:40:51]: Jeg takker for svaret, og jeg takker også for at det ikke er forandringer på dette punktet.

I tillegg til forhandlingene med India deltar Norge nå i EFTA-forhandlinger med Colombia og Peru. Det er også fullført en forstudie om Indonesia. Her finnes det mulige utfordringer på nettopp det temaet som vi har diskutert i dag – liberaliseringen av finanstjenester, offentlige anskaffelser og investeringer, i tillegg til spørsmålet som vi har diskutert i dag om patentrettigheter.

Mitt spørsmål til statsråden er om han vil informere Stortinget om innholdet i disse forhandlingene, og om når de konkluderte forstudiene om India og Indonesia vil offentliggjøres, så vi vet hva resultatet blir.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:41:40]: Det er vårt håp at forstudien om India kan avsluttes, og at vi kan igangsette konkrete forhandlinger så snart som mulig. Det ville vært et vesentlig bidrag til bl.a. norsk maritim sektor og andre sektorer som har gode handelsforbindelser med India.

TRIPS kan handle om mye mer enn det som var utgangspunktet for spørsmålet, altså medisiner, som mitt svar var knyttet til. Det finnes rimelige krav om at en ikke i andre land skal produsere «Swiss made watches», f.eks., så en del av det som handler om beskyttelse, vil vi oppfatte som rimelige krav.

Når det gjelder de spørsmål som er knyttet til det representanten opprinnelig spurte om, er altså vår praksis at dersom landet har andre avtaler som går lenger enn det WTO sier, har vi muligheten til å ta opp spørsmålet. Men vi er altså enige om ikke å påtvinge den type løsninger i de forhandlingene vi har. Det vil også bli linjen videre.

Presidenten: Då går vi til spørsmål 20.

S p ø r s m å l 2 0

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [12:43:09]: «Fleire skoler i Oslo har i den senere tiden rapportert om alvorlige voldsepisoder som har funnet sted i skolens nærmiljø. Slike hendelser har særlig funnet sted rett etter skoleslutt, eller når elever har beveget seg utenfor skolens område. De som står bak dette, er under den kriminelle lavalder og nesten utelukkende ungdomsgjenger med innvandrerbakgrunn. Både skoler og politi er fortvilet, men de står uten sanksjonsmuligheter.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å stoppe denne utviklingen?»

Statsråd Knut Storberget [12:43:41]: Jeg vil innledningsvis få lov til å peke på at Regjeringa legger stor vekt på å skape gode og trygge oppvekstvilkår for barn og ungdom. Det er jo dette som blir det viktige arbeidet for å forebygge nettopp det som spøreren peker på. Vi legger i vår regjeringserklæring til grunn at vi vil styrke det forebyggende arbeidet gjennom godt samarbeid mellom skolen, barnevernet, politiet og nærmiljøet.

Jeg deler ikke spørerens oppfatning av at man står helt uten sanksjoner overfor dem som er mindreårige. Det er nettopp grunn til å peke på at det er viktig å ta i bruk de mulige reaksjonsformer man har. Derfor er det viktig for

meg å legge til rette for en forsterket innsats for å stoppe utviklingen av en kriminell karriere hos unge mennesker på et så tidlig tidspunkt som mulig.

Regjeringa er på god vei til å få gjennomført de mål vi har i Soria Moria-erklæringen. Jeg vil nevne at vi i Norge aldri tidligere har brukt så mye ressurser på politiet som vi gjør i dag. Aldri tidligere har vi hatt så mange politimenn og -kvinner i arbeid, og aldri tidligere har vi hatt et så høyt utdannet politikorps. Jeg er også glad for at vi nå har et opptak på Politihøgskolen som er rekordhøyt, hvis vi skal vurdere en tiårsperiode. Det vil være viktige ressurser for bl.a. å jobbe inn mot det spøreren spør om.

Politiets forebyggende innsats blir i særlig grad rettet mot barn og unge som er i faresonen for å begå kriminalitet. Lokale initiativ er viktige i arbeidet for å styrke den forebyggende innsatsen. For å utnytte den styrken som ligger i lokal kunnskap, opprettes det i disse dager politiråd i de fleste kommuner der man finner det hensiktsmessig – et samarbeid mellom politi, lokalpolitikere og lokalt styre. Dette vil være et viktig forum for å ta opp spørsmål av den art som spøreren stiller.

Jeg vil også peke på at Regjeringas kriminalpolitikk er helhetlig og kunnskapsstyrt. Politiet skal derfor kartlegge kriminalitet og uorden og arbeide problemorientert. Oslo politidistrikt skal gjøre hele Oslo by trygg for sine beboere, bl.a. ved å øke det daglige nærværet i områder som er utsatt for kriminalitet og uorden. Jeg har fått opplyst fra Oslo politidistrikt at de legger stor vekt på å kartlegge konflikter mellom de ulike ungdomsgruppene, og at de arbeider iherdig og kontinuerlig opp mot skolemiljøene, som er temaet i spørsmålet. Politistasjonene Grønland og Manglerud samarbeider for å prioritere konfliktløsning for å få slutt på episodene mellom grupper fra ulike deler av byen. Det gjennomføres forsterket patruljering på særskilt utsatte steder, bl.a. ved Manglerud politistasjon, der hele stasjonen har rettet oppmerksomheten mot ungdomsgruppene. Det er et arbeid man kan drive uavhengig av om vedkommende er under eller over 15 år. Det er kanskje særlig viktig for å hindre rekruttering.

Jeg vil også peke på at det er utviklet et bra samarbeid mellom politiet og Oslo kommune. Det er all grunn til å gi honnør både til politiet i Oslo og til Oslo kommune for innsatsen i det samarbeidet. Utdanningsetaten i Oslo kommune har f.eks. i Rundskriv nr. 4/2004 til skolene om politianmeldelser mv. ved lovbrudd i skolesammenheng framhevet samarbeidet med politiet, og at kriminelle handlinger skal anmeldes. I tillegg til anmeldelse skal man også vurdere iverksetting av relevante hjelpetiltak overfor både offeret og den som begår lovbrudd. Skolen har også etter opplæringsloven § 15-3 plikt til å gi melding til barnevernet. Man er således ikke uten sanksjonsmulighet.

Fra kommunens side gjennomfører man tverrfaglige og tverretatlige samarbeidsmøter – alle som arbeider med ungdom, møtes én gang pr. måned. I dette arbeidet har kommunens utekontakter en sentral rolle. Man har dessuten akutte innkallingsteam for håndtering av akutte episoder som krever rask handling. Man har brukt ulike former for megling og stormøter. Jeg er glad for at Stortinget,

også Fremskrittspartiet, er enig i at man skal satse på økt bruk av konfliktråd. Det er en tverrpolitisk satsing fra Stortingets side. Dette skjer i Oslo, bl.a. i samarbeid med Røde Kors, samtidig som såkalte restorative justice-metoder forsøkes brukt der man finner det egnet. Det er svært gode resultater vi ser nettopp i ungdomsmiljøene når det gjelder den type megling. Den har gitt mange gode resultater. Man har klart å dempe konfliktlysten, selv om det er enkelte man må arbeide mer med. Fra Oslo kommunes side skal man opprette konflikthåndteringsnettverk i flere bydeler, med sikte på å styrke kommunens innsats. Fra politiets side ønsker man å gå videre med kurs for utekontaktene i Oslo i konfliktløsning, for å styrke det forebyggende arbeidet overfor denne del av ungdommen.

Jeg vil også nevne kort at SLT-arbeidet, samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak, er i god gjenge, og forutsetningene for ytterligere etableringer er sannsynligvis bedre nå enn noen gang tidligere. Regjeringa legger derfor forholdene til rette for at SLT-modellen kan innføres i de fleste av landets kommuner, og for at politiråd og SLT skal være gjensidig stimulerende. Noen steder har skolene en egen politikontakt, mens man andre steder har valgt andre løsninger ut fra en lokal vurdering.

I regjeringserklæringen framhever vi også det nødvendige arbeidet for et tolerant, flerkulturelt samfunn, der alle skal kunne ha samme rettigheter, plikter og muligheter uavhengig av etnisk bakgrunn eller religiøs tilhørighet. Mangfold vil gjøre Norge til et sosialt rikere samfunn, der arbeidet mot diskriminering, fordommer og rasisme er nødvendig for å kunne gi alle et godt grunnlag for å delta i samfunnet på like premisser. Dette innebærer også plikter.

Forhold som fører til at barn og unge innblandes i kriminalitet, motvirker direkte vårt arbeid for å integrere dem som har en annen etnisk bakgrunn enn norsk. Når det oppstår situasjoner der barn og unge med innvandrerbakgrunn begår vold og trakassering, er dette også alvorlig for deres mulighet til å bli integrert i det norske samfunnet. Det bør reageres raskt og kontant i denne type saker. Barnevernloven er i dag eneste grunnlag for tvangsinngrep overfor barn under kriminell lavalder, men andre frivillige tiltak kan bidra til rehabilitering. Jeg har nevnt noen av dem.

Så vil jeg nevne at politiet nå står sentralt i forvaltningssamarbeidet med oppfølgingsteam, som prøves ut konkret gjennom fire prosjekter i Oslo, Trondheim, Stavanger og Kristiansand. Her ønsker man nettopp å nå dem som er under kriminell lavalder. Påtalemyndigheten og konfliktrådene deltar i dette samarbeidet sammen med de relevante lokale hjelpeinstansene, ungdommen selv og deres foreldre og foresatte. Erfaringen fra arbeidet skal gi kunnskap om nødvendige elementer i helhetlig oppfølging av den enkelte unge lovbrøyer og synliggjøre eventuelle behov for endringer.

Avslutningsvis vil jeg si at den satsingen som Regjeringa har initiert med tanke på å ta gjengene i Oslo med mer nyanserte virkemidler og forsterket kraft, åpenbart har gitt gode resultater. Det er også viktig for å hindre rekruttering av yngre. Man må lære at det slås raskt ned på

hvis man begir seg inn i kriminell aktivitet, f.eks. for å få seg fin bil, fine smykker og mye penger. Det tror jeg er effektiv forebygging.

Det er et bredt spekter med tanke på forebygging som jeg kunne ha snakket lenge om – men dette er noen av tiltakene.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [12:50:53]: Jeg takker statsråden for svaret. Han sa han kunne ha holdt på lenge. Jeg synes han holdt på ganske lenge.

Han snakket mye om forebygging. Det har også tidligere regjeringer gjort. Poenget er at mitt spørsmål går ikke på hva som skal skje med neste generasjon, men med den generasjon som faktisk lever nå, de som trakasserer og utøver vold og hærverk på skolen og mot elever, frastjeler folk mobiltelefoner, raner osv. De tilfellene jeg tar opp, gjelder bl.a. Majorstuen skole og Fagerborg skole, men også andre skoler i det området av byen akkurat nå – sikkert også andre steder i byen.

Jeg har selv hatt møte med politiet på Majorstuen, og de etterlyser konkrete tiltak, f.eks. å kunne ransake 14-åringer uten foreldrenes samtykke, patruljering ved skole-slutt – de har faktisk ikke penger til å gjøre det – oppholdsforbud for disse gjengene ved gjentatte overtredelser. De ønsker jevnlig møter mellom politi, barnevern og skole, og at dette initieres i samarbeid mellom stat og kommune, slik at vi får dette til å fungere. Det er konkrete tiltak som de ikke har i dag, men som de ønsker å få til, og som statsråden ikke var inne på. I tillegg ønsker de politiposter utplassert, slik at de kan rykke ut raskt når det skjer noe.

Statsråd Knut Storberget [12:52:01]: Jeg vil vise til at noe av det som er foreslått, har man jo full anledning til å gjøre i dag innenfor det eksisterende lovverket. Noen av forslagene synes jeg absolutt man bør se nærmere på, særlig det siste representanten peker på – politiposter i Oslo. Det var den forrige regjeringa som valgte å legge ned en god del av politipostene. Jeg tror ikke det var noe sjakk-trekk. Regjeringa arbeider derfor nå med en bemanningsplan for politiet, og politiposter i Oslo står sentralt i den tenkingen. Jeg tror at det er viktig for å få nærhet, særlig til de gruppene vi her snakker om.

Samtidig er det jo slik – som jeg gav uttrykk for i svaret – at det er et svært godt samarbeid mellom politi og barnevern i kommunen, her i Oslo. Det er også noe man absolutt bør bygge videre på, for der fins det virkemidler for å kunne gripe inn mot denne gruppen. Men jeg er åpen for å diskutere flere forslag, nettopp for å komme denne type atferd til livs.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [12:53:02]: Fokuset må være på dem som lider under dette, ikke på dem som faktisk begår disse handlingene. I Sverige har man opprettet ungdomsanstalter for dem som faller mellom barnevern og mulig fengselsstraff. Er det noe også statsråden ønsker å se nærmere på, slik at vi kan få noen vekk fra de steder der de begår disse forbrytelsene, som jeg vil kalle det, og putte dem i ungdomsanstalter, slik at de kom-

mer seg vekk fra det miljøet hvor de tydeligvis ikke har godt av å være? Det er viktig at samfunnet står helljertet bak dem som plages, og ikke bak dem som plager.

Jeg har jo selv gått på skole i Oslo, og da jeg gikk på skolen, fantes det i det hele tatt ikke gjenger som reiste rundt på denne måten og plaget medelever på andre skoler – det er tydelig at innvandring har fått negative konsekvenser.

Er statsråden enig i at innvandringen har hatt negative konsekvenser? Og er statsråden enig i at dette er prisen vi må betale for den storstilte innvandringen vi har hatt, særlig til Oslo, de siste årene?

Statsråd Knut Storberget [12:54:03]: Dette er et omfattende spørsmål.

Når det gjelder spørsmålet om innvandring, har jeg lyst til å si at jeg ikke vil formulere meg slik at det er innvandring som sådan som har ført til at man har fått alvorlig kriminalitet i samfunnet. I Norge er det fortsatt slik at den største andelen av kriminalitet begås av oss nordmenn, selv om vi ser at visse innvandrergupper er overrepresentert i en del kriminelle handlinger. Men det er ikke innvandring som sådan som har ført til dette. Jeg mener at vi har store utfordringer i forhold til hvordan vi integrerer, og i hvilken grad man forhindrer at bl.a. yngre gutter som kommer fra utlandet, dropper veldig raskt ut av videregående skole.

Argumentasjonen omkring å få offerperspektiv er jeg enig i. Ofrene er jo opptatt av at man skal unngå slike handlinger i framtida, ofrene er opptatt av at vi skal forebygge. Dette er altså ikke hensyn mot eller for, men jeg tror vi kan tjene ofrenes sak ved å være raskere og reagere tydeligere.

Presidenten: Då går vi tilbake til spørsmål 12.

S p ø r s m å l 1 2

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [12:55:21]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål:

«Statsråden hevder i brev til undertegnede at trafikken på tognettet i Oslo-området nå er så tett at det ikke er mulig å gjennomføre selv de minste endringer i rutetabellen. Da rutetabellen ble endret i juni, førte dette til en forverret situasjon for reisende fra enkelte stasjoner. Den samferdselsmessige situasjonen i Oslo-området er kaotisk. I en slik situasjon må lokaltog ha forrang på tognettet.

Vil statsråden bidra til et godt rutetilbud på tognettet i Oslo-området ved at lokaltrafikken får forrang?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:55:58]: Reglane for prioritering mellom ulike typar tog i ruteplanlegginga er fastsette i den såkalla fordelingsforskrifta. Det går m.a. fram av forskrifta at dersom det ikkje er plass til alle toga, skal Jernbaneverket fordele kapasiteten på ein slik måte at det i størst mogleg grad vert teke omsyn til den betydninga transporten har for samfunnet i forhold til annan transport, som dermed vert utelukka eller fortrengd. Det er også fastsett retningslinjer som gir forrang til offentleg

kjøpt lokal persontrafikk og andre persontog som staten kjøper. Det einaste unntaket frå dette prinsippet er på strekninga Asker–Gardermoen, der tilbringartenesta til Oslo Lufthamn – i regi av Flytoget – har same prioritet som den offentleg kjøpte persontrafikken. Desse reglane vil difor medverke til at den lokale persontrafikken med tog i Oslo-området vert best mogleg vareteken ut frå den gitte kapasiteten på jernbanenettet.

Store delar av det norske jernbanenettet er hardt belastet, då store delar av trafikken skjer på enkeltspor. Jernbaneverkets ruteplanleggiarar arbeider kontinuerleg med å utvikle best moglege ruter både for gods- og persontog. Dersom Jernbaneverket vert pålagt å endre sin praksis, slik at persontog vert gitt ytterlegare fortrinn, kan det føre til at jernbanen ikkje kan ta imot større delar av tungtrafikken frå veg, noko som vil bryte med målsetjinga om overføring av gods frå veg til bane.

Auka satsing på jernbaneinfrastruktur er den einaste varige måten å løyse kapasitetssituasjonen i Oslo-området på, og dette er Regjeringa godt i gang med gjennom dobbeltporutbygginga i intercity-triangelen.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [12:58:00]: Jeg er på ingen måte fornøyd med svaret fra statsråden.

Som det står i spørsmålet, har Jernbaneverket og NSB gjort endringer som har gitt passasjerer på Eidsvollsbanen et betydelig dårligere tilbud i det siste halve året. Det synes jeg er beklagelig, fordi dette er det området i landet som vokser sterkest. Det er flere kommuner i det området som har over 3 pst. vekst i året, og det betyr at kapasiteten på jernbanen nå ikke henger med i det hele tatt.

Jeg har også tidligere tatt opp med statsråden muligheten for at pendlere kan få benytte seg av Flytogets tilbud, noe som er etterspurt hos pendlere. Derfor synes jeg at statsråden bør svare klarere på om hun vil bidra til et bedre tilbud.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:59:08]: Det er slik at den konkrete situasjonen som eg trur er bakgrunnen for representanten sitt spørsmål, har lite med prioritering av togslag å gjere. Det handlar om at spor 2 ved Frogner stasjon vart stengt av omsyn til tryggleiken på denne stasjonen, ved ruteendringa i juni 2007. Dette førte til at alle tog som skulle stoppe, måtte køyre i spor 1. Og som ein konsekvens av det allereie stramme ruteopplegget på pendlarstrekninga Kongsberg–Eidsvoll vart det ikkje mogleg å halde oppe stoppa på Leirsund og Lindeberg. I staden fekk ein stopp på strekninga Drammen–Dal på Leirsund og Lindeberg. Så konsekvensen for dei reisande er at dei mistar direkteruta til Gardermoen, men dei har elles fått halde oppe eit godt tilbud.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [13:00:09]: I brev til undertegnede har statsråden påpekt at det er kapasitetshensyn som gjør det umulig for tog som allerede går på denne strekningen i dag, å stanse. Det har lite med endringen på Frogner stasjon å gjøre, selv om det nok har noe betydning. Men dette vil bare kreve noen ekstra minutters stopp for disse togene. Da mener jeg at toget fra Lilleham-

mer, eller f.eks. godstrafikken som går på denne strekningen, heller bør kunne bruke noen minutter mer, slik at pendlere i dette området får et tilbud som er tilstrekkelig i forhold til hva befolkningen forventer.

Dette har også medført at Jernbaneverket ikke er i stand til å følge opp med tilstrekkelig med parkeringsplasser på stasjonene, noe som gjør at kapasiteten er helt sprengt og det er fullstendig kaos.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:01:16]: Det er feil det som representanten seier, at dette ikkje har samheng med situasjonen etter stenginga av spor 2 på Frogner stasjon. Det har det. Dersom alle toga som køyrer på spor 1, skulle stoppe, ville det i praksis bety forseinkingar på opptil eitt minutt, som forplantar seg vidare, og det ville bety at ein ikkje ville nå fram til Kløfta stasjon i tide til togkryssinga som skal skje der.

Dette er eit veldig komplisert system, der eitt minutt kan verke som veldig kort tid. Men i dette systemet er det veldig lang tid, og det får store konsekvensar. Den langsiktige målsetjinga er sjølv sagt at me skal få tilbake eit så godt tilbud som dei reisande på Lindeberg og Leirsund ynskjer, men me er nøydde til å få bygd ut kapasiteten før me greier det.

S p ø r s m å l 1 3

Olemic Thommessen (H) [13:02:37]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Flere eksempler viser at markedsføringen av mindre reiselivsmål ofte gjøres gjennom samlende grep rundt gitte veistreknninger, for eksempel Bjørnsonveien (rv. 255) gjennom Gausdal. Dette eksempelet viser at det ofte blir problematisk å få skiltet fra nærmeste hovedferdselsåre, her E6. Statens vegvesen viser til restriktivt skiltregelverk.

Vil statsråden ta initiativ til oppmyking av skiltregelverket slik at denne type skilting blir mulig?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:03:19]: Gjennom den nye skiltnorskrifta – og med det nye skiltnormalar – som vart sett i verk 1. juni i fjor, er det lagt opp til ein meir liberal praksis når det gjeld veg- og serviceskilting. Mellom anna har me fått betre moglegheiter for god og informativ skilting enn tidlegare.

Som skiltstyresmakt for denne typen skilting må Statens vegvesen likevel gjere ei avveging mellom ulike omsyn, der informasjonsmengd og trafikktryggleik er dei viktigaste. Skiltnormalen gir føringar for kor mange visingsmål ein kan skilte til utan at det vert utrygt for trafikantane. Av trafikktryggleiksomsyn er talet på visingsmål som ein kan skilte til på kvart skiltoppsett, avgrensa til fem eller seks. Der det er mange geografiske visingsmål som det også må visast til, vil det kunne verte liten plass til skilt som syner veg til ei serviceverksemd. Der det ligg føre fleire ynske om skilting enn det regelverket tillèt, må det gjerast ei prioritering.

I dei situasjonane der det vert for mange visingsmål i eit vegkryss, kan det nyttast alternative måtar for å syne

veg til serviceverksemdar. Til dømes kan ein setje opp informasjonstavlar på rasteplassar. I nokre høve kan eit nytt skilt som heiter «Samleskilt for vegvising» nyttast. Dette skiltet syner kva for stader eller verksemdar ein kan nå ved å følgje eit felles vegval i etterfølgjande vegkryss eller avkøyning. På eit slikt samleskilt kan ein liste opp dei verksemdene og tilboda ein kan nå ved å følgje skiltinga til eit felles namn – det vere seg eit felles namn for verksemdene, eit geografisk namn eller eit omgrep som gir uttrykk for kva type verksemd eller attraksjon skiltet leier til. Eit døme på dette er skiltinga frå E6 til «Den Gyldne Omvei» på Inderøy i Nord-Trøndelag, der «Den Gyldne Omvei» er eit samleomgrep for mange ulike verksemdar som har felles organisasjon.

Når det gjeld Bjørnsonvegen, er det etter det eg har fått opplyst, eit namn som m.a. er sett for å marknadsføre distriktet kring rv. 255. Vegvesenet skal etter reglane i stadnamnlova i utgangspunktet ikkje innføre slike namn i vegvisinga. Vegdirektoratet har gjort unntak frå dette i høve til nokre godt innarbeidde namn. Eg meiner det vil vere uheldig om vi legg oss på ei line der marknadsføring og reklame er det viktigaste motivet for skilting.

Vegvesenet skal freiste å finne gode og tenlege løysingar. Sjølv om ikkje reglane alltid gir rom for at det primære ynsket om skilting kan oppfyllest i den forma det vert søkt om, vil ein likevel ofte lukkast med å finne alternative og tilfredsstillande løysingar.

I lys av det ovannemnde ser eg dermed ikkje no behov for å ta reglane for denne typen skilting opp til ny vurdering. Regelverket er berre to år gammalt – og nett det å gjennomføre ei liberalisering var eit av siktemåla med ny skiltforskrift.

K e n n e t h S v e n d s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Olemic Thommessen (H) [13:06:02]: Jeg skal ikke legge skjul på at jeg er litt skuffet over statsrådets svar.

Skiltproblematikk er gjenstand for irritasjon i veldig mange sammenhenger. Jeg vil nok mene at i de eksemplene hvor vi har et samlande grep, burde det være muligheter for en mer liberal praksis. Her er det mange små bedrifter som samler seg om en løsning hvor de kan synliggjøre sitt tilbud. Jeg synes ikke at markedsføringsargumentet er spesielt godt i forhold til dette. Det viktigste med skilting må jo være at man rett og slett kan få opplysning om hvor man skal hen.

Det er mulig at reglene fra 1. juni i fjor åpner for en mer liberal praksis. Det er riktignok dessverre ikke opplevelsen der ute, ifølge en del tilbakemeldinger som iallfall jeg har fått. Jeg mener at det må være absolutt nødvendig å få til et større rom for skjønn og en mykere tilnærming til dette.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:07:09]: Eg meiner bestemt at det er innført ein meir liberal praksis. Erfaringane med den praksisen er ikkje så lang i og med at det er vel eitt år sidan desse reglane vart innførte. Vi må nok

samle litt meir erfaring før me på ny tek opp til vurdering om ein skal endre skiltforskrifta.

Det viktige med skilting er sjølv sagt at ein skal kjenne igjen dei vegane ein finn avmerkta på kartet. Det handlar framfor alt om vegnummer. Årsaka til at ein er restriktiv, handlar sjølv sagt om trafikktryggleik, at merksemda skal vere på vegen og ikkje på ei mengd skilt som er i grenseland mellom opplysning og reklame for servicetilbod langs vegen.

Olemic Thommessen (H) [13:08:03]: Det er ikke her snakk om en mengde skilt. Her var nettopp innfallsvinkelen at det går an å få samlet dette til noen overskrifter. Jeg kan ikke skjønne at f.eks. «Den Gyldne Omvei» er noe mer beskrivende eller mindre kommersielt enn Bjørnsonveien. Bjørnsonveien er da vitterlig en ganske god beskrivelse på veien til Aulestad, hvor Bjørnson bodde og ferdes til og fra.

Vi ser at praksisen her er ganske firkantet. Det må antakelig bety at rommet for skjønn i disse sammenhengene er for lite. I den konkrete avkjøringen vi snakker om, dreier det seg om to–tre skilt – ett hvor det står Gausdal, ett hvor det står Espedalen, og altså en mulighet for å vise til Bjørnsonveien. Når vi får høre fra Vegvesenet i Oppland at det ikke er rom for å få opp et slikt skilt, tror jeg ikke det skyldes vond vilje fra Vegvesenets side. Da tror jeg det rett og slett er slik at regelverket ikke gir rom for det nødvendige skjønn. Der mener jeg det må være mulig å gjøre noe uten å gå løs på hele regelverket som sådant.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:09:11]: Eitkvart regelverk gir rom for skjønn. Slik er det. I dette tilfellet er skjønn delegert til Statens vegvesen som ansvarleg skiltmyndigheit. Om denne vegen, som det ikkje er så lenge sidan eg køyrde på – i eit vakkert område med mange spennande attraksjonar – burde få eit slikt skilt, skal eg ikkje meine noko om i dag. Eg synest den dialogen skal gå mellom dei lokale styresmaktene, interessantar og Statens vegvesen. I det skiltregelverket ein har i dag, er det rom for det dersom organiseringa er gjord på ein samla måte. Det spesielle med «Den Gyldne Omvei» er at ein har ei organisering for alt som ligg langs den vegen, og det er derfor gjort eit vedtak om at dei får opp sitt skilt. Eg tenkjer at dei lokale interessentane må fortsetje å ha ein god dialog med Statens vegvesen for å finne ei god løysing.

S p ø r s m å l 1 4

Øyvind Halleraker (H) [13:10:36]: Jeg vil gjerne få stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Situasjonen for trafikantene i forbindelse med utvidelsen av tunnelene på E134 over Haukeli er blitt uholdbar. Regulariteten på de oppsatte kolonnene går ikke som forutsatt, og det er nattestengt. Fisketransporter må vente opptil 6,5 timer. Det blir vanskelig med kjøre-/hviletid, og næringslivet får ikke varer til bestemte tider.

Hva vil statsråden gjøre for å forbedre forholdene på denne viktige forbindelsen vest–øst?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:11:17]: Eg er samd i at E134 over Haukeli er eit viktig aust–vest-samband. For å betre kommunikasjonen mellom Statens vegvesen, lokalsamfunn og lastebilnæringa vart det den 7. november arrangert eit orienteringsmøte på grendehuset i Røldal. Statens vegvesen orienterte om det pågåande arbeidet med tunnelane og synte til at det er naudsynt å stengje tunnelane for kortare eller lengre tid fordi arbeidet med utbetringa er omfattande. Dette er sjølvstilt tilfellet også etter at eg instruerte Statens vegvesen om å gjennomføre langt mindre omfattande oppgradering av tunnelane enn det var lagt opp til. Lastebilnæringa og bygdefolket kom på møtet med konstruktive forslag til betre framkomst for trafikantane.

Frå og med 15. november er det innført nye og utvida opningstider for trafikken. Desse nye opningstidene gjeld til 15. desember, då arbeidet vert avslutta. Etter det vil tunnelane vere opne for trafikk heile døgeret. Haukelitunnelen vil vere open for fri ferdsle, men ha strekningsvise innsnevringar med trafikkdirigering.

Røldalstunnelen har fått utvida opningstider, med kontinuerleg kolonnekøyring frå klokka 06.30 til 12.00, fri ferdsle frå 12.00 til 20.00 og ein kolonne på kvelden klokka 22.30 frå Håradalen med retur frå Seljestad. På nattetid vert det òg ein ekstra kolonne frå aust til vest som følgjer ekspressbussen klokka 04.45. Frå laurdag klokka 06.30 til søndag klokka 20.00 er tunnelen open for trafikk. For å sikre framkomst på omkøyringsvegen for Røldalstunnelen, rv. 13 Brattlandsdalen, vert det iverksett forsterka vinterdrift på strekninga. Fram til 15. desember vil det gå ekstraferje mellom Sand og Ropeid, òg på natta.

Gamlevegen over Røldalsfjellet har vore nytta som omkøyringsveg for personbilar, men denne vart stengd 15. november av omsyn til vêr- og føreforhold og trafikantane sin tryggleik.

Eg håper at desse tiltaka vil sikre ein trygg og effektiv framkomst på E134 over Haukeli.

Øyvind Halleraker (H) [13:13:31]: Jeg takker for svaret.

Arbeidet med utvidelsen av tunnelene på Haukeli har en lang og smertelig historie, som statsråden kjenner godt. Det korte og det lange er at når man nå fikk en ytterligere forsinkelse på arbeidet, slik at det ikke ble ferdig i sommersesongen, må det legges til rette for smidige, hensiktsmessige og ikke minst forutsigbare løsninger. Høyre mener det må gå an å innføre et tilnærmet ruteopplegg å la ferge drift, altså med faste åpningstider, med definerte starttidspunkt og med opplysning om hvor lenge det står åpent, henholdsvis fra øst, før man stenger og åpner tilsvarende periode fra vest. Er statsråden villig til å bidra til et så enkelt, praktisk og forutsigbart opplegg, som selvsagt kan og bør annonseres, skiltes og legges ut på nettsidene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:14:34]: Eg meiner at dei opningstidene som no er innførte, og som vil vere kontinuerlege gjennom sesongen, er føreseielege. Pressemelding er sendt ut om dette. Det er publisert på

Lastebileigarforbundet si heimeside for næringstransporten. Det er sett inn annonse i Haugesunds Avis, Vest-Telemark Blad og Hardanger Folkeblad. Statens vegvesen har lagt ut informasjon på sine heimesider, og sjølvstilt har vegtrafikksentralane denne informasjonen. Både trafikkmeldingssider, prosjektet sine egne sider og Region vest sine sider har den same informasjonen. Eg ser difor ikkje at dette ikkje er føreseieleg. Eg meiner at me no har fått eit opplegg som bør kunne tilfredsstillende både næringstransport og annan transport langs veggen.

Øyvind Halleraker (H) [13:15:30]: Jeg takker for svaret.

Jeg forstår at samferdselsministeren tar dette alvorlig, og at hun har gode hensikter. Men problemet er altså at dette ikke helt fungerer slik det beskrives. Jeg står her med flere mailer fra transportører som beskriver andre forhold, altså hvor dette ikke er forutsigbart, og at man nettopp da får disse forsinkelsene som er så uheldige. Det er jo slik at Haukelifjell faktisk er en av de absolutt mest trafikkerte fjelloverganger i Norge. Her går veldig mange transporter av fisk, som jo er ferskvare, og derfor blir dette veldig uheldig.

Forstår samferdselsministeren frustrasjonene til transportører og sjåførere som prøver å kjøre i henhold til kjøre- og hviletidsbestemmelser, og som gjør sitt beste for at vi skal få maten så fersk som mulig fram til markedene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:16:34]: Sjølvstilt har statsråden forståing for at det er ergerleg å kome opp på fjellet nett etter at ein kolonne har gått. Dilemmaet for dei som køyrer kolonne, er at me har vekslende føreforhold, vekslende vêrforhold, og det å setje opp ei slags ferjerute kan òg, etter mitt syn, verte ei kjelde til irritasjon – i den grad ein då ikkje evnar å følgje dei tidene som er sette opp.

Det er no sett opp fri ferdsle kl. 12.00–20.00. Det er sett opp ein kolonne om kvelden, og det er altså kolonnekøyring kl. 06.30–12.00. Det er innanfor denne kolonnekøyringsperioden at ein kan risikere å få noko ventetid. Den er likevel ikkje uoverstigeleg. Det går an – som òg statsråden har gjort ein gong oppe på fjellet – å ringje og få opplyst når kolonnen er på den eine eller andre plassen. Då får ein informasjon frå dei som køyrer brøytebil.

S p ø r s m å l 1 5

Arne Sortevik (FrP) [13:17:52]: Dette er også et spørsmål til samferdselsministeren:

«Personvernet er under sterke angrep. Lover og forskrifter brytes og endres både av norske myndigheter selv og som del av Norges nærmest reservasjonsløse EU-tilpasning. Regjeringen har oppnevnt en Personvernkommissjon, men det vil ta mange år før eventuelt forslag er innarbeidet i lovverket. I mellomtiden fortsetter angrepene på personvernet, også innenfor transportsektoren.

Hvordan vil statsråden ivareta og beskytte personvernet i sin sektor?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:18:31]: Fangst og lagring av personopplysningar skjer på mange av Samferdsledepartementet sine ansvarsområde. Personvern er eit sentralt gode i moderne samfunn. Det er viktig at problemstillingar knytte til personvern vert fanga opp i ein tidleg fase ved introduksjon av ny teknologi og nye reiskapar. Eg legg vekt på at dette må gjelde både i departementet sitt arbeid og i etatar og selskap på feltet, både private og statlege.

EU-tilpassing, som representanten viser til i spørsmålet, følgjer gjennom norsk tilslutnad til EØS-avtalen, ein avtale som Framstegspartiet i hovudsak røysta for, og som Senterpartiet røysta imot. Utan omsyn til syn på EØS-avtalen er det viktigare at Regjeringa i sitt arbeid med avtalen ikkje er reservasjonslaus, som det heiter i spørsmålet. Regjeringa fører ein aktiv europapolitikk, som inneber ei langt meir kritisk og pågåande haldning frå norsk side overfor EU på ulike stadium av sakene enn før. Ei side av politikken er også å utnytte rom for nasjonal tilpassing av regelverk frå EU. Det er m.a. aktuelt i fleire saker der personvernspørsmål står sentralt.

Samferdsledepartementet vil gje personvernet omfattande omtale i stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan 2010–2019. Meldinga vil etter planen bli lagd fram mot slutten av 2008.

Det vert i spørsmålet vist til Personvernkommisjonen. Eg vil i den samanhengen få peike på at kommisjonen etter planen skal leggje fram rapporten sin allereie i slutten av 2008.

Arne Sortevik (FrP) [13:20:09]: Takk for svaret.

Det er riktig som statsråden viser til, at vi er bundet av internasjonale avtaler. Men like fullt – og det har jo også statsråden understreket – er det viktig at man tidlig i en sånn prosess knyttet til internasjonale avtaler er med og påvirker det endelige resultatet.

Satellittsporing av biler er en av de tingene som er på trappene. Hvis EU-kommisjonen får det som den vil, skal det være mulig å spore alle nye biler ved hjelp av satellitt. Forholder det seg faktisk slik at Norge har gitt en slags forhåndsgodkjennelse for et slikt system, at Norge faktisk uten å spørre Stortinget har underskrevet en intensjonsavtale om å sette i gang et slikt opplegg, som altså betyr at myndigheter, hvis man ønsker det, kan ha full oversikt, full «call» – det heter nemlig eCall – over hvor alle biler til enhver tid befinner seg? Har vi godkjent dette på forhånd?

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:21:16]: Det er ei aukande utfordring å ta omsyn til personvernet på alle område. Det er sjølvsagt slik at Regjeringa ikkje gjev blankofullmakter utan at Stortinget er konsultert, verken i denne saka eller i andre saker. I prosessen vil sjølvsagt Stortinget verte konsultert når det gjeld så viktige spørsmål.

Arne Sortevik (FrP) [13:21:54]: Jeg takker igjen for svaret.

Personvernet brytes og krenkes på mange måter. Vi kjenner overivrige personvern-brytende og personvern-krenkende tiltak fra luftfarten i Norge. Norske flypassasjerer er nylig blitt utfordret av det statlige selskapet Avinor, som for å spare fire sekunder pr. passasjer vil iverksette et testprosjekt med bruk av kroppsskanner. Datatilsynets leder kaller det motbydelig. Jeg mener selv det er grovt krenkende og går langt inn i den personlige sfære. Nå er jeg kjent med at Avinor foreløpig stopper denne testingen, men mitt oppfølgingsspørsmål til statsråden er: Vil hun sørge for at dette tiltaket stoppes permanent, at ikke bare testingen stoppes, men at faktisk hele tiltaket stoppes på permanent basis?

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:22:48]: Eg er ikkje kjend med Avinors framtidige planar for dette. Eg er kjend med at ein har stansa utprøvinga av eit prosjekt som ein ynskte å sjå om kunne effektivisere tryggingssjekken på flyplassane. Eg deler langt på veg representanten Sorteviks haldning til dette. Det må i alle fall vere ei frivillig ordning om ein ynskjer å gå vidare med det.

På grunn av dei reaksjonane som er komne, har Avinor stansa utprøvinga. Eg har gitt Avinor melding om at eg forventar, dersom ein ynskjer å gå vidare med det, at departementet vert konsultert på ein skikkeleg måte. Då vil nok eg ta med meg både Sorteviks innspel og mine egne noko restriktive haldningar i den diskusjonen.

S p ø r s m å l 1 6

Gunnar Gundersen (H) [13:23:58]: Jeg vil også stille spørsmål til samferdselsministeren:

«Glåmdalen dekker den 13. oktober åpningen av ny strekning på rv. 2 fra Kløfta til Nybakk. I samme artikkel siteres vegdirektøren i Region Øst på at hun håper man ikke må vente så lenge på klarsignal for neste etappe at prosjektorganisasjonen må legges ned.

Kan statsråden berolige Glåmdalsdistriktet med at man sørger for at prosjektet ikke blir så forsinket at prosjektorganisasjonen blir lagt ned, og at man dermed hindrer en kontinuerlig utbygging?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:24:34]: Etter at den nye firefeltsvegen på rv. 2 mellom Kløfta og Nybakk vart opna 12. oktober, har Statens vegvesen lagt opp til å starte bygginga av neste etappe så snart finansieringa er sikra gjennom handsaming av ein bompengeproposisjon i Stortinget. Etappen strekkjer seg frå Slomarka til Kongsvinger i Sør-Odal og Kongsvinger kommunar, og inngår i utbygginga av samanhengande firefeltsveg på rv. 2 mellom Kløfta og Kongsvinger. Dette er i tråd med dei prioriteringane som ligg i Nasjonal transportplan 2006–2015 og handlingsprogrammet for stamvegnettet i 2006–2009.

Før Regjeringa kan fremme ein proposisjon om saka, må godkjende reguleringsplanar liggje føre. Prosjektet må så gjennom ei ekstern kvalitetssikring, KS2, på same måten som alle statlege investeringsprosjekt over 500 mill. kr. Reguleringsplanane er enno ikkje vedtekne, då

(Statsråd Navarsete)

registrering av automatisk freda kulturminne ikkje er slutført.

Riksantikvaren set krav om at planområdet skal vere ferdig undersøkt og frigjeve til utbygging før reguleringsplanane kan bli slutthandsama. For om mogleg å kunne handsame ein proposisjon i vårsesjonen 2008 har Statens vegvesen søkt Riksantikvaren om dispensasjon frå desse krava.

Eg vil få presisere at avklaringar kring undersøkingsplikta etter kulturminnelova er ei sak mellom Statens vegvesen og kulturminneforvaltninga, men eg føreset at Statens vegvesen, uansett utfall i saka, legg til rette for ei raskest mogleg framdrift vidare med førebuinga av den komande utbygginga av rv. 2 mellom Nybakk og Kongsvinger.

Gunnar Gundersen (H) [13:26:11]: Jeg takker for svaret, som var en gjennomgang av hvor saken står. Det står også i Glåmdalen at det er de arkeologiske utgravningene som er utfordringen.

Jeg oppfatter samferdselsministeren som positiv, og at man her legger all kraft i å få til en kontinuerlig utbygging. Det vil også fordyre prosjektet en del hvis man begynner å flytte prosjektorganisasjonen.

Det som er veldig viktig, er at rv. 2 har underkapasitet i dag. Dette er en sentral ferdselsåre for hele distriktet. Den er også en ferdselsåre for hele Det nordiske triangelet. Det er litt interessant å dra inn i debatten. Jeg har notert meg at det kom en pressemelding fra den norske samferdselsministeren og den svenske samferdselsministeren i oktober hvor man legger mye mer vekt på den grenseoverskridende samferdselsinfrastrukturen. Det tror jeg er viktig å notere seg, for Det nordiske triangelet er i EUperspektiv også et interessant prosjekt.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:27:19]: Eg er samd med representanten Gundersen i at prosjektet vil verte dyrare viss ein må utsette oppstarten.

No er det slik at samferdsleministeren ikkje kan instruere kulturminnemyndigheitene på noko vis; ergo er det ei sak mellom Statens vegvesen og kulturminnestyresmakten om ein kan forsere prosjektet utan å avvente at alle rapportar skal vere ferdig skrivne før reguleringsplanvedtaket kan fattast.

Viss ein ikkje får til ei slik ordning, kan anleggsstart måtte utsetjast frå eit halvt til eitt år. Det er slik saka står, og eg har inga moglegheit til å forsere det. Eg har gitt klare meldingar om at saka sjølv sagt skal gå så raskt som mogleg uavhengig av vedtaket.

Gunnar Gundersen (H) [13:28:25]: Jeg setter pris på at samferdselsministeren legger all sin tyngde bak for å få en så rask utbygging som mulig. Jeg tror hun allerede er oppmerksom på at det er et betydelig press i distriktet for at man skal prøve å få ferdigstilt hele traseen før det som er målet – 2017, tror jeg. Det er press lokalt for å få til dette innen 2014. Det er nå én ting.

Det andre er at det må gå an å få til en delvis start i hvert fall. Det foregår kartlegginger der i dag. Her bør det være muligheter for i hvert fall å opprettholde hele organisasjonen og en kontinuerlig utbygging. Det er et viktig signal fra hele distriktet.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:29:05]: Eg registrerer signalet frå representanten Gundersen og distriktet. Eg er òg samd i det som vart sagt i det førre innlegget, nemleg om det grenseoverskridande sambandet vi har, og vektlegginga av det. Eg har eit svært godt samarbeid med min svenske kollega Åsa Torstensson. Vi skal òg har fleire møte i tida framover nettopp for å drøfte korleis me på ein best mogleg måte skal sikre gode korridorar mellom våre to land, noko som er viktig for både Noreg og Sverige i framtida.

Spørsmål 17

Borghild Tenden (V) [13:30:03]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Parallelt med at statsråden snakker om innføring av rushtidsavgift i de store byene, så satses det lite på kollektivtrafikken. Belønningsordningen er redusert ved at den skal omfatte flere byer uten at midlene økes tilsvarende, og flere viktige lokalvogstrekninger skyves ut i tid.

Hvilke planer har statsråden når det gjelder satsing på kollektivtrafikk i de store byene våre?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:30:34]: Innleingsvis vil eg streke under at både stat og lokale styresmakter har ansvar for at trafikantane får eit godt kollektivtilbod.

Eg er ikkje samd i at det vert satsa lite på kollektivtransport. Regjeringa føreslår statlege løyvingar på nær 11 milliardar kr for 2008, der 1,6 milliardar kr går til statlege innkjøp av persontransport med tog og 5,8 milliardar kr går til investeringar, drift og vedlikehald av jernbanenetet. Nær 1,5 milliardar kr av dette går til å sikre rasjonell framdrift av prosjekta Lysaker stasjon, dobbeltspor Lysaker–Sandvika og dobbeltspor Sandnes–Stavanger. Om lag 900 mill. kr av vegmidlar er foreslått nytta til kollektivtransport – av desse er 710 mill. kr bompengar. Om lag 230 mill. kr går til særskilt tilskot til kollektivtransport, om lag 1,5 milliardar kr til statleg kjøp av riksvegferjetenester, om lag 290 mill. kr til statleg kjøp av sjøtransporteneste Bergen–Kirkenes og om lag 500 mill. kr til kjøp av flyrutetenester. I tillegg til desse statlege midlane og bompengemidlane kjem fylkeskommunale midlar til lokal kollektivtransport. I 2006 løyvde fylkeskommunane og Oslo kommune meir enn 5,5 milliardar kr til kollektivtransport. Den største kollektivsatsinga skjer i Oslo, Akershus og Bergen.

Fylkeskommunane finansierer kollektivtransport via rammetilskot frå staten. I 2006 løyvde fylkeskommunane og Oslo kommune meir enn 5,5 milliardar kr til bilruter, fylkesvegferjer, båtruter, transport for funksjonshemma og sporvegs- og forstadsbaner. I Oslo kommune vart det løyvt meir enn 1 milliard kr til kollektivtransporten i Oslo. Kommuneøkonomien er kraftig styrkt under denne regje-

ringa, og fylkeskommunane si moglegheit til å satse på kollektivtrafikk er difor betre enn på lenge.

Belønningsordninga for betre kollektivtransport og mindre bruk av bil vart innført i 2004 for å få fleire i dei større byane til å velje kollektivtransport framfor eigen bil. Ei evaluering av ordninga syner at kollektivtransporten er styrkt i dei aktuelle byområda i perioden, men ordninga har ikkje ført til tydelege endringar i den lokale transportpolitikken gjennom strengare restriksjonar på bruk av bil, t.d. parkering.

I evalueringa vert det foreslått vidareføring og styrking av ordninga med konsentrasjon av midlane. Regjeringa har alt slutta seg til at belønningsordninga eller tilsvarande ordning skal verte styrkt, jf. St.meld. nr. 34 for 2006-2007, Norsk klimapolitikk. Regjeringa vil kome attende med ei vurdering av dette m.a. i stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan for perioden 2010–2019.

Det er feil at belønningsordninga er redusert. Ho er tvert imot styrkt. I St.prp. nr. 1 for 2007-2008 vert det i tråd med evalueringsrapporten foreslått at også Drammen, Skien–Porsgrunn og Fredrikstad–Sarpsborg skal få høve til å søkje på belønningsordninga. Regjeringa vil dele midlane for 2008 i samsvar med oppnådd vekst for kollektivtransporten. Avhengig av søknadene er det aktuelt å konsentrere midlane på færre byar enn i dag, jf. St.prp. nr. 1 for 2007-2008, side 133. Regjeringa foreslår ei løyving på 161,7 mill. kr til ordninga for 2008.

Kollektivtransport, særleg i dei større byområda, er både eit sjølvstendig og naudsynt transportmiddel for store grupper av folk og eit viktig verkemiddel for å redusere bruk av eigen bil. Ifølgje reisevaneundersøkinga 2005 er om lag 20 pst. av daglege reiser i Oslo kollektive reiser. Tilsvarande tal for Bergen, Trondheim og Stavanger er om lag 10 pst., og 6 pst. for mellomstore byar.

Det vil ikkje vere mogleg å dempe veksten i biltrafikken utan å bruke både positive og restriktive tiltak. Verkemidla er vel kjende:

- betre kollektivtilbod, særleg auka frekvens og betra framkomst
- køprising i store byar med kapasitetsproblem
- tilrettelegging for gåande
- samanhengande hovudnett for syklande
- universell utforming
- restriktiv parkeringspolitikk, særleg ved arbeidsplassar
- arealbruk som minimerer behov for bruk av privatbil

Dei fleste av desse tiltaka rår ikkje staten over direkte. Staten har likevel det overordna ansvaret for nasjonal transportpolitikk, også der ansvaret for verkemiddel og budsjett ligg til andre forvaltningsnivå. Dette ansvaret vert utøvt m.a. gjennom å styrkje kommunane og fylka sin økonomi, ved statlege føringar gjennom pålegg, lover og forskrifter, tilskots- og belønningsordningar og direkte statleg finansiering av tiltak og prosjekt.

Transportetatene og Avinor vil i sitt framlegg til Nasjonal transportplan 2010–2019 ha ei brei omtale av utfordringar og forslag til tiltak for dei store byområda. Dette vil vere eit viktig grunnlag i Regjeringa sitt arbeid med å fremme ei eiga stortingsmelding om Nasjonal transport-

plan 2010–2019, med sikte på handsaming i Stortinget våren 2009.

Borghild Tenden (V) [13:35:21]: Jeg takker for et langt og innholdsrikt svar. Statsråden er jo hyppig ute i media og snakker om rushtidsavgift og fullroser trengselsskatten i Stockholm. I den grad det er en suksess – det diskuteres jo, som vi begge kjenner til – så var et av suksesskriteriene at det var bygd opp et svært godt kollektivtilbud i forkant.

Slik jeg ser det, går statsråden motsatt vei. Hun følger ikke opp den evalueringen som sier at man må satse mer på belønningsordningen, og jeg forstår det slik at hun nå har bestilt en utredning om køprising fra Transportøkonomisk institutt – TØI.

Så mitt spørsmål til statsråden er da: Ville det ikke være smart, mens man venter på denne utredningen fra TØI, som jeg har lest om i media, å satse mer på kollektivtrafikk?

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:36:32]: Som eg gjorde greie for i hovudsvaret mitt, satsar denne regjeringa meir på kollektivtrafikk enn det som har vore gjort av noka regjering til denne tid.

Me satsar sterkare på jernbane, som kanskje er det aller viktigaste – å få bygd ut dobbeltspor i intercitytriangelet og ved dei store byane, altså Bergen, Stavanger, Trondheim. Me kjøper tenester på jernbane for 1,1 milliardar kr årleg, og me investerer som sagt i ein raskare takt enn før.

Me har òg ein god dialog med lokale styresmakter, ikkje minst her i Oslo, gjennom arbeidet med Oslopakke 3, for å leggje til rette for ei sterkare satsing på kollektivtransport under det som då er fylkeskommunen og i dette tilfellet Oslo kommune sitt ansvar.

Borghild Tenden (V) [13:37:28]: Jeg takker igjen for svaret.

Både Stoltenberg I-regjeringen og begge Bondevik-regjeringene benyttet alternativ bruk av riksveimidler til kollektivtrafikk. Jeg har fått signaler fra Oslo om at denne regjeringen ikke fortsetter denne praksisen. Ett konkret eksempel er Bogstadveien, som er en riksvei, der det kun brukes penger til asfalt og ikke til trikkeskiner, i motsetning til hva Bondevik II-regjeringen gjorde. Er dette en ny praksis, og er det klokt sett i lys av de miljøutfordringene vi står overfor?

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:38:07]: Som eg gjorde greie for i hovudsvaret, vert det brukt ein stor del vegmidlar til kollektivtransport i dag. Det har vore gjort tidlegare, og der har eg ikkje lagt om politikken. Eg sa vel òg det same ganske så tydeleg i hovudsvaret mitt, så eg trur ikkje me treng å kome nærare inn på det. Det arbeidet gjer me sjølvstendig i nært samarbeid med lokale styresmakter. I dei store byane handlar dette ofte om bypakkar, som Oslopakke 3 og Bergenspakken, der ein ser heile transportsystemet i samanheng, både utbygging av veg, baneløysingar og ulike former for tiltak som skal betre framkomsten for dei kollektive reisemidla.

Spørsmål 18

Leif Helge Kongshaug (V) [13:39:18]: Jeg skal få lov til å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Det nærmer seg nå ni år med saltvann og mørke på rv. 70 Freifjordtunnelen. Til tross for stor trafikkfare og vurderinger om stenging av tunnelen har ikke noe skjedd fra sentrale myndigheter sin side. Det er vedtatt lokal forskuttering av arbeidet, slik at oppstart kunne skje i 2007. Heller ikke dette har resultert i konkret handling fra vegmyndighetene.

Vil statsråden få fortgang i saken slik at den uverdige situasjonen for trafikantene opphører?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:39:56]: Det er ei prioritert oppgave å kome i gang med å rehabilitere Freifjordtunnelen. Tunnelen representerer i dag likevel ikkje nokon akutt risiko for tryggleiken til trafikantane. Platekvelven i tunnelen vart demontert og teken ned i 2006 fordi det var ein risiko for at delar av kvelven kunne falle ned. Dette har ført til at tunnelen kan opplevast som mørk og fuktig. For å kompensere for dette vert kantstripa vaska kvar veke for at ho skal vere godt synleg, og vegbana vert vaska kvar månad for å oppretthalde god friksjon. I tillegg har viftene i tunnelen god kapasitet. Statens vegvesen vurderer det difor slik at tryggleiken for trafikantane er sikra.

Når det er sagt, skulle eg sjølvsagt ha ynskt at det hadde vore mogleg å kome i gang med å rehabilitere tunnelane i 2007. Det er fleire årsaker til at arbeidet ikkje er starta opp. Den avgjerande grunnen er manglande avklaringar frå Arbeidstilsynet av eit arbeidsopplegg som sikrar tilfredsstillande arbeidsmiljø for dei som skal gjennomføre rehabiliteringsarbeidet. Dette er ein prosess som vert gjennomført som følgje av manglande godkjenning frå Arbeidstilsynet av arbeidsopplegget for rehabilitering av Ålesundstunnelane. Når det er semje om eit arbeidsopplegg som vil tilfredsstillende krava til arbeidsmiljø, vil det verte laga eit nytt kostnadsoverslag for prosjektet.

Rehabilitering av Freifjordtunnelen er føresett finansiert med midlar frå det sentrale tunnelsikringsprogrammet. I handlingsprogrammet for perioden 2006–2009 er det sett av 277 mill. kr som er føresett nytta til utbetring av Ålesundstunnelane – Ellingsøytunnelen og Valderøytunnelen – og Freifjordtunnelen. Kostnadene ved rehabilitering av Ålesundstunnelane har auka kraftig, og dette påverkar finansieringa av Freifjordtunnelen. For å vere sikker på at prosjektet kan finansierast med midlar frå det sentrale tunnelsikringsprogrammet, har Statens vegvesen lagt til grunn at rehabiliteringa av Freifjordtunnelen ikkje bør starte opp før ein har oversikt over kostnadene på Ålesundstunnelane.

Det er ikkje rom for å starte opp Freifjordtunnelen med statlege midlar i 2008. Det kan likevel vere mogleg å starte opp prosjektet med forskotterte midlar i 2008. Statens vegvesen vil vurdere denne moglegheita så snart det er laga eit nytt kostnadsoverslag for Freifjordtunnelen.

Leif Helge Kongshaug (V) [13:42:09]: Jeg må få lov til å takke for svaret. Dessverre synes jeg ikke det var så veldig offensivt med tanke på en løsning for en by med 20 000–25 000 innbyggere, og med stor trafikk inn og ut av sentrum.

Jeg synes det har gått utrolig sent. Nå er det jo slik at nordmøringene er et tålmodig folkeferd, men denne saken har dratt utrolig ut i tid.

I et brev fra Samferdselsdepartementet 18. desember 2006 beklager samferdselsministeren lang saksbehandlingstid og skriver:

«Dersom det blir forskuttert midler til prosjektet i 2007 og 2008, vil det etter Samferdselsdepartementets vurdering være mulig å starte arbeidene høsten 2007.»

Så ble det forskuttert midler, og i et brev datert 6. februar står det at det er mulig å starte arbeidet sommeren eller høsten 2007. Nå er høsten snart gått. Vil ikke statsråden være mer forpliktende i sitt svar når det gjelder framdrift?

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:43:19]: Det er ikkje manglande høve til forskottering som har gjort at arbeidet ikkje har starta opp no. Som eg sa i mitt hovudsvar, er den avgjerande grunnen manglande avklaring frå Arbeidstilsynet om eit arbeidsopplegg som sikrar tilfredsstillande arbeidsmiljø for dei som skal gjennomføre rehabiliteringsarbeidet. Me er vel kjende med – og eg trur òg representanten Kongshaug er kjend med – dei problema som oppstod ved Ålesundstunnelane ved at ein ikkje hadde eit godkjent opplegg då ein sette i gang. Den feilen ynskjer ein ikkje å gjere igjen. I tillegg er det nødvendig å få eit nytt kostnadsoverslag før ein set i gang. Viss ein får dette på plass raskt, er det mogleg å starte opp med forskotterte midlar sommaren 2008. Men i inneverande år, som det no ikkje gjenstår så veldig mykje av, er det ikkje mogleg.

Leif Helge Kongshaug (V) [13:44:19]: Jeg hadde håpet på en julegave fra statsråden i dag når det gjelder Freifjordtunnelen, men den kom ikke. Det er etter svaret, slik jeg kan bedømme det, fortsatt uklart når dette kan skje. Jeg må si at jeg stiller meg undrende til at det skal gå så lang tid for å få på plass et sikkert arbeidsopplegg for dem som skal reparere tunnelen. På bakgrunn av det som skjedde i Ålesundstunnelene, må det nå bli tatt en beslutning om hvordan dette skal gjøres, og finnes en løsning på det. Jeg håper inderlig at statsråden vil prioritere og pushe på dette arbeidet, slik at tilfredsstillende arbeidsforhold for dem som skal gjennomføre prosjektet, kommer på plass, og likeså at det blir utarbeidet tilbud som gjør at dette kan komme på plass fortest råd. Det er helt uholdbart slik situasjonen er nå. Jeg er ikke enig med statsråden i at tunnelen ikke er trafikkfarlig.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:45:23]: Når det gjeld trafikktryggleiken, held statsråden seg til Statens vegvesen, som er fagstyresmakt, og eg ventar at dei opplysingane eg får, er reelle.

For igjen å vise til hovudsvaret mitt: Det er to årsaks-sammenhengar. Den eine gjeld Arbeidstilsynet. Den andre gjeld kostnadene, som òg på desse anlegga dessverre har auka kraftig i forhold til det som var føresett. Det gjer behovet for eit fornya kostnadsoverslag reelt. Det må ein ha før ein set i gang, for å sikre at ein har oversikt over dei kostnadene dette vil medføre. Eg håpar at ein kan kome i gang sommaren 2008.

Eg beklagar at eg ikkje kan vere større julenisse enn som så.

S p ø r s m å l 19

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Robert Eriksson til arbeids- og inkluderingsministeren, vil bli besvart av helse- og omsorgsministeren på vegne av arbeids- og inkluderingsministeren.

Robert Eriksson (FrP) [13:46:28]: «Torsdag 8. november kunne vi lese i Østkantavisa at en kvinne (65) fra Rodeløkka mistet rehabiliteringspengene fra NAV. Vedkommende mottaker har ikke fått penger siden 28. februar d.å. Årsaken til at støtten ble frafalt, var at hennes behandlende lege ble sykemeldt.

Mener statsråden at mennesker som går på rehabiliteringspenger, skal kunne miste rehabiliteringspengene når deres behandlende lege blir syk, og hva vil statsråden gjøre for å forhindre at dette skal inntreffe på nytt?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:46:59]: Jeg kan ikke gå inn på hva som er grunnen til at rehabiliteringspengene ble stanset i den konkrete saken som representanten Robert Eriksson refererer til, da dette er informasjon underlagt reglene for taushetsplikt.

Jeg kan imidlertid på generelt grunnlag informere om at det er et vilkår for rett til rehabiliteringspenger at mottakeren får aktiv behandling med utsikt til å bedre arbeids- og velferdsetaten vurdere om vedkommende kan få annen behandling. I tilfelle annen aktiv behandling iverksettes, vil personen kunne opprettholde mottak av rehabiliteringspengene. Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil i sin styringsdialog med Arbeids- og velferdsetaten forsikre seg om at etaten har rutiner som fanger opp slike tilfeller som nevnt av representanten Eriksson, og sørge for at den enkelte får vurdert sitt behov for videre behandling. Det er Arbeids- og velferdsetaten som vurderer om vilkårene for rett til rehabiliteringspenger er oppfylt. Dermed er stønadsmottaker er uenig i den vurderingen som Arbeids- og velferdsetaten gjør, kan vedtaket påklages NAV Klage og anke.

Til informasjon vil Regjeringa i nær framtid sende ut et høringsnotat om en ny midlertidig folketrygdutsettelse som skal erstatte dagens rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad. Dagens oppdeling av inntektssikringssystemet i mange ulike ytelser som hver for seg har en klar tidsbegrensning, er ressurskrevende, og tiltak og oppfølging har blitt nær koblet opp mot livsoppholdsytelsen. Ved å utforme et enklere regelverk,

slik Regjeringa legger opp til, kan etatens ressurser og oppmerksomhet i langt større grad rettes mot oppfølgingsarbeidet framfor administrative rutiner som beregninger, utbetalinger og vedtaksfattning. Det vil gi bedre muligheter til en god oppfølging basert på mottakernes behov.

Robert Eriksson (FrP) [13:48:52]: Jeg takker for svaret. Jeg er også innforstått med at det skjer ting på dette området. Samtidig ønsker jeg å bruke denne saken til å ta opp et generelt problem. Slik situasjonen er, har NAVs praktisering blitt et problem for vedkommende og for flere andre.

I dette tilfellet – jeg viser til det samme avisoppslaget – måtte vedkommende ta kontakt med advokat for å få beskjed om sine rettigheter. Etter nærmere undersøkelser viste det seg at vedkommende i utgangspunktet hadde krav på rehabiliteringspenger, fordi det ikke fantes annen type behandling. Som statsråden viste til, kan man ved annen type behandling fortsatt opprettholde rehabiliteringspengene. Men hva med de tilfellene der det ikke finnes annen type behandling, der vedkommende møter opp ved porten og ingen står på andre siden og tar imot? Bør man ikke også se på de tilfellene og tilpasse regelverket på en slik måte at det blir langt enklere og greiere for dem?

Statsråd Sylvia Brustad [13:49:57]: Jeg beklager at jeg ikke kan gå nærmere inn på hva som er grunnen til at rehabiliteringspengene er stoppet i den konkrete saken som representanten Eriksson tar opp her, da dette er basert på taushetsbelagte opplysninger.

Jeg vil bare igjen presisere at Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil overfor Arbeids- og velferdsetaten forsikre seg om at de på generelt grunnlag har rutiner som fanger opp slike tilfeller som nevnt av representanten Eriksson. Slik loven er i dag, er vilkåret for rett til rehabiliteringspenger at medlemmet får aktiv behandling med utsikt til å bedre arbeidsevnen. En situasjon der legen blir syk, skal ikke automatisk føre til at rehabiliteringspengene stanses.

Jeg vil ellers ta med meg de signalene som representanten Eriksson her frambringer, til arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen.

Robert Eriksson (FrP) [13:50:54]: Jeg takker nok en gang for svaret. Jeg håper at jeg kan gi ytterligere signaler som statsråden kan ta med seg tilbake til fagstatsråden.

Det er faktisk slik i dag at det finnes tilfeller der noen, ifølge media, har fått rehabiliteringspenger på samme grunnlag, mens andre ikke har fått det. Samtidig viser statsråden til regelverket og også til måten man kan tolke regelverket på for å finne løsninger.

Det som i dette tilfellet vil være viktig, og som jeg håper statsråden tar med seg tilbake til fagstatsråden, er at man utformer et regelverk som er likt for alle, slik at alle kan behandles likt så langt det lar seg gjøre når det er like tilfeller. Det blir jo et problem hvis det er avhengig av hvilket NAV-kontor man går til, om man får lik behand-

ling. NAV-reformen skulle være en reform som skulle gjøre det enklere for brukerne å få hjelp. Jeg håper at statsråden også tar med seg det signalet tilbake.

Statsråd Sylvia Brustad [13:52:00]: Jeg skal sjølsagt bringe det videre.

Uten å gå inn i den aktuelle saken, som sagt, er det klart at vi fra Regjeringas side er opptatt av at det som blir vedtatt i denne salen, og de lover som trer i kraft, blir praktisert på en måte som sikrer likeverdighet. I enkelte saker, som vi ikke har innsyn i, kan det være flere grunner til at det kan bli ulike avgjørelser likevel. Jeg mener klart at like tilfeller i utgangspunktet skal behandles noenlunde likt, med mindre det er andre grunner som tilsier noe annet. Men jeg tar som sagt med meg de signaler som representanten her sender.

Presidenten: Spørsmål 20 er besvart tidligere.

S p ø r s m å l 2 1

Fra representanten Ola T. Lånke til kultur- og kirkeminsteren:

«I PlayFair 2008-rapporten «No medal for the Olympics on labour rights» avdekkes grove brudd på arbeidstakerrettigheter i 4 fabrikker i Kina. Fabrikkene produserer på lisens for IOC til Beijing-OL. Arbeidstakere må jobbe under helseskadelige og farlige forhold i over 12 timer pr. dag, 7 dager i uka, til halvparten av minimumslønnen i Kina. Barmearbeid er også dokumentert i minst én av fabrikkene.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at IOC-lisensierte varer produseres i tråd med grunnleggende arbeidslivsstandarder?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.

S p ø r s m å l 2 2

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [13:53:00]: «Til tross for gjentatte lovnader fra statsråden knyttet til å opprettholde ortopedi ved Kirkenes Sykehus er situasjonen blitt at all helgebemannet ortopedi er overført til Hammerfest og Tromsø. Dette medfører et svekket faglig kompetansemiljø ved sykehuset og et utilstrekkelig tilbud for befolkningen i Øst-Finnmark. For å få et godt resultat innen ortopediske inngrep er man avhengig av kort responstid.

Hva vil statsråden gjøre for å likebehandle befolkningen i Finnmark med resten av landet?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:53:39]: La det være helt klart at det skal være et godt fungerende lokalsjukehus i Kirkenes! Et godt og forsvarlig spesialisthelsetjenestetilbud skal opprettholdes og videreutvikles for hele befolkninga i Øst-Finnmark. Å opprettholde bosettinga i Finnmark står sentralt i Regjeringas nordområdepolitikk, og tilgjengelighet til spesialisthelsetjenester av god kvalitet er et viktig virkemiddel i denne sammenheng.

Den endringa som nå er gjennomført ved sjukehuset i Kirkenes, innebærer – og representanten kjenner sjølsagt til det – at det ikke er spesialist i ortopedi på vakt fra fredag morgen til mandag morgen. Grunnen til det er at det er vanskelig å rekruttere ortopedier til Finnmark. Virksomheten er derfor basert på «vikarstafett» fra Sverige. Jeg vil presisere at Helse Nord RHF har som mål å rekruttere ortoped til en fast overlegestilling/ortopedstilling ved sjukehuset i Kirkenes.

Jeg har i brev til Helse Nord RHF lagt til grunn at det skal opprettholdes en generell kirurgisk vaktberedskap ved sjukehuset i Kirkenes, slik at sjukehuset kan vurdere og håndtere akutte ortopediske tilfeller også når det ikke er ortopedisk vakt til stede.

Ifølge Helse Nord berører omlegginga bare et fåtall pasienter. Det har i gjennomsnitt vært 20–30 ortopediske operasjoner pr. år i helgene, dvs. én pasient annenhver helg i snitt. I løpet av ett år er det ca. 100 henvendelser i helgene, men omkring 80 pst. av disse pasientene skal ikke opereres. Pasienter som må ha behandling av ortoped i helgen, blir transportert til Hammerfest eller Tromsø i fly eller ambulanse. Enkelte pasienter må uansett transporteres fordi de har skader som må behandles ved Universitetssykehuset i Nord-Norge.

Ved flere av helseforetakene i Helse Nord er den ortopediske virksomheten samlet på ett sted, som representanten helt sikkert kjenner til. Ved Helgelandssykehuset er det spesialisert ortopedisk vakt i Mo i Rana, ved Nordlandssykehuset er det Bodø som har spesialisert ortopedisk vakt, samtidig som det drives planlagt virksomhet i Lofoten og Stokmarknes. Ved Universitetssykehuset i Nord-Norge er det planlagt virksomhet både i Narvik, Harstad og Tromsø, mens ortopedisk vakt er samlet i Harstad og Tromsø.

De vanligste akutte ortopediske lidelsene, dvs. beinbrudd, kan oftest behandles uten at spesialist i ortopedi er til stede, og uten operasjon.

I Soria Moria-erklæringa står det at ingen lokalsjukehus skal legges ned. Men det betyr ikke at alt skal være som før overalt. Det skjer store endringer innenfor medisin og teknologi, og befolkningas behov for tjenester endrer seg. Vi må derfor hele tida arbeide med å fornye sjukehusene våre, slik at pasientene får et best mulig behandlingstilbud tilpasset utviklinga. Skal vi klare det, må vi også gjøre endringer i oppgavefordelinga mellom sjukehusene, slik at fagressursene hele tida utnyttes på en best mulig måte.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [13:56:35]: Det er nesten så man kan få litt bakoversveis når man hører omtalen av nordområdesatsingen, når man ser at sykehusstilbudet blir bygd ned, når man ser at man har en befolkning som heller ikke har tilgang til et døgnbemannet politi. Bare på de syv første månedene i år ble det 110 færre finnmarkinger.

Når man snakker om viktighet, er det nå et opprør i Øst-Finnmark, for vi mister et tilbud som vi trenger sårt. Når vi vet at det er medlemmer fra Arbeiderpartiet som melder seg ut og tar initiativ til å stifte et nytt parti nettopp

på grunn av at helsetilbudet blir bygd ned, sier det mye om dagens politikk.

Mener helseministeren det er faglig ansvarlig at mennesker som blir innlagt på sykehus på en torsdag eller fredag, må vente til mandag for å få behandling?

Statsråd Sylvia Brustad [13:57:45]: Det må jo vurderes i hvert enkelt tilfelle. Hvis det f.eks. ikke er mulig å få utført en operasjon ved Kirkenes i helgen, må jo vedkommende pasient sendes til et av de andre sjukehusene.

Jeg er klar over at det er stort engasjement i Kirkenes, i Finnmark, når det gjelder flere helsesaker. Det er også bakgrunnen for at jeg har sendt brev til Helse Nord der jeg har bedt om enda bedre prosesser der både ansatte, brukere og lokalmiljø er involvert.

Jeg vil også gjenta at jeg i brev til Helse Nord har sagt at det skal opprettholdes en generell kirurgisk vaktberedskap ved sjukehuset i Kirkenes, slik at sjukehuset både kan vurdere og håndtere akutte ortopediske tilfeller. Jeg gjentar igjen: Helse Nord og Helse Finnmark jobber nå med å få en fast ortoped dit, for det er en utfordring å være nødt til å kjøre med så mange «vikarstafetter» fra Sverige.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [13:58:49]: Når man bor i Øst-Finnmark, er det en avstand til neste sykehus på 55–60 mil. Det er det korteste. Der er Finnmark helt unikt. Derfor må man gå inn med en særlig, ekstra bevilgning slik at befolkningen i Øst-Finnmark faktisk kan få et tilbud som er på linje med det resten av landet har.

Vi vet hvilke komplikasjoner som fort kan oppstå hvis man ikke får rask ortopedisk behandling, og utgiftene ved at folk må gå lenger sykemeldt og får en lengre rehabilitering, er reelle og meget kostbare for samfunnet.

Jeg gjentar: Mener statsråden at det er faglig forsvarlig at mennesker som blir innlagt på torsdag eller fredag, må vente til over helgen før de kan få behandling, grunnet manglende spesialister?

Statsråd Sylvia Brustad [13:59:52]: Hva som er faglig forsvarlig, er det ikke min jobb som politiker å mene noe om. Det må legene mene noe om og gjøre noe med. Det ansvaret har de, og det ansvaret tar de. Jeg går ut fra at de ikke lar folk ligge i flere dager hvis det ikke er faglig forsvarlig, men sender dem til andre steder. Blant annet har jeg skjönt at flere har vært sendt til Hammerfest.

Jeg er veldig godt kjent med avstandene i Finnmark. Jeg har reist mye også i det fylket gjennom mange år. Sjølsagt er det annerledes enn i andre deler av landet, hvor det er kortere avstander. Jeg har gitt beskjed til Helse Nord om at de må sørge for å videreutvikle sjukehuset i Kirkenes. Jeg har også sagt veldig klart fra, særlig i lys av denne prosessen, om at Helse Nord og Helse Finnmark må etablere og formalisere gode samarbeidsrelasjoner og rutiner, ikke minst med berørte kommuner, de ansatte og brukerne. Det vi her snakker om, er mellom 20 og 30 ortopediske operasjoner som så langt pr. år har blitt foretatt i helgene. Det er et mål å få en fast ortoped dit så fort som mulig.

S p ø r s m å l 2 3

Harald T. Nesvik (FrP) [14:01:07]: Jeg vil få lov å stille følgende spørsmål til den ærede helse- og omsorgsministeren:

«En kvinne på 40 år har ligget 2 år i samme stilling i senga hjemme i egen bolig, ifølge VG den 13. d.m. Hun har diagnosen lammelsessyndrom og kroniske smerter. Ingen lege eller sykehus har kunnet fastslå hva som er problemet, og hvordan det skal behandles. Fra enkelte hold får hun høre at «det sitter i hodet». Psykiater har slått fast at hun ikke har noen psykisk lidelse. Kvinnen er i en umenneskelig situasjon med store lidelser.

Vil statsråden se nærmere på saken og eventuelt vurdere tilbud i utlandet dersom de finnes?»

Statsråd Sylvia Brustad [14:01:55]: Jeg er opptatt av at alle alvorlig syke pasienter skal få et best mulig helsetilbud, og at pasientene opplever at de blir tatt på alvor i vårt helsevesen. Det er den aktuelle sjukehusavdeling eller ansvarlig lege ved sjukehuset som må vurdere hvilke behandlingstilbud som er best egnet for den enkelte pasient. Sjukehuset må også vurdere om det er nødvendig med ytterligere vurdering før det tas stilling til behandlingstilbud. Dersom en pasient ikke er fornøyd med det tilbudet eller den behandlinga han eller hun får ved et sjukehus, har, som representanten kjenner godt til, pasienten rett til å få fornyet vurdering av spesialisthelsetjenesten. Retten gjelder én gang for samme tilstand. Representanten er også veldig godt kjent med at klage på vurdering og vedtak om rett til behandling skal rettes til Helsetilsynet i fylket. Jeg mener også at pasientombudene har en viktig rolle å spille her, bl.a. ved å hjelpe pasientene når det er snakk om klagebehandling.

Som helse- og omsorgsminister kan jeg ikke gripe inn i eller ta stilling til faglige vurderinger som et sjukehus gjør i behandling av enkeltpasienter. Jeg kan heller ikke gripe inn i klagesaker. Pasientrettighetsloven § 2-1 femte ledd angir vilkårene for når en pasient har rett til behandling i utlandet. Det stilles som kjent bl.a. krav til tilstandens alvorlighetsgrad, forventet nytte av behandlinga, at kostnaden ved behandlinga må stå i rimelig forhold til behandlingas nytteeffekt, og at det ikke finnes et tilpasset medisinsk behandlingstilbud i Norge. Det skal foreligge uttalelse fra spesialavdeling innafor sjukdommens fagfelt.

I Helse Sør-Øst RHF er det to helseforetak som har ansvar for felles søknadsvurdering for denne type behandlingsreiser. Det er enhetene for utenlandsbehandling ved Rikshospitalet-Radiumhospitalet og Ullevål universitetssykehus. Helse Sør-Øst har opplyst at dersom pasienten blir henvist til enhet for utenlandsbehandling, blir det vurdert om pasienten oppfyller kriteriene for å ha rett til behandling i utlandet. Hvis pasienten vurderes å ha en rett til behandling i utlandet, vil det bli foretatt søk etter sjukehus som har kompetanse i å behandle pasientens tilstand. Pasienten vil bli henvist til behandling i utlandet dersom slik behandlingskompetanse finnes. Det er som kjent en egen klagenemnd for klager på avslag på behandling i utlandet.

Det er helheten i dette systemet som skal gi den nødvendige sikkerhet for at den enkelte pasient tas på alvor og følges opp på en god måte. Både helseforetak, pasientombud og helsetilsyn kan gi nærmere orientering om pasientenes rettigheter. Dersom det er aktuelt med utenlandsbehandling, legger jeg til grunn at henvendelse om dette følger det etablerte regelverket.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:04:50]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg kan bare si innledningsvis at under-tenede er velkjent med hvilke regelverk vi har i helsevesenet, måten man kan gjøre ting på, og hvem som kan fatte beslutninger om de enkelte tingene.

Det som er det spesielle i denne saken, er nettopp at vedkommende på mange måter føler seg oppgitt av helsevesenet. Hvis man føler seg oppgitt av helsevesenet, og føler at man på mange måter ikke har noe alternativ å gå til, nytter det ikke om man har all verdens muligheter på papiret. Det er nettopp denne følelsen man får når man nærmest får en tilbakemelding om det ikke kan gjøres mer for en – som i denne saken hvor vedkommende har ligget i to år i samme stilling i senga i sitt eget hjem, uten å føle at hun får den hjelpen hun skal ha – som gjør at jeg bringer dette spørsmålet opp. Spørsmålet mitt er: Er statsråden overhodet ikke villig til å ta kontakt med Helse Sør-Øst – «Helse Størst» nå – for å spørre hva planene er for oppfølging av denne kvinnen?

Statsråd Sylvia Brustad [14:05:59]: La meg først si at det sjølsagt alltid er trist når pasienter føler og mener, og mange ganger med rette, uten at jeg kjenner denne konkrete pasienten, at de ikke blir møtt på ordentlig, ikke blir tatt på alvor eller føler seg oppgitt av helsevesenet. Det er ikke sånn vi skal ha det. Men igjen: Jeg kjenner ikke denne spesielle saken, men hvis en ikke er fornøyd med den behandlinga en har fått – og jeg forstår at det er slik – må jeg bare oppfordre til at det tas fornyet kontakt med det aktuelle sjukehuset/helseforetaket. Eventuelt kan også pasientombud og helsetilsyn hjelpe til.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:06:44]: Vedkommende det er snakk om her, har fått diagnosen lammelsessyndrom og kroniske smerter. At vi skal ha forventninger om at den enkelte pasient skal kunne finne fram i den jungelen av lover, regler, forskrifter og muligheter som finnes, kan i enkelte tilfeller være å gå vel langt. Det er derfor jeg bringer denne saken til torgs her. Dessverre er det slik at dette ikke nødvendigvis er et enestående tilfelle, for vi har et regelverk og måter å jobbe på som kan være vanskelig å få innsyn i for den enkelte pasient. Det var derfor jeg hadde et visst håp om at man fra departementshold i hvert fall kunne sette seg inn i saken og se på den, uten å blande seg inn i behandlingssopplegget til Helse Sør-Øst – det har jeg ingen intensjon om å gjøre i det hele tatt – men rett og slett si: Ja, vi vil i hvert fall se på saken, for å se om vi kan hjelpe vedkommende. Kanskje vedkommende ikke har krefter til å gjøre undersøkelser og bruke den klageadgangen som man har. Jeg håper – nok en gang – at statsråden i hvert fall vil be noen om å se på saken.

Statsråd Sylvia Brustad [14:07:56]: Igjen: Det er trist når folk ikke får den behandling de mener de bør ha. Men det er vanskelig for meg som helseminister å gripe inn i de i løpet av et år ganske mange saker hvor pasienter føler det på den måten, med rette eller urette – mange med rette. Det er derfor vi har organer for å hjelpe til med det. Om vedkommende ikke greier det sjøl – jeg forstår det slik – er det viktig at den legen som en forholder seg til, eller andre leger tar den oppgaven, at Pasientombudet hjelper til, og at Helsetilsynet hjelper til.

Jeg ber om forståelse for at jeg som helseminister ikke kan gripe inn i alle enkeltsaker. Jeg er heller ikke fagperson på området. Det er derfor vi har etablert de systemer vi har. Det betyr ikke at jeg ikke har medfølelse – det har jeg i høyeste grad – med både denne pasienten og mange andre som har det vanskelig. Men det ville være en nesten umulig oppgave for en helseminister å gripe inn i alle enkeltsakene, som det dessverre er mange av i løpet av et år.

S p ø r s m å l 2 4

Fra representanten André N. Skjelstad til landbruks- og matministeren:

«Melkeproduksjonen er den mest gjennomregulerte sektoren i landbruket. Den enkelte produsent driver sin produksjon innenfor rammen av kvotesystemet. Dette kvotesystemet er ikke endret siden 1990-tallet. Mange gårdbrukere har kjøpt mer melkekvote, men samtidig ser vi at meierisektoren sliter for å skaffe nok melk til å dekke vårt konsum. På samme tid øker etterspørselen etter melk internasjonalt.

Vil statsråden vurdere å tildele melkekvoter for nyetablering i melkeproduksjon for å sikre tilgang på melk i markedet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.

S p ø r s m å l 2 5

Fra representanten Torbjørn Hansen til landbruks- og matministeren:

«Norsk saueproduksjon er i tilbakegang. Det blir i år importert mye sau fra New Zealand. Hos slakteriene er det bekymring for om det blir nok pinnekjøtt til jul. Saue- næringen er preget av småskalabruk og svak økonomi. Jordbrukspolitikken gjør det vanskelig å spesialisere seg på sau. Gjennomsnittsbuket er på om lag 90 vinterfødte sau, og det gis ikke tilskudd for mer enn 300 sau.

Hvordan vil Regjeringen legge til rette for et mer profesjonelt sauehold, økt lønnsomhet og økt produksjon?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 2 6

Odd Einar Dørum (V) [14:09:17]: Jeg har dette spørsmålet til kunnskapsministeren:

«Når kan Stortinget forvente at statsråden kommer til Stortinget med sak om tilskuddsordningen for godkjente

privatskoler, og på hvilken måte vil statsråden sikre at familieøkonomi og andre eksterne faktorer ikke skal være avgjørende for at elever skal ha anledning til å gå på godkjente privatskoler?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [14:09:40]: Departementet har i St.prp. nr. 1 for 2007-2008 gitt tilbakemelding på oppmodingsvedtak nr. 545 om dette og sagt følgende:

«Departementet har gått gjennom tilskottsmodellen for private grunnskolar som varsla i St.prp. nr. 39 (2006-2007) og i Ot.prp. nr. 37 (2006-2007).

Ordninga med kommunekorreksjonsfaktor er teknisk komplisert, og skaper usikre rammevilkår for dei private grunnskolorane. Departementet foreslår derfor å fase ut ordninga over ein treårsperiode frå 1. januar 2008.

Departementet har gjort ein foreløpig gjennomgang av modellen som bereknar tilskottet til dei private grunnskolorane. Foreløpige anslag tyder på at ei endring i modellen slik at den betre tek omsyn til kostnadsstrukturen i offentlege skolar vil kunne føre til ei omfordeling av midlar mellom dei private grunnskolorane. Departementet vil vurdere dette nærmare i samråd med privatskoleorganisasjonane.»

Vi er med andre ord ikkje ferdige med å gjennomgå tilskottsmodellen for dei private grunnskolorane. Førebels er det berre ordninga med kommunekorreksjonsfaktor det vil verte gjort endringar i. Eventuelle endringar i tilskottsmodellen vil kunne ha budsjettverknader. Derfor er det naturleg å kome tilbake til saka i St.prp. nr. 1 for 2008-2009, altså budsjettet.

Så spør representanten Dørum vidare om på kva måte eg vil sikre at familieøkonomi og andre eksterne faktorar ikkje skal vere avgjerande for høvet til elevane til å gå på godkjende privatskolar. Privatskolelova set eit tak på kva skolen har lov til å ta i eigenbetaling av elevane. Skolepengane kan som hovudregel maksimalt utgjere 15 pst. av tilskottsgrunnlaget. I tillegg til dei ordinære skolepengane kan skolorne ta inntil 3 000 kr pr. år for elevar i grunnskolen og inntil 4 000 kr pr. år for elevar i den vidaregåande skolen til dekning av utgifter til husleige og kapitalkostnader.

Gjeldande føresegn om maksimumspris på skolepengear er òg ei vidareføring av tidlegare føresegner i friskolelova av 2003 og den tidlegare privatskolelova.

Odd Einar Dørum (V) [14:11:46]: Jeg er kjent med det som står i budsjettproposisjonen, og jeg har også merket meg at man skal ha en dialog med privatskolenes organisasjoner, og ser det som svært positivt.

Så forstår jeg statsråden slik at man ikke har tenkt å komme tilbake med hovedsaken før i budsjettet for 2009. Jeg tillater meg å si at jeg synes det er sent. I komiteen var man selvfølgelig kjent med det som statsråden tok opp. Vi var også kjent med det som f.eks. var situasjonen for Helsepedagogisk Steinerskole, som ikke fikk lov etter spillereglene å dekke sine kapitalkostnader ved å ta skolepenge, og som da kommer i en helt umulig skvis: På denne

måten får man ikke et tilskudd som dekker kostnadene, 85 pst., og på den andre siden får man ikke lov til å ta skolepenge. Det var en serie slike situasjoner for de skolene som det var bred enighet om at man skulle vurdere, som gjorde at komiteen bad om det som statsråden viste til. Mitt spørsmål er: Vil statsråden se på disse praktiske situasjonene? For en del av disse skolene er nå satt i en praktisk umulig situasjon, ja nesten en Catch 22-situasjon, som gjør at uansett hva du gjør, blir det galt. Da kan man vel ikke vente til neste budsjett.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [14:12:55]: Vi har no gjort ei endring, og nettopp fordi vi har erfart at tilskottsmodellen er vanskeleg å halde seg til på den enkelte skole og lite føreseieleg, skal vi no gå gjennom han. Men det er klart at endringar som vi eventuelt skal gjere, kan ha budsjettverknader. Derfor er det naturleg å leggje dette fram i samband med budsjettet for 2009, for endringar som vil ha budsjettverknader, må handterast i budsjettprosessen, og vil då gjelde frå 2009.

Så vil eg igjen få presisere at det jo er sånn at den finansieringsordninga vi har i dag, er den same som galdt i friskolelova, og som no gjeld vidare inn i privatskolelova.

Odd Einar Dørum (V) [14:13:43]: Da komiteen drøftet saken, var man enig om at man var fanget opp i former for – for å bruke et uhøytidelig ord – systemgalenskap. Det var grunnen til at vi ville ha saken tilbake.

Selvfølgelig er jeg kjent med hvordan man håndterer budsjetter. Men vi har mange budsjetterunder i Stortinget: Vi har revidert nasjonalbudsjett – det har vi tidlig på året. Så har vi salderingen av budsjettet. Og i disse dager får vi en serie tilleggsbevilgninger for inneværende budsjettår. Så hvis en sak er presserende, har en statsråd veldig mange praktiske anledninger til å komme tilbake, hvis man først får tilslutning i Regjeringen.

Det var mitt inntrykk at selv om det var uenighet om privatskoleloven, og det var det f.eks. mellom statsrådets parti og Venstre, var det enighet om at de skolene man skulle ha, skulle man sørge for fikk gode, levelige vilkår. Så jeg kan ikke gjøre noe annet enn å oppfordre statsråden til å komme tilbake med en sak før vi kommer til budsjettet for 2009. Jeg er enig i at det er bra at man har sett på kommunekorreksjonsfaktoren, men de andre forholdene, f.eks. Helsepedagogisk Steinerskole som et kontant og konkret eksempel, oppfordrer jeg statsråden til å se på, slik at man ikke sliter enda et år til. Det synes jeg ingen er tjent med etter den saksbehandling vi har hatt tidligere.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [14:14:52]: Akkurat som, trur eg, Venstre er enig med Regjeringa og SV i at hovudsatsinga i åra framover vil vere å styrkje den offentlege fellesskolen, har vi òg vore einige om at det har vore nødvendig å sjå på tilskottsordningane for privatskolar, bl.a. fordi vi har erfart at dei har vore lite føreseielege, og det har vore utfordringar knytte til dei. Og vi skal sikre ein trygg økonomi for private skolar òg i Noreg i tillegg til den offentlege skolen. Vi har gjort ei endring, som representanten kjenner til. Så vil vi kome tilbake igjen til ei

vurdering av det ganske komplekse systemet her, og mi oppfatning er at det er naturleg å presentere det i samband med budsjettet for 2009, altså i St.prp. nr. 1. Da vil vi leggje fram eventuelle endringar som er aktuelle for å sikre ei føreseieleg og god finansiering òg av dei private grunnskolane i Noreg.

Presidenten: Dagens kart er dermed ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.17.
